അദ്ധ്യായം 43. നാല്പത്തിമൂന്നാമദ്ധ്യായം

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം IV

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം IV
ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ
(മലയാളം: സാഹിത്യചരിത്രം)

First published in print media 1953.

The electronic versions have been released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The production infrastructure of River Valley Technologies has been made use of in the production of these digital editions.

Cover: Shakuntala, (she looks back at her lover, pretending to remove a thorn from her foot), an oil painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

43 പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച) 1
1 വിദ്വാൻ കിളിമാനൂർ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ (987–1021) 2
2 ചില ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾ 3
3 കിരാതവിംശതി 4
4 കീർത്തനങ്ങൾ 5
5 രാവണവിജയം ആട്ടക്കഥ 6
6 സന്താനഗോപാലം തുള്ളൽ 7
7 രണ്ടു ഭാഷാമുക്തങ്ങൾ 8
8 കിളിമാനൂർ ഉമാദേവിത്തമ്പുരാട്ടി . . 9
9 കിളിമനൂരിലെ മറ്റു ചില തമ്പുരാക്കന്മാർ—രോഹിണിനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ സന്താനങ്ങൾ 10
10 ഉത്രംനാൾതമ്പുരാട്ടിയുടെ സന്താനങ്ങൾ 11
11 അയ്യോഴിനമ്പൂരി 12
12 പന്തളത്തു കൊട്ടാരത്തിലെ ചില തമ്പുരാക്കന്മാർ 13
13 ആദ്യകാലത്തെ കവികൾ 14
14 പൂരുരുട്ടാതിനാൾ കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ 15
15 രേവതിനാൾ കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ 16
16 മേടയിൽക്കൊട്ടാരത്തിൽ പൂയംനാൾ രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ 17
17 ശങ്കരനാഥജ്യോത്സ്യർ (965–1034) . . 18
18 ദേവീഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ട് 19
19 രവിവർമ്മൻ തമ്പി (958–1031) 20
20 സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട് 21
21 മുറജപപ്പാന 22
22 നവരാത്രിപ്രബന്ധം 23
23 രാജസേവാക്രമം 24
24 ഒറ്റശ്ലോകങ്ങൾ 25
25 പാട്ടുകൾ 26
26 അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുഗോവിന്ദവാരിയർ (985–1030) 27
27 ഗോവിന്ദബ്രാഹ്മനന്ദീയം 28
28 ഭീഷ്മവിജയം 29
29 ശാകുന്തളം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട് . . 30
30 വല്ലീപരിണയവും ദേവസേനാസ്വയംവരവും 31
31 അരിപ്പാട്ടു രാമവാരിയർ (993–1030) . 32
32 ഇന്ദുമതീസ്വയംവരം ആട്ടക്കഥ 33
33 അമ്പാടി കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപ്പൂതുവാൾ (987–1056) 34
34 ആദ്യത്തെ കവിത 35
35 പാത്രചരിതം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട് . 36
36 പാട്ടുകൾ 37
37 കവിപക്ഷാവലി 38
38 പട്ടത്തു കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാർ (980–1050) 39
39 രസരത്നാകരം 40
40 ഭഗവദ്ദൂത് 41
41 അഷ്ടപദി കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട് . . . 42
42 പഞ്ചസന്ധ ഓട്ടൻതുള്ളൽ 43
43 രണ്ടു മുക്തകങ്ങൾ 44
44 ദൂതവാക്യം ശീതങ്കൻതുള്ളൽ 45
45 കടത്തനാട്ടു വാസുനമ്പി (980–1040) . 46
46 സീമന്തിനീചരിതം 47
47 മുക്തകങ്ങൾ 48
48 ചീരക്കുഴി ഭവദാസൻനമ്പൂരി: (960–1030) 49
49 വേദാന്തരാമാനുജാചാര്യർ 50
50 താഴമൺ പരമേശ്വരഭട്ടതിരി 51
51 വട്ടപ്പള്ളി ഭാസ്കരൻമൂസ്സത് 52

43

പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച)

1 വിദ്വാൻ കിളിമാനൂർ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ (987–1021)

ജനനവും വിദ്യാഭ്യാസവും

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സന്തതസഹചാരിയായിരുന്ന മഹാകവി വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാനെപ്പറ്റിയാണ് ഇനി പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതു്. 980-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കിളിമാനൂർക്കൊട്ടാരത്തിൽ ഭരണസാമർത്ഥ്യമുള്ള പുരുഷന്മാർ ആരുമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ, 964-ൽ തിരുവിതാംകൂർ രാജകുടുംബത്തിലേയ്ക്കു കോലത്തുനാട്ടുനിന്നു ദത്തെടുത്ത ഭരണിതിരുനാൾ ആറ്റിങ്ങൽ മൂത്തറാണിയുടെ ഭർത്താവായ കിളിമാനൂർ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ വടക്കേമലബാറിൽ തളിപ്പറമ്പിൽനിന്നു അണിമങ്ഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിയെ വരുത്തി അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു തന്റെ സഹോദരിയായ രോഹിണിനാൾ തമ്പുരാട്ടിയേ വിവാഹം ചെയ്യിച്ചു. അണിമങ്ഗലത്തു നമ്പൂരി 945-മാണ്ടിടയക്കു ജനിച്ചു. കോട്ടയം പഴശ്ശിരാജാവിന്റെ സുഹൃത്തായി അന്നത്തെ കലാപങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തെ സഹായിച്ച ഒരു വീരപുരുഷനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. രോഹിണിനാൾ തമ്പുരാട്ടിക്ക് ഉത്രംനാൾ തമ്പുരാട്ടിയെന്നും ഉമാദേവിത്തമ്പുരാട്ടിയെന്നും രണ്ട് അനുജത്തിമാരുണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ ഉത്രംനാൾ തമ്പുരാട്ടിയെ വടക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽ ആയാംകുടി അയ്യോഴി നമ്പൂതിരിയും ഉമാദേവിയെ തെക്കേ മലബാറിൽ കിഴക്കാഞ്ചേരി നാരായണൻനമ്പൂരിയും പരിഗ്രഹിച്ചു. അയ്യോഴി നമ്പൂരി വൈശാഖമാഹാത്മ്യം എന്നൊരാട്ടക്കഥ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഉമാദേവിത്തമ്പുരാട്ടി വിഷ്ണുമായാചരിതം തുള്ളലിന്റെ പ്രണേത്രിയായിരുന്നു എന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കിഴക്കാഞ്ചേരി നമ്പൂരി ഒരു നല്ല പണ്ഡിതനും ശ്രീമദ്ഭാഗവതത്തിന്റെ അർത്ഥചർച്ചയിൽ അദ്വിതീയനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാൻ രാവണവിജയം ആട്ടക്കഥയുടെ ആരംഭത്തിൽ താഴെക്കാണുന്നവിധത്തിൽ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

> “ശ്രീമദ്ഭാഗവതാർത്ഥതത്വകഥനേ
> യോവാ പരശ്ശ്രീശുകോ
> ദ്വേധാ മദ്ഗുരുനായകോ ദ്വിജവരോ
> നാരായണാഖ്യോനിശം
> അത്നർമ്മോഹമഹാന്ധകാരപടലം
> നിശ്ശേഷമുത്സാരയ–
> ന്നന്തേവാസിജനേഷ്വപാരകരുണാ–
> സിന്ധുഃ പ്രസന്നോസ്തു മേ.”

ആ ദമ്പതികളുടെ സന്താനമാണ് നമ്മുടെ കവിപുംഗവൻ. വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ ആചാര്യദത്തമായ നാമധേയം രാജരാജവർമ്മ എന്നായിരുന്നു എങ്കിലും ചെറൂണ്ണി എന്ന ഓമനപ്പേരിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചുവന്നതു്. ഗൗരി പാർവതീറാണിയെ പള്ളിക്കെട്ടു കഴിച്ചതു കിളിമാനൂർ രാഘവവർമ്മത്തമ്പുരാനായിരുന്നു. അച്ഛൻതന്നെയാണ് അതിബുദ്ധിശാലിയായ കുമാരനെ ബാല്യത്തിൽ കാവ്യങ്ങൾ അഭ്യസിപ്പിച്ചതു്. പത്താമത്തെ വയസ്സിൽ ഒരു ദിവസം കിളിമാനൂർ കൊട്ടാരത്തോടനുബന്ധിച്ചുള്ള വേട്ടക്കരുമൻകോവിലിൽ അമ്മയോടൊരുമിച്ചു പ്രദക്ഷിണംവെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ആ ബാലൻ പെട്ടെന്നു കിരാതരുദ്രപരമായി

> “വിതതകുടിലകേശം വിദ്യമാനേന്ദുലേശം
> കമലശരവിനാശം കാളമേഘപ്രകാശം
> വനചരതനുമീശം വൈരിണാം കാലപാശം
> ശുകഹരിണപുരേശം ഭാവയേ പാർവതീശം.”

എന്നൊരു ശ്ലോകമുണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലി അമ്മയെ വിസ്മയിപ്പിച്ചു. ആയിടയ്ക്കു പാർവതീറാണി കിളിമാനൂർകൊട്ടാരത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയപ്പോൾ ആ ശ്ലോകം കേട്ട് ഉടൻതന്നെ ചെറൂണ്ണിയെ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സതീർത്ഥ്യനാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അങ്ങനെ ബാല്യംമുതൽക്കുതന്നെ മഹാരാജാവും കോയിത്തമ്പുരാനും സഖാക്കളായി വളർന്നു.

മഹാരാജാവും കോയിത്തമ്പുരാൻ

തിരുവനന്തപുരത്തെ താമസം കോയിത്തമ്പുരാനെ ഒരു വിശിഷ്ടസംസ്കൃതപണ്ഡിതനും വശ്യവാക്കായ കവിയും മർമ്മജ്ഞനായ ഗായകനുമായി വികസിപ്പിച്ചു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് 1004-ൽ സിംഹാസനാരൂഢനായപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രതിമാസം 100 രൂപ അടുത്തൂൺ പതിച്ചുകൊടുത്തു. കോയിത്തമ്പുരാന്റെ ആശുകവനസാമർത്ഥ്യം അവിടുന്ന് പലപ്പോഴും പരീക്ഷിച്ച് ആനന്ദതുന്ദിലനായിട്ടുണ്ടു്. 1015-ാമാണ്ട് ഒരിക്കൽ മതിലകത്ത് ഉത്സവത്തിൽ ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിയെ കാഴ്ചശ്ശീവേലിക്ക് എഴുന്നള്ളിച്ചപ്പോൾ തിരുമേനി “ശിബികായാം വിഭാത്യേഷ ഭഗവാനംബുജേക്ഷണഃ” എന്ന് ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധം ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലി ഉത്തരാർദ്ധം ഉണ്ടാക്കുവാൻ കോയിത്തമ്പുരാനോടാജ്ഞാപിച്ചു.

“കനകാദ്രിസമാരൂഢഘനകാന്തിം വിഡംബയൻ” എന്ന് ഒരു ക്ലേശംകൂടാതെ കവി അതു പൂരിപ്പിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്ന് ആശ്ചര്യപ്പെട്ട് ഒരു ജോഡി വൈരക്കടുക്കൻ സമ്മാനിച്ചു. പിന്നീട് ഒരവസരത്തിൽ മഹാരാജാവു മതിലകത്തെ ആറാട്ടിനു കാൽനടയായി കടപ്പുറത്തേയ്ക്കു എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ നിരത്തിന്റെ ഇരുവശത്തുമുള്ള മേടകളിൽ അലംകൃതകളായി കിളിവാതിലുകളിൽക്കൂടി എത്തിനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന സുന്ദരിമാരെക്കണ്ട്

> “രാകാശശാങ്കകലിതായതമാലികേവ
> സീമന്തിനീവദനപംക്തിരിഹാവിഭാതി”

എന്നു മറ്റൊരു ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധം നിർമ്മിച്ച് ഉച്ചരിച്ചു. കോയിത്തമ്പുരാൻ അതിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം

> “കിഞ്ചാത്ര പങ്കജധിയാ മധുപാവലീവ
> ദൂരാൽ സമാപതതി കാമിജനാക്ഷിപംക്തിഃ”

എന്നു തൽക്ഷണംതന്നെ നിഷ്പ്രയാസം പൂരിപ്പിച്ചു. പൂർവാർദ്ധത്തിന്റേയും ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റേയും സാമഞ്ജസ്യം ആ കാഴ്ച ഇക്കാലത്തും കണ്ടിട്ടുള്ള സഹൃദയന്മാർക്ക് അത്യന്തം ആസ്വാദ്യമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ആ പൂരണത്തെ അകമഴിഞ്ഞ് അഭിനന്ദിച്ചാണ് “വിദ്വാൻ” എന്ന ബിരുദം മഹാരാജാവു പിറ്റേ ദിവസം പണ്ഡിതസദസ്സിൽവച്ചു നല്കി കവിയെ ചരിതാർത്ഥനാക്കിയതു്. മറ്റൊരിക്കൽ മഹാരാജാവു കടൽപ്പുറത്തു കൊട്ടാരത്തിനു സമീപം എത്തിയപ്പോൾ ചുറ്റും കൂടിയിരുന്ന ആസ്ഥാനവിദ്വാന്മാരോടു കൊട്ടാരത്തിൽ എത്തുന്നതിനുമുൻപു ശ്രീപത്മനാഭനും തനിക്കും യോജിപ്പിക്കാവുന്ന നിലയിൽ രണ്ടർത്ഥത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടാക്കണമെന്നു കല്പിച്ചു. കോയിത്തമ്പുരാനും ഇരയിമ്മൻതമ്പിയും മാത്രമേ ആ അഗ്നിപരീക്ഷയിൽ വിജയം പ്രാപിച്ചുള്ളു. കോയിത്തമ്പുരാന്റെ ശ്ലോകമാണ് ചുവടേ കാണുന്നതു്.

> “വിശ്വാമിത്രാഗ്രകർമ്മപ്രശമരതസുബാ–
> ഹുരുകണ്ഠപ്രഭേദം
> ധൃത്വായം സായകാഗ്ര്യം ഹരിവരപൃതനാ–
> സംയുതസ്സാനുജന്മാ
> ആയാതോ രാമരാജസ്സ്വയമിതി ജനതാ–
> ഭാഷണേനൈവ സിന്ധു–
> സ്സന്ത്രസ്താത്മാ രരാസോത്തരതരളതരം–
> ഗോച്ചലദ്ബാഹുരുച്ചൈഃ.”

ഭാഷാകവനവിഷയത്തിലും കഥാപുരുഷൻ ആ സാമർത്ഥ്യം വെളിപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. ഒരിയ്ക്കൽ സന്ധ്യയ്ക്കു തിരുമേനി സല്ലാപ മധ്യേ “നാഴികമണിയാറായീ” എന്നു കല്പിച്ചു. ഉടനേ കോയിത്തമ്പുരാൻ അതിനെ ഒരു സമസ്യാരൂപത്തിൽ സ്വീകരിച്ചു “നാരീണാം ഭൂഷണൗഘമണിയാറായീ” എന്ന് ആ ശ്ലോകത്തിന്റെ ദ്വിതീയപാദം ചൊല്ലി. എന്നാൽ ശേഷംകൂടി കേൾക്കട്ടെ എന്നായി മഹാരാജാവ്;

> “വാസരമണയാറായീ കോകീനാമശ്രുജാലമണയാറായീ”

എന്ന് അതിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധവും ചൊല്ലി ആ സരസ്വതീവല്ലഭൻ അവിടത്തെ സംതൃപ്തനാക്കി. മഹാരാജാവ് 1016-ൽ ഇദം പ്രഥമമായി പുഷ്യരഥം ഉണ്ടാക്കിച്ചപ്പോൾ ആസ്ഥാന പണ്ഡിതന്മാരെല്ലാം അതിനെ അവരുടെ സരസ്വതീപ്രസാദത്തിന് അനുഗുണമായവിധത്തിൽ പ്രകീർത്തനം ചെയ്തു. അന്നും അവരുടെ മുന്നണിയിൽ നിന്നതു കോയിത്തമ്പുരാനും തമ്പിയും തന്നെയായിരുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന വർണ്ണനശ്ലോകത്തിൽ ആ വാഹനത്തെ മഹാരാജാവിനോടും ശ്രീകൃഷ്ണനോടും അർജ്ജുനനോടും ഭീമസേനനോടും ഉപമിച്ചു നാലർത്ഥംവരെ കോയിത്തമ്പുരാൻ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ജിഷ്ണുവിനെ ഇന്ദ്രപര്യായമായി കരുതുമ്പോൾ അഞ്ചാമതൊരർത്ഥവും വിദ്വാന്മാർക്കു കല്പിക്കാവുന്നതാണ്.

> “യം ശംസന്തി സദാഗതിപ്രണയിനം സർവേ
> ജനാസ്സന്തതം
> സ്വസ്ഥാനാദരിണാഗതം ഹി പുരതോ യേനൈവ
> ഭോഗീശിതുഃ
> സോയം പുഷ്യരഥോ ബിഭർത്തി തുലനാം
> ശ്രീവഞ്ചിഭൂമീഭൃതാ
> കൃഷ്ണേനാപി ച ജിഷ്ണുനാ ബകജിതാ
> ചിത്രാംഗദാമാശ്രിതഃ.”

ഈ ശ്ലോകത്തിനു മഹാരാജാവു കവിക്കു രണ്ടു കൈയ്ക്കും രത്നഖചിതമായ വീരശൃംഖല നല്കി.

കരീന്ദ്രൻ

വിദ്വാൻ എന്ന ബിരുദത്തിനുപുറമെ മഹാരാജാവു കോയിത്തമ്പുരാനു “കരീന്ദ്രൻ” എന്നൊരു നർമ്മ സംജ്ഞയും സമ്മാനിച്ചിരുന്നു. അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേചകസ്നിഗ്ദ്ധമായ വർണ്ണത്തേയും സ്പൃഹണീയമായ ശരീരദാർഢ്യത്തേയും രമണീയമായ ഗതിവിശേഷത്തേയും ആസ്പദമാക്കിയായിരുന്നു എന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ബാല്യത്തിൽ അന്നത്തെ ക്ഷത്രിയസംപ്രദായമനുസരിച്ചു കച്ചകെട്ടി കായികാഭ്യാസരീതികൾ പരിശീലിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹം പില്ക്കാലത്തു തത്സംബന്ധമായി പല അത്ഭുതകാര്യങ്ങളും നിർവഹിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നറിയുന്നു. 1005-ൽ കടത്തനാട്ടു അപ്പുത്തമ്പുരാൻ തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു തന്റെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചു മടങ്ങിയതിന്റെ ശേഷം കോയിത്തമ്പുരാന് ആ ശാസ്ത്രംകൂടി അഭ്യസിക്കണമെന്നു തോന്നുകയാൽ അതിലേക്കായി കുട്ടൻ പേരൂരിൽനിന്നു ബാലരാമൻപിള്ളയെ വരുത്തി മഹാരാജാവു രാജധാനിയിൽ താമസിപ്പിച്ചു. അതിനും പുറമെ അദ്ദേഹം അശ്വലക്ഷണജ്ഞനായ ഒരു അശ്വാരോഹണകുശലനുമായിരുന്നു. അങ്ങനെയെല്ലാം തിരുമനസ്സിലെ സ്നേഹ ബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രീഭവിച്ച ആ മഹാകവിക്കും മാച്ചിപ്പുറത്തു നമ്പിപ്പോറ്റി എന്നൊരു ഏഷണിക്കാരന്റെ കുതന്ത്രങ്ങളിൽ വിശ്വസിച്ചുപോയ അവിടത്തെ അപ്രീതിനിമിത്തം കുറേക്കാലത്തേയ്ക്കു രാജധാനി വിട്ടു മാറിത്താമസിക്കേണ്ടിവന്നു. ആ അവസരത്തിൽ തന്റെ അശരണദശയെ നിവേദനം ചെയ്യുന്ന ഒരു പദ്യലേഖനം അദ്ദേഹം തിരുമേനിക്കു സമർപ്പിച്ചു. അതിലെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. അവ അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ കരീന്ദ്രമുദ്ര ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

> “ഇതോ മാമുദ്ധർത്തും ശിവശിവ ചിരാദപ്യവഹിതാ–
> സ്തടസ്ഥാ നോ ശക്താസ്തരളമതയോ ഹന്ത സുഹൃദഃ
> അയേ ഭൂമീനാഥ! പ്രചുരതരകാരുണ്യജലധേ!
> കരീന്ദ്രേ കാരുണ്യം കലയിതുമയം ഖല്വവസരഃ.

> യാനേ വാ ശയനേ കഥാപ്രഹസനേ ഗാനേപി വാ
> യന്മയാ
> ദീനേനാകൃതബുദ്ധിനാ കൃതമഘം സർവ്വം സഹസ്വ പ്രഭോ!
> ജാനേ നൈവ പരാംഗതിം തദഖിലം ജാനാസി
> സർവംസഹാ
> ജാനേ! കിം ബഹുനാ? ദയാപരവതാം ദീനാവനം വോ
> ധനം.”

ആ ശ്ലോകങ്ങൾ വായിച്ച നിമിഷത്തിൽ സാനുശയനായ മഹാരാജാവു കവിയെ പൂർവ്വാധികം തന്റെ സ്നേഹഭാജനമാക്കി.

2 ചില ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾ

കോയിത്തമ്പുരാൻ രചിച്ച ഒരു ശ്ലോകത്തിൽ ഉഷാപരിണയകർത്താവായ ആമ്പല്ലൂർ ഇളയിടത്തു ഭട്ടതിരി ഒരു പ്രമാദം ഉത്ഭാവനംചെയ്തു; ഭട്ടതിരിയുടെ അഭിപ്രായം ശരിയല്ലെന്നു കോയിത്തമ്പുരാൻ വാദിച്ചു; ഭട്ടതിരി പിന്നെയും അടിയുറപ്പിച്ചുതന്നെ നിന്നു. അവർ തമ്മിൽ തത്സംബന്ധമായി ഉക്തിപ്രത്യുക്തിരൂപത്തിൽ പല ശ്ലോകങ്ങളും വിനിമയംചെയ്യുകയുണ്ടായി. അവയിൽ ചില ശ്ലോകങ്ങളാണ് താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നത്.

കോയിത്തമ്പുരാൻ:

> "ഗാംഭീര്യേണ രസാതലസ്പൃഗധികപ്രോദ്ദാമമാധുര്യയാ
> വൃത്ത്യാ ധിക്കൃതശർക്കരാ സുകവിതാസർവസ്വസങ്കേതഭൂഃ
> കിഞ്ചാപാരദുരാപശബ്ദപദവീസഞ്ചാരിണീ ധീര്യത–
> സ്തത്തേ വാചി വയം കഥം കൃശധിയോ നിശ്ചിന്മഹേ
> ഗൗരവം?
>
> വിജ്ഞാനാം വിവിധാഗമേഷു ഭണിതൗ
> ഭങ്ഗോപി ചേത്തം ബുധാ
> മൃഷ്യന്തേ ഖലു ഗച്ഛതഃസ്ഖലനമി–
> ത്യാപാദയന്തോ ഗുണാൻ
> അജ്ഞാനമിഹ സാഹിതീപ്രലപനേ
> കാ വാ കഥാ മാദൃശാ–
> മവ്യക്താക്ഷരകോമളാം ശിശുഗവീം
> നോദാഹരിഷ്യന്തിചേൽ?"

ഭട്ടതിരി:

> "മധ്യാഹ്നോദ്ധാതപ്തസപ്തിനികരവ്രാതേ
> ജഗന്മാണ്ഡലീ–
> മാക്രമ്യാഖിലതേജസാം കൃതപദേ മൂർദ്ധസ്വപദ്വന്ദ്വകേ
> ഖദ്യോതസ്യ കതഃ കഥേതി
> ഹൃദയാച്ഛാന്താന്മദീയാദ്ഭവദ്–
> ഭാരത്യേവ കൃശാദപസ്ഥലതയാ പ്രോദ്ദേത്യസൗ
> വിസ്തൃതാ."

ഇങ്ങനെ ആ വാക്സമരം തുടർന്നുപോകുന്നു. ഓരോ ശ്ലോകത്തിനും സ്തുതിപരമായും നിന്ദാപരമായും അർത്ഥം കല്പിക്കാവുന്നതാണ്. കോയിത്തമ്പുരാന്റെ അടുത്ത ലേഖനത്തിലെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്നത്.

> "സീമാതിഗപ്രണയശാലിഷു വക്രവാചഃ
> പ്രേമാധികപ്രകടനം ഖലു നാത്ര ശങ്കാ
> സീമന്തിനീകടിലനീലകടാക്ഷപാതാ–
> ദ്ധീമൻ! കഥം പ്രണയഭങ്ഗകഥാപ്രസങ്ഗഃ?
>
> ബുദ്ധിശ്ശാകുന്തളാശിക്ഷണപദവിബുധേ–
> ല്ലംഘിനീ താവകീനാ
> കിഞ്ചാസൗ സഞ്ചകാസ്തി പ്രവിതതരഘുവം–
> ശാന്തരോദ്ഗീർണ്ണസാരാ
> ഏതൽ സർവം സമഞ്ചേദപി മതിവിഷയേ
> ദൂരതസ്താവദാസ്താം
> ധീമൻ ശ്രീകാളിദാസസ്ത്വമസി ഖലു യതോ
> മേഘസന്ദേശകർത്താ."

"ബുദ്ധിശ്ശാകുന്തളാ" എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ പ്രണേതാവിനോട്ട് ഏതു സഹൃദയനാണ് ആദരാതിശയം തോന്നാത്തതു്? പ്രേമാതിരേകമിളിതയാണെങ്കിലും വാമയായ ബന്ധുവാണി മനീഷികളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ശങ്കയെയാണ് ജനിപ്പിക്കുന്നതെന്നും അതിനു ശ്രീകൃഷ്ണവാക്യംകൊണ്ടു ശങ്കിതയായ രുക്മിണീദേവി തന്നെ ഉദാഹരണമാണെന്നുമായി ഭട്ടതിരി; അതു ശരിയല്ലെന്നു

> "പത്ന്യസ്തു ഷോഡശസഹസ്രമഹോ! മുരാരേ
> രത്നാകരസ്യ രസഭാരവഹാ ഇവാസൻ
> ഏകൈവ താദൃശവിനോദനഹേതുരസ്യ
> സാ ഭീഷ്മഭൂഃ പ്രിയതമാത്ര ഖലു പ്രമാണം"

എന്നു കോയിത്തമ്പുരാനും തർക്കിച്ചു. ഒടുവിൽ ആ കലഹം നിർവ്യളീകമായ പരസ്പരബഹുമാനത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നു നിശ്ശേഷം ശാന്തമായി. ഭട്ടതിരി കോയിത്തമ്പുരാന്റെ കവിതയെ താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ പ്രശംസിച്ചു.

> "പ്രാജ്ഞ! ത്വദ്വദനാരവിന്ദവിഗളത്സാഹിത്യരൂപാമൃത–
> പ്രത്യക്കാരധുരീണശുദ്ധമകരന്ദാസ്വാദതൃപ്താത്മനാ
> ആനന്ദാംബുധിമഗ്നമാനസതയാ വാണീം ത്വദുക്ത്യുത്തരാം
> ദാതും ഭൂപ! വിളംബിതം നനു മയാ നാന്യദ്വിഭോ! കാരണം.
>
> പായം പായം പ്രതിപദമപി ത്വദ്വചോരൂപമാധ്വീം
> നാലംഭാവം വ്രജതി ഹൃദയം മാമകം മാന്യകീർത്തേ!
> കോ വാ ലോകേ ഭവതി വിബുധോത്തംസ!
> സംതൃപ്തചേതാഃ
> പ്രാണാധീശാധരദലസുധാപാരണാകാരണേന?
>
> ത്വദുക്തിമാധുര്യധുരീരസജ്ഞൈഃ
> സ്വർഗ്ഗാദിദാനീമമരൈർന്നിരസ്തം
> പലായമാനം ത്വമൃതം കഥഞ്ചി–
> ജ്ജലേ തിരോഭൂയ ഭിയാ കിമാസ്തേ?"

ഭട്ടതിരിയെ അപേക്ഷിച്ചു യുവാവായിരുന്ന കോയിത്തമ്പുരാനും പ്രശ്രയാവനതമായ സ്വരത്തിൽ അതിനു താഴെ കാണുന്ന മറുപടി എഴുതി.

> "ന കിഞ്ചിദപി മത്സരാന്ന ച പരാവമാനേ രസാ–
> ന്ന വാദവിഷയാശയാ കിമപി യന്മയാ ഭാഷിതം
> തടദ്രുവിടപച്ഛടാവികടരോധസംക്ഷോഭിതോ–
> ച്ചലത്തരതരംഗിണീപടുഭവദ്വചഃ കൗതുകാൽ."

താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം തിരുവല്ലാ കുഴിക്കാട്ടു് അഞ്ചാം മുറ ഭട്ടതിരിക്കയച്ചതാണ്.

> "താതാതാതതയാ തനോഷി വിരഹേ വാരാംഗനാനാം
> ശതം
> സാസാസാസസരാസമാനരസമപ്യേതദ്ഭൃശോസ്ത്വന്മുഖം
> മീമീമീമിമിയാമിനീശനിടിലപ്രോദ്യച്ഛിഖാബന്ധനം
> മാമാമാമമ! നിമ്നകാനനഭുവാം മാമാശു സഞ്ജീവയ"

994-ൽ മഹേശ്വരൻ ഭട്ടതിരിയുടെ പുത്രനായി ജനിച്ച അക്കീരമൻ ഭട്ടതിരിയായിരിക്കാം ആ അഞ്ചാമൻ എന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നു.

ദാമ്പത്യം

1013-ൽ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുവനന്തപുരത്തു ചെല്ലം കാര്യക്കാരന്മാരുടെ ഭവനമായ കല്ലമ്പള്ളിയിൽ ഒരു തങ്കച്ചിയെ സംബന്ധം ചെയ്തു. ഒരിക്കൽ കിളിമാനൂരേയ്ക്കു പോകുന്ന വിവരം പ്രിയതമയെ അറിയിച്ചപ്പോൾ ആ സുന്ദരി അതിനു അനുവാദം നല്കിയില്ല. ആ അവസരത്തിൽ മഹാകവിയുടെ മുഖത്തുനിന്നു നിർഗ്ഗളിച്ചതാണ് അടിയിൽ കാണുന്ന മനോഹരമായ ശ്ലോകം.

> "ഗമനാഭിമുഖേ മയി ക്ഷമായാം
> ഗളദശ്രുപ്രസരാൻ വിസാരയന്തീ
> രുരുധേ ഗതിമാനമന്മുഖേന്ദുഃ
> സ്ഥലചന്ദ്രഭ്രമമാകലയ ബാലാ."

മരണം

ഈശ്വരൻ ദീർഘായുര്യോഗംകൊണ്ടുമാത്രം അനുഗ്രഹിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ കോയിത്തമ്പുരാൻ കവിലോകത്തിൽ ഹസ്തപ്രാപ്യമല്ലാത്ത സ്ഥാനം യാതൊന്നുംതന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ 1020-ാമാണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു പ്രമേഹരോഗത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങുകയും 1021 ധനുമാസത്തിൽ അതു മൂർച്ഛിച്ചു ദേഹവിയോഗം സംഭവിക്കുകയുമാണുണ്ടായതു്. കിളിമാനൂരിൽവെച്ചുതന്നെയായിരുന്നു ആ അത്യാഹിതം. തന്റെ മഹാരാജാവിനേക്കാൾ ഒരു കൊല്ലം മുൻപു ജനിക്കുകയും ഒരു കൊല്ലം മുൻപു മരിക്കുകയും ചെയ്ത അദ്ദേഹം അവിടത്തേയ്ക്കു് ഇഹലോകത്തിലെന്നപോലെ പരലോകത്തിലും അന്തരംഗസഹചാരിയായിരുന്നുവോ എന്നു ഭാവനാകുശലന്മാർക്കു തോന്നിപ്പോകും. രണ്ടുപേരും മേടമാസത്തിൽ ജനിച്ചു; ധനുമാസത്തിൽ യശശ്ശരീരന്മാരുമായി.

കൃതികൾ

സംസ്കൃതകവനത്തിൽ വാചാമഗോചരമായ കൗശലം പ്രദർശിപ്പിച്ച കോയിത്തമ്പുരാൻ ആ ഭാഷയിൽ (1) കിരാതവിംശതി എന്ന സ്തോത്രവും (2) രണ്ടു കീർത്തനങ്ങളുമേ രചിച്ചതായി അറിവുള്ളു. കിരാതവിംശതി 1020-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു രോഗിയായതിനുമേൽ എഴുതിയതാണ്. എന്നാൽ ഈശ്വര കാരുണ്യംകൊണ്ടു സംസ്കൃതത്തിനു ലഭിക്കാത്ത അനുഗ്രഹം ഭാഷയ്ക്കു കിട്ടി. അത്യന്തം ഹൃദയഹാരികളായ (3) രാവണ വിജയം ആട്ടക്കഥയും (4) സന്താനഗോപാലം ശീതങ്കൻതുള്ളലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളാണ്. സന്താനഗോപാലം പൂർത്തിയാക്കുവാൻ സംഗതിവന്നില്ല. അർജ്ജുനൻ ശ്രീകൃഷ്ണസന്നിധിയിൽവച്ചുചെയ്യുന്ന വികത്ഥനത്തിനു മറുപടിയായി ബ്രാഹ്മണൻ

> "പൊണ്ണപ്രഭുത്വം പറയുന്നതൊന്നുമെൻ–
> കർണ്ണത്തിലേറുന്നതില്ലെന്റെ ഫല്ഗുന!
> ഖണ്ഡിച്ചുതന്നേ കഥിക്കുന്നു നീ വൃഥാ
> ദണ്ഡിച്ചിടേണ്ടെടോ ദേവരാജാത്മജ!
> മുന്നം നിനയ്ക്കാതെ മോഹിച്ചുചാടിയാൽ
> പിന്നേ നിനച്ചാൽ ഫലമില്ലറിയണം."

എന്നീ ഈരടികളോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം മധ്യത്തിൽ മുറിഞ്ഞു പോകുന്നു.

3 കിരാതവിംശതി

ഈ സ്തോത്രത്തിൽപ്പെട്ട പതിനൊന്നു ശ്ലോകങ്ങളേ കിട്ടീട്ടുള്ളൂ. ഒന്നാമത്തേയും പതിനൊന്നാമത്തേയും ശ്ലോകങ്ങളാണ് താഴെക്കാണുന്നതു്.

> "ചലച്ചാരുതാപിഞ്ഛഗുച്ഛാവതംസോ–
> ല്ലസച്ചഞ്ചളീകോജ്വലൽകേശാഭാരം
> ശരൽപഞ്ചമീചന്ദ്രദായാദഫാലം
> നമസ്കുർമ്മഹേ ശാബരാകാരമീശം."

> "അഗാണ്ഡീവതാഡൈരതാപിഞ്ഛചൂഡൈ–
> രനാഖേടഘോഷൈരകാചാംഗഭ്രൈഷഃ
> അകൈരാതഭാവൈരധൈര്യാനുഭാവൈ–
> രനായാസഖേദൈരലം ദേവമാത്രൈഃ."

4 കീർത്തനങ്ങൾ

രണ്ടു കീർത്തനങ്ങളിൽ ഒന്നു പർവതീദേവിയേയും മറ്റൊന്നു ഭൂതനാഥനേയും വർണ്ണിക്കുന്നതാണു്. രണ്ടാമത്തേതു വിശിഷ്യ ഹൃദയമോഹനമായിരിക്കുന്നു. ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കുന്ന രണ്ടാമത്തെ ചരണം നോക്കുക.

> "ശാരദേന്ദുരുചിരുചിരതരാനനഭാസം—കലിതജന–
> ദുർന്നിവാരകലികാലജകലുഷനിരാസം—തിലകുസുമ–
> തോലനശീലസമുന്നതസുന്ദരനാസം—രദനകുരു–
> സാരസദലനയനാഞ്ചലധൃതകാരുണ്യം—സരസീരുഹ–
> സായകമഞ്ജിമഭഞ്ജനചണലാവണ്യം—രിപുനിവഹ–
> ഭൂരിവീര്യപരിഭൂതജനൈകശരണ്യം—ഭുവി നിജാവ–
> താരസമാകലിതാഖിലപരിജനപുണ്യം—വിശദരുചി–
> ഹാരസംവലിതകന്ധരം—രുചിരഹാടകാഭരണബന്ധുരം–
> താരകാരമണമദഹരമുഖസുവിലാസ—
> മദസഞ്ചാരതരളഭ്രൂഷം
> ഭൂരികൃപാലയം ഭാവയേ."

5 രാവണവിജയം ആട്ടക്കഥ

ആട്ടക്കഥകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അഗ്രിമമായ സ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിക്കുന്ന രാവണവിജയത്തെപ്പറ്റി ഈ സന്ദർഭത്തിൽ അധികമൊന്നും പ്രസങ്ഗിക്കേണ്ടതില്ല. കഴിഞ്ഞ നൂറുകൊല്ലങ്ങൾക്കുമേലായി അതിന്റെ പ്രചാരം അത്രമാത്രം അപ്രതിഹതമായി ലസിക്കുന്നു. സങ്ഗീതമാധുര്യംകൊണ്ടും സാഹിത്യസൗഭഗംകൊണ്ടും അഭിനയൗചിത്യംകൊണ്ടും അതിനെ അതിശയിപ്പിക്കുന്ന കഥകൾ ചുരുക്കമാണ്. വെണ്മണി മഹൻനമ്പൂരിപ്പാട് മുരിങ്ങൂർ പോറ്റിക്കു നല്കിയ ഒരു പ്രശംസാപത്രത്തിൽ പ്രാസങ്ഗികമായി

> “കോട്ടംവിട്ടൊരു കോട്ടയംകഥകൾ നാലഞ്ചാതെ
> വഞ്ചീശ്വര–
> ശ്രേഷ്ഠൻതന്നുടെ നാലുതമ്പിയുടെ
> മൂന്നൊന്നക്കരീന്ദ്രന്റെയും”

എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു രാവണവിജയത്തിന് അനന്തരകാലികന്മാരായ കവിപുങ്ഗവന്മാരുടെ ഇടയിലുള്ള മതിപ്പ് ഏതുതരത്തിലുള്ളതാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. ദേവന്മാരെയോ രാജാക്കന്മാരെയോ നായകന്മാരായി സ്വീകരിക്കുന്ന രീതി വിട്ടു രാക്ഷസചക്രവർത്തിയായ രാവണന്റെ ബാഹുപരാക്രമത്തെയും മറ്റും പ്രകീർത്തനംചെയ്ത് ഒരു കഥകളി നിർമ്മിക്കുവാൻ അക്കാലത്തു ധൈര്യപ്പെട്ട കവിയെ അഭിനന്ദിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കൈലാസോദ്ധാരണത്തിൽ ആ ധീരോദ്ധതൻ പ്രദർശിപ്പിച്ച ദോർമ്മദം ശ്രീപരമേശ്വരൻ ശമിപ്പിക്കുന്നതോടുകൂടി ഇതിവൃത്തം സമഞ്ജസമായ ഒരു ഘട്ടത്തിൽ സമാപ്തമാകുന്നു. രംഭാപ്രവേശമാണ് കാവ്യത്തിലെ നടുനായകമായ ഭാഗം; ആ ഭാഗം ആടി ഫലിപ്പിക്കുന്ന നടന്മാരെ ഇന്നും അഭിജ്ഞന്മാരായ പ്രേക്ഷകന്മാർ സശിരഃകമ്പം ശ്ലാഘിക്കുന്നു. കോയിത്തമ്പുരാന്റെ പ്രസ്തുതകൃതി ആപാദചൂഡം ശ്രോത്രമനോഭിരാമമാണ്. ദിങ്മാത്രമായി ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണിക്കാതെ തുലിക മുന്നോട്ടു നീങ്ങുവാൻ മടിക്കുന്നു. ശ്ലോകങ്ങൾ:

> “നിത്യം ശ്രീനീലകണ്ഠാർച്ചനനിപുണമതി–
> സ്സിദ്ധവിദ്യാധരാണാ–
> മുത്തംസീഭൂതപാദാംബുജയുഗളരുചി–
> ശ്ശ്രീനിവാസൈകധാമാ
> അത്യന്തം ശംഖപദ്മാദിഭിരനുപമിതൈ–
> സ്സാദരം സേവ്യമാനോ
> വിഷ്വക്സേനാഭിഗുപ്തേ നിജനഗരവരേ
> രാജരാജോ രരാജ.”

ഈ ശ്ലോകത്തിനു കുബേരപരമായ പ്രസ്തുതാർത്ഥത്തിനുപുറമേ ശ്രീപത്മനാഭപരമായും മഹാരാജപരമായും ചില അംശങ്ങളിൽ കവിപരമായുംകൂടി അർത്ഥമുണ്ട്.

> “കാലേ കാളാഗരുശ്യാമളബഹളതമഃകാളകൂടം കരാഗ്രൈഃ
> പ്രാലേയാംശൗ നിപീയോരസി നിഹിതപദേ
> നീലകണ്ഠോപമാനേ
> കല്ഹാരോദ്യന്മധൂളീപരിമളപവനാമോദിതോപാന്തഭൃമൗ
> രേമേ രാമാസമേതസ്സുരതരുജടിലാരാമദേശേ ധനേശഃ.”

> “കലിതപുണ്യജനൈകസമാഗമാം
> പൃഥുനിതംബവതീമളകാഞ്ചിതാം
> അലഘുപീനപയോധരമണ്ഡിതാ–
> മചലഭൂമിമസൗ സമുപാവിശൽ.”

> “മാ മാ സ്പൃശേതി മുഹുരപ്യനുയാചിതോപി
> രാജീവകോരകകരാഞ്ജലിമുദ്രയൈവ
> ഹാഹാ! തദപ്സരസി കാമദവാതുരാത്മാ
> ചിക്രീഡ തന്നിശി നിശാചരകുഞ്ജരോയം.”

> “സാമഗാനപരിമോദമാനമഥ നാമനാശിതജനാമയം
> ശ്യാമളാംബുരുഹരാമണീയകവിരാമദാമലഗളാഞ്ചിതം
> കാമിനീകലിതസാമിദേഹമഹിദാമശോഭിതഭുജാന്തരം
> യാമിനീചരലലാമമാനമദസീമഭൃമവിഭവം ഭവം”

“മാനിനിമാർകുലമണേ! മാമകജായേ”, “പുണ്യജനാധിപതേ നിയതം”, “നളിനായതനേർമിഴി ബാലേ!”, “രാകാധി നാഥരുചിരഞ്ജിതനിശായാം” തുടങ്ങിയ പദങ്ങളുടെ മാധുര്യവും, “യാഹി യാഹി നിശാചരാധമ” മുതലായ പദങ്ങളുടെ പ്രൗഢിയും പ്രശംസാപരിധിയെ അനായാസേന അതിലംഘിക്കുന്നു.

6 സന്താനഗോപാലം തുള്ളൽ

ഒരു വശ്യവാക്കായ പണ്ഡിതകവിക്ക സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ എത്രതന്നെ ഉച്ചത്തിൽ സഞ്ചരിക്കാമെങ്കിലും, ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ എങ്ങനെ സാമാന്യജനങ്ങളെ അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരുത്തനായി നിന്നുകൊണ്ടു് ആനന്ദിപ്പിക്കമെന്നുള്ളതിനു സന്താനഗോപാലം ശീതങ്കൻതുള്ളൽ ഒരു ഉത്തമനിദർശനമാകുന്നു. അതു കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ തുള്ളലുകളോടു സമസ്കന്ധമായി സമുല്ലസിക്കുന്നു; മറ്റൊരു കവിയുടെ തുള്ളലും ആ മേന്മയെ അർഹിക്കുന്നില്ല.

“മായാമനുജനായ വന്നു പിറന്നു ഭ–
വായാസഖേദം കളവാൻ ജഗത്തിന്ന–
മേയാനഭാവനാകുന്ന മുകുന്ദൻ ക–
ളായാതികോമളശ്യാമളാകാരനായ്”

“പൂജ്യന്മാരായിടുന്ന ഭൂസുരന്മാർക്കൊരു ദിക്കിൽ
ഭോജ്യമുണ്ടെന്നു കേട്ടാൽ പുരുഷാർത്ഥമതുതന്നെ.”

“വാരാളും മുകിലോടു പോരാളും തിരുമേനി
നീരാളംതുകിൽ ചാർത്തിപ്പാരോളം മനംതന്നിൽ”

“ഉണ്ണിക്കുമാരാ! ചതിച്ചിതോ പൈതലേ!
കണ്ണും നിരുത്തിക്കിടക്കുന്നതെന്തു നീ?”

“ആരെടാ നീയെന്റെ സങ്കടം കേൾക്കുവാ–
നാരെന്നെനിക്കു തിരിഞ്ഞില്ല; കേൾക്കണം.”

ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങൾ വികാരനിർഭരതയോടുകൂടിയല്ലാതെ ആർക്കും വായിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. പ്രത്യേകിച്ചും മനഃക്ഷോഭകരമാണ് ബ്രാഹ്മണന്റെ ശ്രീകൃഷ്ണനെക്കുറിച്ചുള്ള പരിവാദം.

“ചുടുകത്തീടുന്ന ശോകരോഷങ്ങളാൽ
മട്ടും മതിയും മറന്ന മഹീസുരൻ
കട്ടക്കിടാവിന്റെ ദേഹം തിരുമുമ്പി–
ലിട്ടും കളഞ്ഞു ദുർഭാഷണം ചൊല്ലിനാൻ.
കട്ടുനടക്കുന്ന കള്ളനെക്കൊണ്ടെന്തു
പട്ടവും കെട്ടിപ്പദവിയിൽ വാഴിച്ചു
ശിഷ്ടരായുള്ള ജനങ്ങൾക്കു വന്നൊരു
പൊട്ടത്തരം പറഞ്ഞാലൊടുങ്ങീടുമോ?
ചെട്ടിക്കു കിട്ടിയ കള്ളപ്പണംപോലെ
മുട്ടിച്ചു ചോദിപ്പതിന്നും വഴിയില്ല.
എട്ടുസഹസ്രമിരട്ടിച്ച പെണ്ണുങ്ങ–
ളെട്ടും വിശേഷിച്ചതിലുള്ള മക്കളും
കട്ടിയും തള്ളയും കൂടിയാട്ടും നിന്റെ
ചട്ടം നിനക്കിലിന്നുണ്ണിയില്ലാതുള്ള
തട്ടും തരക്കേടുമയ്യോ മനക്കാമ്പി–
ലൊട്ടും തിരിവതിന്നില്ലെടോ സങ്ഗതി.
മൃഷ്ടമായഷ്ടി കഴിച്ചങ്ങിനേ നല്ല
പട്ടുമെത്തപ്പുറംതന്നിലനാരതം
പട്ടണിപ്പോർമുലമാരുടേ നൽക്കൊങ്ക–
മൊട്ടു രണ്ടും പുണർന്നാപാദമസ്തകം
കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞു കിടക്കുന്ന കാമികൾ
പട്ടിണിക്കാരന്റെ പാടറിഞ്ഞീടുമോ?
പെറ്റ പെണ്ണല്ലാതെ പേറിന്റെ നൊമ്പലം
മറ്റുള്ളപേരറിഞ്ഞീടുന്നതെങ്ങനെ?”

എന്നിങ്ങനെ പോകുന്ന ആ ഉപാലംഭം

“ആളല്ല നീയിത്തൊഴിലിനെന്നാലിനി–
ക്കാലിയും മേച്ചുനടക്കുന്നതേ ഗുണം.
നിർമ്മരിയാദം തുടങ്ങുന്ന നിന്നുടെ
ദുർമ്മദപ്രാഭവം കൂട്ടാക്കയില്ല ഞാൻ.
ധർമ്മസംരക്ഷണം ചെയ്കയില്ലെങ്കിലോ
ധർമ്മാസനത്തിങ്കൽനിന്നിറങ്ങീടെടോ!
ചുമ്മാ നിനക്കങ്ങിരിപ്പാൻ ചമച്ചോരു
കമ്മായമിട്ടുള്ള കുഡ്യമല്ലിന്നിതു്.”

എന്നീ വാക്തർജ്ജനത്തിൽ അവസാനിക്കുന്നു.

“കൊമ്പന്റെ വഴിതന്നെ പിടിയെക്കണക്കേ ഞാൻ
മുമ്പിലുള്ളോരു മാർഗ്ഗം മറിയാതേ നടപ്പാനായ്”

എന്നു കവി വാദേവതയോട് ഉപക്രമത്തിൽ ചെയ്യുന്ന പ്രാർത്ഥന കരുണാശീലയായ ആ ദേവി ആദ്യന്തം ഫലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

7 രണ്ടു ഭാഷാമുക്തങ്ങൾ

കോയിത്തമ്പുരാൻ ഭാഷയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള മുക്തങ്ങൾ കുറ്റി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ പ്രകരണം സമാപിപ്പിക്കാം.

ധർമ്മരാജാവിന്റെ “ഹേമാംഭോജിനി” എന്ന സംസ്കൃത ശ്ലോകത്തിന്റെ ഏകദേശവിവർത്തനം:

“പൊന്നിൻപൂമാല ചൂടും സുരനിധി! ഭവദീ–
യാസവം ഭാഗ്യമുള്ളോ–
രന്നങ്ങൾക്കെന്നിയേ മറ്റളികുലകളഭ–
ങ്ങൾക്കു കിട്ടീടുവോന്നോ?
എന്നാലും ഞാനിരക്കുന്നതിനൊരു കുറവി–
ല്ലേതുമേ പാർത്തുകണ്ടാ–
ലന്യായം ന്യായമെന്നുള്ളറിവകതളിരിൽ–
ക്കാണുമോ കാമുകാനാം?”

ഇവിടെ കളഭപദപ്രയോഗം കരീന്ദ്രനായ കവിയേയും പരാമശിക്കുന്നതായി ചില വയോവൃദ്ധന്മാർ പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

ഒരു ശൃങ്ഗാരശ്ലോകം:

“ചോദിക്കാമെന്നു മോഹം, ശിവശിവ! ചിത–
മല്ലെന്നു ചൊല്ലീടുവോര–
ച്ചാതിക്കാരൻ വിവേകം; പറവതിനുമടി–
ക്കുന്നതെന്തെന്നു കാമം;
ബോധിപ്പിച്ചീടുവാനോ വരുമൊരു തരമി–
ല്ലിന്നു വേണ്ടെന്നു നാണം;
സാധിക്കുന്നെങ്ങനേ ഞാൻ സരസിജനയനേ!
നിങ്കലുള്ളോരു കാര്യം?”

8 കിളിമാനൂർ ഉമാദേവിത്തമ്പുരാട്ടി

കിളിമാനൂർ ഉമാദേവിത്തമ്പുരാട്ടി വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ മാതാവാകുന്നു. 972-ലായിരുന്നു അവിടത്തെ ജനനം. 1011-ാമാണ്ടു കന്നിമാസത്തിൽ മരിച്ചു. പാർവതീറാണിയും സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവും ആ തമ്പുരാട്ടിയുടെ വൈദുഷ്യത്തെ അഭിനന്ദിച്ചു പല പാരിതോഷികങ്ങളും നല്കുകയുണ്ടായി. വിഷ്ണുമായാചരിതം എന്നൊരു ഓട്ടംതുള്ളൽ ആ കവയിത്രി രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ.

> "അങ്ഗജരിപുതാനങ്ങൊരു ദിവസം
> മങ്ഗലരൂപിണി മേനജയോടും
> മങ്ങാതങ്ങൊരു വനഭുവി ചെന്നതി–
> ഭങ്ഗിയിലോരോ ലീല തുടർന്നു."

എന്നാണ് ആ തുള്ളലിന്റെ ആരംഭം.

9 കിളിമന്നൂരിലെ മറ്റു ചില തമ്പുരാക്കന്മാർ—രോഹിണിനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ സന്താനങ്ങൾ

രോഹിണിതിരുനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ മൂത്തപുത്രനാണ് പുണർതംനാൾ രാമവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ. അദ്ദേഹം 982-ാമാണ്ട് ഇടവമാസത്തിൽ ജനിച്ചു. ശൈശവത്തിൽത്തന്നെ കുടുംബത്തിൽ കാരണവരായി. 1045 തുലാമാസത്തിൽ മരിച്ചു. സംഗീതത്തിലും സാഹിത്യത്തിലും ഒന്നുപോലെ നിപുണനായിരുന്ന അദ്ദേഹം 1034-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു സീതാവിജയം ആട്ടക്കഥ രചിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്ത സഹോദരിയായ അനിഴംനാൾ തമ്പുരാട്ടിയാണ് രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെ മാതാവ്. ആ തമ്പുരാനെയും രോഹിണിത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ അഞ്ചാമത്തെ പുത്രിയായ മകയിരംനാൾ തമ്പുരാട്ടിയേയും കുറിച്ചു മേൽ പ്രസ്താവിക്കും.

10 ഉത്രംനാൾതമ്പുരാട്ടിയുടെ സന്താനങ്ങൾ

ഉത്രംനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ മൂത്തപുത്രനായ ചോതി നാൾ ഗോദവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ 985-ാമാണ്ടു കന്നി മാസത്തിൽ ജനിച്ചു. 1045 മകരത്തിൽ മരിച്ചു. സ്വന്തമായി ഒരു നാഴികമണി ഉണ്ടാക്കി അതിനു വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽനിന്നു സമ്മാനം വാങ്ങീട്ടുണ്ട്. മണിക്കാരൻ തമ്പുരാൻ എന്ന് അദ്ദേഹത്തെ സമകാലികന്മർ ബഹുമാനപൂർവ്വം വിളിച്ചുവന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് അശ്വവിദ്യയിലും നളീകവിദ്യയിലും പല രഹസ്യങ്ങൾ അറിയാമായിരുന്നു. തോക്കിന്റെ മുഖം മൂടിക്കെട്ടി വീണ്ടും ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ തുറക്കുക, മൃഗങ്ങളെ വരുത്തി വെടി വെയ്ക്കുക തുടങ്ങിയ സിദ്ധികൾ ആ കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ടവയാണ്. അവയെല്ലാം കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ യഥാകാലം ഗ്രഹിച്ചതു് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ഭരണി നാൾ കോയിത്തമ്പുരാനിൽനിന്നുമായിരുന്നു. മുചുകുന്ദമോക്ഷം എന്ന ആട്ടക്കഥ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജൻ ഭരണിനാൾ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ 987-ൽ ജനിച്ചു. അദ്ദേഹമാണ് ചിത്രമെഴുത്തിന് അക്കാലത്തു് ഇദംപ്രഥമമായി വൈദഗ്ദ്ധ്യം സമ്പാദിച്ചതു്. മകയിരംനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ പുത്രനും വിശ്വവിശ്രുതനുമായ ചിത്രമെഴുത്തു രവിവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ ആചാര്യനും മാർഗ്ഗദർശിയുമായിരുന്ന അദ്ദേഹം. ദാരുകവധം എന്ന ആട്ടക്കഥ അദ്ദേഹം എഴുതിയതാണ്. വൈദ്യത്തിലും ജ്യോതിഷത്തിലുംകൂടി അദ്ദേഹം പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. ഗോദവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനും രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനും ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സവിശേഷമായ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിച്ചതിൽ ആശ്ചര്യമില്ലല്ലൊ.

മകയിരംനാൾ അംബാദേവിത്തമ്പുരാട്ടി (1007–1062)

വിശ്വവിശ്രുതനായ ചിത്രമെഴുത്തു രവിവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ മാതാവാണ് ഈ തമ്പുരാട്ടി. 1007-ാമാണ്ടു മേടം 25-ആംനു- ജനിച്ചു. 1062 മകരം 18-ആംനു- മരിച്ചു. അംബാദേവി എന്നായിരുന്നു പേര്. അവിടുത്തേക്കു സംഗീതസാഹിത്യങ്ങളിലെന്നപോലെ ചിത്രമെഴുത്തിലും പ്രകൃഷ്ടമായ വാസനയും അഭ്യാസവുമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനെല്ലാംപുറമേ ബാലചികിത്സയ്ക്കും നേത്രചികിത്സയ്ക്കുംകൂടി അവിടുന്നു കീർത്തിപ്പെട്ടിരുന്നു. നീലകണ്ഠന്റെ പുത്രനായ ശ്രീകുമാരൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു അവിടത്തെ ഗുരുനാഥൻ. അവിടത്തെ വകയായി പാർവതീസ്വയംവരം ഓട്ടംതുള്ളൽ എന്ന ഒരു കൃതി മാത്രമേ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. മൂന്നു ഭാഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ആ കൃതി 1033-ാമാണ്ടു രചിച്ചതാണ്. അതിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

> “കയർത്തു കാലാരിദേഹം വിയർത്തു കൈകൾ രണ്ടുമ–
> ങ്ങുയർത്തി കാൽകൊണ്ടു ഭൂവില്ലുയർത്തി കായവുമൊന്നു
> ഞെളിഞ്ഞു കാളിയിലാശ കഥന്നു കാമന്റെനേരേ
> തിരിഞ്ഞു കാരുണ്യലേശം കളഞ്ഞു കോപവുമുള്ളിൽ
> വിളഞ്ഞു പാരാതെപൊങ്ങി നിറഞ്ഞു ചില്ലിവല്ലികൾ
> വളഞ്ഞു ചിത്തജനപ്പോളിളിഞ്ഞു കണ്ണുകൾ രണ്ടും
> മിഴിച്ചു കാമന്റെ ദേഹം വിറച്ചു മൂന്നാം തൃക്കണ്ണു
> വിടിർന്നു മാലോകർ ഭാവം പകർന്നു ധൂമജാലങ്ങ–
> ളെഴുന്നു തീപ്പൊരിയോടങ്ങുയർന്നു ജ്വാലമാലകൾ
> നിരന്നു നാലു ദിക്കിലും പരന്നു…”

സാമാന്യം നല്ല ഒരു തുള്ളലാണ് പാർവതീസ്വയംവരം എന്നു ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം.

11 അയ്യോഴിനമ്പൂരി

വൈശാഖപുരാണം ആട്ടക്കഥയുടെ നിർമ്മാതാവായ ഈ നമ്പൂരിയുടെ പേർ ജയന്തൻ എന്നായിരുന്നു. പിതാവിന്റെ നാമധേയവും അതുതന്നെ. ഗൃഹം വൈക്കത്ത് ആയാംകുടിയിലാണെന്നും ഉത്രംനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ ഭർത്താവായിരുന്നു എന്നും പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ജീവിതകാലം 958-നും 1080-നും ഇടയ്ക്കായിരുന്നു എന്നറിയുന്നു. വൈശാഖപുരാണത്തിൽനിന്ന് ഒരു ശ്ലോകം മാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

"കല്പാന്തോദ്ഭ്രാന്തധാരാധരതുലിതതനു-
ച്ഛാദിതാശാപ്രകാശാഃ
പ്രോച്ചണ്ഡൈരട്ടഹാസൈശ്ശ്രുതിപുടകടുഭിഃ
സ്തംഭിതാംഭോധിനാദാഃ
ക്രോധാന്ധാശ്ശത്രുകണ്ഠത്രുടനപടുകൃപാ-
ണോജ്ജ്വലദ്ബാഹുദണ്ഡാ
രാജദ്വാരം ഗതാസ്തം ഝടിതി യമഭടാ-
സ്സംഗരായാഹ്വയന്ത."

12 പന്തളത്തു കൊട്ടാരത്തിലെ ചില തമ്പുരാക്കന്മാർ

കൊല്ലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ പന്തളത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ ചില വിശിഷ്ടന്മാരായ ശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർ ജീവിച്ചിരുന്നു. ശിഷ്യന്മാരെ വ്യാകരണാദി ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഉൽഗ്രന്ഥങ്ങൾ അഭ്യസിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു അവരുടെ പ്രധാന വൃത്തി. അവരിൽനിന്നു വലിയ വാങ്മയ സമ്പത്തൊന്നും നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും വിശിഷ്ടങ്ങളായ ചില മുക്തകങ്ങൾ കിട്ടീട്ടുണ്ട്. ആ തമ്പുരാക്കന്മാരിൽ ചിലരെപ്പറ്റി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം.

13 ആദ്യകാലത്തെ കവികൾ

കൊല്ലം 900-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു രവിവർമ്മ ത്തമ്പുരാനെപ്പറ്റിയാണ് ആദ്യമായി നാം കേൾക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹം വേദങ്ങളിലെ ചില പ്രധാനഭാഗങ്ങൾ സം ഗ്രഹിച്ച ലളിതമായ ഭാഷയിൽ ഒരു പദ്യഗ്രന്ഥമുണ്ടാ ക്കീട്ടുള്ളതായി പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു; ആ ഗ്രന്ഥം ഇപ്പോൾ കാണ്മാനില്ല. അദ്ദേഹത്തെ ആദിത്യനോടു സാമ്യപ്പെടുത്തി സമകാലികനായ ഒരാസ്ഥാനപണ്ഡി തൻ രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്ന പദ്യം.

> “ഗഗനമണിർദ്ധരണിമണിർദ്ദിനബന്ധുർദ്ദീന
> ബന്ധുരുഷ്ണഭൃതൗ
> രവിരവിരാജൗ ജയതാം പത്മസുഹൃജ്ജഗതി
> പദ്മനാഭസുഹൃൽ”

കൊല്ലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിൽ പന്തളത്തു മറ്റൊ രു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം വി ദ്വാൻ എന്ന ബിരുദത്താൽ വിദിതനായിത്തീരുകയും അന്നത്തെ സാമൂതിരിപ്പാടുമായി വാദപ്രതിവാദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദ രി തമ്പംഗതിത്തമ്പുരാട്ടിയും ഒരു വിദുഷിയായിരുന്നുവ ത്രേ.

14 പൂരുരുട്ടാതിനാൾ കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ

കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ പന്തളത്തു നീരാഴിക്കോട്ടുകൊട്ടാരത്തിൽ 971-ാമാണ്ടു ജനിച്ചു. 1045 കുംഭത്തിൽ മരിച്ചു. അവിടുന്ന് ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമി ശാസ്ത്രികളുടേയും ഭാഗിനേയൻ പന്തളം പാർവതീപുരത്തു കേരളവർമ്മ (കേളപ്പൻ) തമ്പുരാന്റേയും അവിടെത്തന്നെ വടക്കേക്കൊട്ടാരത്തിൽ രാജരാജവർമ്മത്തമ്പുരാന്റേയും ചുനക്കര ശങ്കരവാരിയരുടേയും ഗുരുനാഥനായിരുന്നു. ആ ശങ്കരവാരിയരാണ് ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെ പ്രഥമഗുരു. വാരിയരുടെ ജീവിതകാലം 999-നും 1058-നും ഇടയ്ക്കായിരുന്നു. നീരാഴിക്കെട്ടിൽ തമ്പുരാൻ സ്വാതി തിരുനാൾ മഹാരാജാവിനു സമർപ്പിച്ച രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

“ശുഭ്രാംഗൗ കവിഗീഷ്പതീ സുകവിതാം
വാഗ്ധോരണീം താവകീം
ശ്രുത്വാത്മീയയശോവിഭംഗചകിതൗ
ത്വൽകർണ്ണജാഹം ഗതൗ
ഹ്രീണൗ വക്തുമുപാംശു കുണ്ഡലയുഗ–
പ്രത്യപ്തഹീരച്ഛലാൽ
സ്വാമിൻ! പാലയ നൗ കൃപാലയ! നൃപേ–
ത്യേവം സദാ തിഷ്ഠതഃ.”

“ശ്രീമദ്വഞ്ചിനൃപേന്ദ്ര! താവകയശസ്സന്ദോഹദുഗ്ധാബ്ധിനാ
ഗൈർവാണീ സരണിർഭവേദതിതരാമാക്രമ്യമാണാ
ചിരാൽ
ഇത്യേവം മനസാകലയ്യ തരണിം തത്രോഡുപം ചാത്തുതം
(ശശ്വ)ദ്വിശ്വജനീനസൃഷ്ടിനിപുണശ്ശങ്കേ സസർജ്ജാത്മഭൂഃ.”

15 രേവതിനാൾ കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ

ഇദ്ദേഹമാണ് പാർവതീപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിലെ കേളപ്പൻതമ്പുരാൻ. 991-ൽ ജനിച്ചു; 1060-ൽ മരിച്ചു. മരിക്കുന്നതിനുമുൻപ് ആയില്യം തിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ജന്മർക്ഷമഹം സംബന്ധിച്ച് ഒരു ചമ്പു രചിച്ച് അടിയറവെച്ചു. കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ പതിനാറാമത്തെ വയസ്സിൽ രചിച്ച തിരുനാൾ പ്രബന്ധവും അക്കാലത്തുതന്നെ ആവിർഭവിച്ചു. പ്രസ്തുതചമ്പു കിട്ടീട്ടില്ല. കേളപ്പൻതമ്പുരാന്റെ ഒരു ശ്ലോകമാണ് താഴെ കാണുന്നതു്.

> “അപഭ്രംശം ബ്രൂതേ പണിനജപദം കശ്ചിദപര–
> സ്സശബ്ദം ച ബ്രൂതേ തദിഹ സദസദ്വ്യക്തിനിപുണാഃ
> തയോരാദ്യം പ്രാഹുർജ്ജഗതി വിബുധാനാം പ്രിയ ഇതി
> ദ്വിതീയം ദേവാനാം പ്രിയ ഇതി ച സന്തസ്സമധിയഃ.”

16 മേടയിൽക്കൊട്ടാരത്തിൽ പൂയംനാൾ രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ

മേടയിൽക്കൊട്ടാരത്തിൽ രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ 1003-ാമാണ്ടു ജനിച്ചു; 1035 ധനുമാസത്തിൽ മരിച്ചു. കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ഗുരുനാഥനായ അത്തംനാൾ ഗോദവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനും ശിഷ്യനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനു സമർപ്പിച്ച രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്നത്.

> "വിജയസി യശസാ നരേന്ദ്ര, കാന്ത്യാ
> മദനസി, കർണ്ണസി നിത്യദാനരീത്യാ,
> ബലസി ഭുജബലേന, രാമവർമ്മാ–
> ക്ഷിതിവര! ധർമ്മബലേന ധർമ്മസി ത്വം.
>
> കസ്യ,സ്യഹസ്കരജസി, സ്മരസി പ്രകാമം
> വാണ്യാ, മയാ, വിതരണേന, വപുർഗ്ഗുണേന;
> പാർത്ഥസ്യനീകഭുവി, ദുർജ്ജയശത്രുഹന്താ
> പായാസ്ത്വരാം വസുമതീം കുലശേഖരേന്ദ്ര!"

അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികൾ ഇങ്ങനെ പ്രശംസിക്കുന്നു.

> "ശ്രീമൽപാണിനിസൂത്ര(ദുഗ്ദ്ധ)ജലധിം നിർമ്മഥ്യ ചേതോഹര
> ക്ഷുബ്ധേന പ്രതിഭാഗുണേന മഹതാ ശബ്ദാർത്ഥസാരാമൃതം
> യോപീപ്യന്നിജപാദപല്ലവതലച്ഛായാജുഷോ വിഷ്ണവ–
> ദ്ധീമാൻ കേരളവർമ്മപന്തളമഹീപാലോ വിജേജീയതേ."

മറ്റു ചില പന്തളത്തു തമ്പുരാക്കന്മാരെപ്പറ്റി വേറൊരവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും.

17 ശങ്കരനാഥജ്യോത്സ്യർ (965–1034)

ജീവിതം

ശങ്കരനാഥജ്യോത്സ്യർ (ശങ്കരൻപണ്ടാല എന്നും പറയും) 965-ാമാണ്ടിടയ്ക്ക് ഉത്തരകേരളത്തിൽ പയ്യന്നൂരിനു സമീപം കരിവള്ളൂരംശത്തിൽ വങ്ങാട്ട് ഉണിത്തിരിമാരുടെ പ്രസിദ്ധമായ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു പൂർവ്വഗനാണ് ഉത്തരരാമായണം ഗദ്യത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. മുപ്പത്തൊന്നാമത്തെ വയസ്സിലാണ് മാതാവ് അദ്ദേഹത്തെ പ്രസവിച്ചത്. വിദുഷിയായ അവർക്കു വേറെ സന്താനങ്ങളൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ സുചരിതയുടെ രക്ഷണത്തിലാണ് ശങ്കരൻ വളർന്നത്. അന്നത്തെ രീതിക്കു കുറേ മലയാളവും സംസ്കൃതവും പഠിച്ചുവെങ്കിലും കായികാഭ്യാസത്തിലായിരുന്നു സദാ ആസക്തി. അതുകൊണ്ടു് ഒരു ദിവസം വ്യസനാക്രാന്തയായ അമ്മ "ഉണ്ണി! കുതിരയുടെ വയറ്റിൽ പിറന്ന നീ ഇങ്ങനെ കഴുതയായിപ്പോയല്ലോ" എന്നു നീരസഭാവത്തിൽ ആക്രോശംചെയ്തു. അതു കേട്ട ക്ഷണത്തിൽ കുമാരന്റെ ആത്മാഭിമാനവും ആരുരുക്ഷുത്വവും വിജൃംഭിച്ചു. അന്നുതന്നെ നാടുവിട്ടു പരദേശത്തേയ്ക്കു പോയി കാശിയിൽച്ചെന്നു വരാഹാചാര്യൻ എന്ന ഒരു സിദ്ധന്റെ ശിഷ്യനായി ജ്യോതിഷം, പക്ഷിശാസ്ത്രം, അദ്വൈദവേദാന്തം എന്നീ വിഷയങ്ങളിൽ കുറേക്കാലംകൊണ്ടു പരിനിഷ്ഠിതമായ ജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചു. പിന്നീടു പല പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളും സന്ദർശിച്ചു കാഞ്ചീപുരത്തു കാമാക്ഷീദേവിയെ ഭക്തിപൂർവ്വം ഭജിച്ചു; അവിടെ പാലാറ്റിൽ സ്നാനംചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ദേവിയുടെ ഒരു മനോഹരമായ വിഗ്രഹം കണ്ടുകിട്ടി, അതിന്റെ നിത്യപൂജകൊണ്ടു മഹാഹായശസ്വിയായിത്തീർന്നു. "ജ്യോതിഷശാസ്ത്രം കൊണ്ടും പക്ഷിശാസ്ത്രത്തെക്കൊണ്ടുമോതിന വാക്കൊക്കെയും വേദവാക്കായിത്തീർന്നു" എന്ന് ആ സംഭവത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ ആറ്റുകാൽ ശങ്കരപ്പിള്ള ദേവീമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ഉപക്രമത്തിൽ ഗാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. പല രാജാക്കന്മാർക്കും ഭാവിഫലനിർണ്ണയംകൊണ്ടു പ്രീതി വരുത്തി ധാരാളം ധനം സ്വായത്തമാക്കിയെങ്കിലും അതെല്ലാം ലോകോപകാരത്തിനായി വിനിയോഗിച്ചു. കാശിയിൽ മണികർണ്ണികാഘട്ടത്തിൽ ഒരു സത്രം പണിയിച്ചു. അത് ഇന്നും "ജോഷിഘട്ട്" എന്ന നാമത്താൽ അറിയപ്പെടുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കേ ലാഹൂറിലെ സിംഹം എന്ന പ്രസിദ്ധനായ രണജിത് സിംഹമഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധികൾ പരീക്ഷിച്ചു വിസ്മിതനായി തന്റെ വിദ്വത്സഭാനാഥനും അധ്യാത്മവിദ്യോപദേഷ്ടാവുമായി ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി അദ്ദേഹത്തെ രാജധാനിയിൽ താമസിപ്പിച്ചു. ആഫ്ഗാന്മാരുമായി അക്കാലത്ത് ആ പരാക്രമശാലി നടത്തിയ യുദ്ധത്തിൽ നമ്മുടെ ജ്യോത്സ്യരും ഭാഗഭാക്കാകുകയും ആ യുദ്ധത്തിൽ ഖഡ്ഗംകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനു "ഗണ്ഡമണ്ഡലത്തിൽ" ഉണ്ടായ ഒരു മുറിവിന്റെ പാട്ട് യാവജ്ജീവം നിലനില്ക്കുകയും ചെയ്തു. രണജിത്സിംഹനെയാണ് ആ സമരത്തിൽ വിജയലക്ഷ്മി വരിച്ചത്. ജ്യോത്സ്യരുടെ പ്രയാണലഗ്നനിർദ്ദേശത്തിൽ സന്തുഷ്ടനായ മഹാരാജാവ് തന്നിമിത്തം പല മഹാർഹസംഭാവനകളും നല്കി ജ്വാലാമുഖി തുടങ്ങിയ പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ഭജനത്തിനു സൗകര്യവും ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തു.

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവും ശങ്കരനാഥജ്യോത്സ്യരും

വിശിഷ്ടനായ ഒരു കേരളീയദൈവജ്ഞൻ രണജിത്സിംഹന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായി താമസിക്കുന്ന വിവരമറിഞ്ഞു സർവ്വവിദ്യാനിധിയായ സ്വാതിതിരുനാൾമഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തെ സ്വസന്നിധിയിൽ വരുത്തണമെന്നാഗ്രഹിക്കുകയും ആ അഭിലാഷം ബ്രിട്ടീഷുഗവർമ്മെന്റുമുഖേന രണജിത്തിനെ അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. ജ്യോത്സ്യർക്ക് ആ ക്ഷണം അഭിമാനകരമെന്നു കണ്ടതിനാൽ തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു പോയ്ക്കൊള്ളുവാൻ മഹാരാജാവ് അനുവദിച്ചു. ലോർഡ് വില്യം ബൻറിക്ക് ഗവർണ്ണർജനറലായിരുന്ന കാലത്താണ് ജ്യോത്സ്യർ സ്വദേശത്തേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടത്. "ഉത്തമപുരുഷനിർമ്മലബുദ്ധ് ജോഷി ശങ്കരനാഥ്, ദി സ്പിരിച്വൽ അഡ്വൈസർ ഓഫ് ഹിസ് ഹൈനസ് റൺജിറ്റ്സിംഗ് ദി ലയൺ ഓഫ് ലാഹോർ" എന്ന വിലാസത്തിൽ നിർബ്ബാധമായ യാത്രയ്ക്കു ബൻറിക്കിന്റെ ഒരു പിടിപാടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈവശം ഉണ്ടായിരുന്നു. 1005-ാമാണ്ടിനും 1010-ാമാണ്ടിനും ഇടയ്ക്കായിരുന്നു തിരുവനന്തപുരത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗമനം.

> "സ്വാതിഭാഗ്യത്താലൂഴി ഭരിച്ചോരുർവീശ്വരൻ
> സ്വാതിനക്ഷത്രജാതനഖിലകലാനിധി
> ഭേദമില്ലാതേ പ്രജാപാലനംചെയ്തിട്ടു സാ–
> കേതാധിപതിയാകും ശ്രീരാമസ്വാമിപോലെ
> ആതുരന്മാരിലനുകമ്പയാവർത്തിച്ച ഭൂ–
> പതിവീരന്മാർക്കധിപതിയാം ശ്രീവഞ്ചീശൻ
> തൻതിരുമുമ്പിൽച്ചെന്നു തൻതിരുപ്പാദം കുപ്പി–
> ച്ചന്തമേറീടും പല കാഴ്ചകൾ വച്ചീടിനാൻ"

എന്ന് ശങ്കരപ്പിള്ള ആ അനന്തരസംഭവം വർണ്ണിക്കുന്നു. ഔത്തരാഹങ്ങളായ പല അനഘവസ്തുക്കളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ജ്ഞാനവാസിഷ്ഠം, ദേവീഭാഷ്യം, നാമഭാഷ്യം, കാശീഖണ്ഡം, ഗൗരീതന്ത്രം തുടങ്ങിയ പല അപൂർവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹം അടിയറ വച്ചു. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയമായി തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു തോന്നിയതു ദേവീഭാഗവതമാണ്. ഉടൻതന്നെ മഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തെ സദർകോടതി ജഡ്ജിയായി നിയമിച്ചു. കുറേക്കാലം ആ പണി നോക്കിയതിനുമേൽ കൊട്ടാരത്തിൽ പൗസദാരി കമ്മീഷണറുദ്യോഗത്തിൽ നിയുക്തനായി. 1027-ൽ ശങ്കരനാഥപണ്ടാലജ്യോത്സ്യൻ ആ ഉദ്യോഗം നോക്കിയിരുന്നു. എന്നുള്ളതിനു രേഖയുണ്ട്. അനേകം ധർമ്മസ്ഥാപനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയതിൽ പാലക്കാട്ടെ അന്നസത്രം പ്രത്യേകം സ്മരണീയമാണ്. 1034-ൽ മരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ ആറ്റുകാൽ ശങ്കരപിള്ള മുൻസിഫിനെപ്പറ്റി യഥാകാലം പ്രസ്താവിക്കും.

18 ദേവീഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ട്

ജ്യോത്സ്യർ കൊണ്ടു വന്ന ദേവീഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ടു രീതിയിൽ മലയാളത്തിൽ വിവർത്തനം ചെയ്യണമെന്നു സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തോട് ആജ്ഞാപിച്ചു.

> “പഞ്ചമപുരാണമാമിദ്ദേവീഭാഗവതം
> പഞ്ചമിന്നാട്ടിലതുകൊണ്ടതും കൊണ്ടുവന്നേൻ.
> പഞ്ചബാണാരിപ്രിയാമാഹാത്മ്യമൊന്നാലിപ്ര–
> പഞ്ചത്തിൽ നിദാനത്തെക്കണ്ടുബോധിയ്ക്കായ്‌വരും.
> തഞ്ചത്തിലോരോ ദിശി സഞ്ചരിക്കുന്ന കാലം
> പഞ്ചാബ്ദേശത്തിൽനിന്നു കൊണ്ടുവന്നിപ്പുരാണം.
> വഞ്ചീശനിവ കേട്ടു സന്തോഷിച്ചതുമല്ല
> സഞ്ചിതപുണ്യാത്മാവെന്നോതിനാനെൻതാതനേ.
> ഇപ്പുരാണത്തിൻതത്വം മൽപ്രജകൾക്കെല്ലാവർക്കു–
> മുൾപ്പൂവിലെത്തുവോളം ഭാഷയായ്ച്ചമയ്ക്കണം.
> ഇപ്രകാരമബ്ഭ്രമിപാലകൻനിയോഗത്തെ
> മൽപിതാവാദരിച്ചു വഴങ്ങിവാങ്ങീ തദാ.
> പ്രഥിതപ്രഭാവത്തോടച്ഛനെ വഞ്ചീശ്വരൻ
> പ്രഥമപ്രാഡ്വിവാകസ്ഥാനത്തിലാക്കീടിനാൻ”

എന്നാണ് ശങ്കരപ്പിള്ള ആ ആജ്ഞയെപ്പറ്റി പറയുന്നതു്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിലും വിഷ്ണുപുരാണത്തിലെന്നപോലെ പന്ത്രണ്ടു സ്കന്ധങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കാമാക്ഷീദേവിയുടെ പരമഭക്തനായ ജ്യോത്സ്യർക്ക് ആ കല്പന ഒരനുഗ്രഹമായി. എട്ടു സ്കന്ധങ്ങളോളം അദ്ദേഹംതന്നെ തർജ്ജമചെയ്തു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണാനന്തരം മൂന്നും നാലും സ്കന്ധങ്ങൾ നശിച്ചു പോകയാൽ അവയും ഒൻപതും പത്തും സ്കന്ധങ്ങളും ശങ്കരപ്പിള്ള മുൻസിഫ് ഭാഷപ്പെടുത്തി. 11-12 സ്കന്ധങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനും വിവർത്തനം ചെയ്യുവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായില്ല. ജ്യോത്സ്യർ തർജ്ജമചെയ്ത ഭാഗത്തിൽ ഒന്നും രണ്ടും സ്കന്ധങ്ങൾ മാത്രമേ മുദ്രിതങ്ങളായിട്ടുള്ളു.

മാതൃക

കവിതയ്ക്കു വലിയ ഗുണമില്ല. പ്രഥമസ്കന്ധത്തിൽനിന്നു ചില ഈരടികൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

> “വരദാനത്താലവർ ദർപ്പിതന്മാരായിതു
> പരന്മാർകളെക്കൂടെ ദ്രോഹിച്ചുതുടങ്ങിനാർ.
> യുദ്ധദുർമ്മദന്മാരായ് സഞ്ചരിച്ചീടുന്നേരം
> ബദ്ധമോദം ബ്രഹ്മാവെക്കണ്ടു പത്മത്തിൻമിതേ.
> ദൈത്യന്മാരിരുവരും ധാതാവെക്കണ്ടനേരം
> സത്വരം ധാതാവോടു ചൊല്ലിനാരിരുവരും.
> വീരഭോഗ്യമായുള്ള കമലാസനം വിട്ടു
> ദൂരത്തിൽപ്പോക വേഗമല്ലെങ്കിൽ യുദ്ധംചെയ്ക.
> ഇത്തരം ദൈത്യവാക്യം കേട്ടപ്പോൾ വിധാതാവും
> സത്വരം ഭയംപൂണ്ടു വിഷണ്ണഹൃദയനായ്
> യുദ്ധത്തിലിവർ നമ്മെജ്ജയിക്കുമെന്നങ്ങോർത്തു
> ബദ്ധമോദേന പത്മനാളത്തിനുള്ളിൽച്ചെന്നു
> വിഷ്ണുവെക്കണ്ടു വിധി; നിദ്രയിലിരിക്കുന്ന
> വിഷ്ണുവെയുണർത്തുവാൻ ശക്തിയില്ലൊരുത്തർക്കും.”

ജ്യോത്സ്യരുടെ ഒരു മുക്തകം

ഒരിക്കൽ കാശിക്കു പോകാൻ തന്നെ അനുവദിക്കണമെന്നു നിവേദനംചെയ്തുകൊണ്ടു ജ്യോത്സ്യർ മഹാരാജാവിന് അടിയറവെച്ചതാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകം.

> “വഞ്ചീനാഥ! തവാംഘ്രിസേവനമഹോ!
> മദ്വംശകൃത്യംവിഭോ!
> ത്യക്ത്വ രാജവരാംസ്തഥാ പരിജനാൻ പ്രാപ്തസ്ത്വദംഘ്രിദ്വയം;
> അദ്യശ്വോഭവിതാശയാ തവ കൃപാനീതം മയാ യൗവനം
> ദേഹി ത്വം കൃപയാ നരേശ്വരവര! ശ്രീകാശിദേശം വരം.”

19 രവിവർമ്മൻ തമ്പി (958–1031)

കുടുംബവും പേരും

ധർമ്മരാജാവിന്റെ കനിഷ്ഠസഹോദരനായ രവിവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാനെപ്പറ്റി മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ തമ്പുരാൻ തിരുവനന്തപുരത്തു കരമന ആണ്ടിയിറക്കത്തു പുരാതനമായുള്ള പുതുമന അമ്മവീട്ടിൽനിന്നു രണ്ടു സഹോദരിമാരെ വിവാഹം ചെയ്തു. അവരിൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയുടെ പുത്രിയായ പാർവ്വതിപ്പിള്ളത്തങ്കച്ചിയാണ് രവിവർമ്മൻതമ്പിയുടെ മാതാവ്. അനുജത്തിയുടെ പുത്രനായ കൃഷ്ണൻതമ്പിയുടെ ഭാഗിനേയനാണ് 986-ൽ നാടുനീങ്ങിയ അവിട്ടംതിരുനാൾ ബാലരാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ മന്ത്രി ഉമ്മിണിത്തമ്പി ദിവാൻജി. പാർവ്വതിപ്പിള്ളത്തങ്കച്ചിയുടെ ഒരു സഹോദരിയെ ബാലരാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ പുത്രൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻതമ്പിയും പരിഗ്രഹിക്കുകയുണ്ടായി. ഇങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ രവിവർമ്മൻതമ്പിക്കു തിരുവിതാംകൂർ രാജകുടുംബവുമായി ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. പാർവ്വതിപ്പിള്ളത്തങ്കച്ചിയെ വിവാഹം ചെയ്തതു ചേർത്തല നടുവിലെ കോവിലകത്തു കേരളവർമ്മ(കേളരു) തമ്പാനായിരുന്നു. ചേർത്തലെ അക്കാലത്ത് ഒട്ടനേകം തമ്പാന്മാരുടെ കുടുംബങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു; ആ കുടുംബാംഗങ്ങളെയെല്ലാം ധർമ്മരാജാവു സ്വകീയങ്ങളായി പരിഗണിച്ചു രക്ഷിച്ചുവരികയും ചെയ്തു. അവർ ആ കാരുണ്യത്തിനു സർവഥാ അർഹന്മാരായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ചാതകസന്ദേശത്തിലെ

> "കേചിദ്ഗീതേഷ്വധികനിപുണാഃ കേപി ശാസ്ത്രപ്രവീണാഃ
> കേചിൽ കാര്യേഷ്വപിച കുശലാഃ കേപി സർവം ദധാനാഃ
> സർവേപ്യുർവീശ്വരകരുണയാ ലബ്ധവന്തോ വിഭൂതിം
> ഉർവീം കുർവന്ത്യയി സുകൃതിനഃ ക്ഷത്രിയാ യത്ര വാസം"

എന്ന ശ്ലോകം തെളിവു നൽകുന്നു. കേരളവർമ്മതമ്പാൻ ശാസ്ത്രജ്ഞനും സഹൃദയവരേണ്യനുമായിരുന്നതിനാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ "ശാസ്ത്രി" എന്നാണ് വിളിച്ചുവന്നത്. ആ ശാസ്ത്രിത്തമ്പാന്റേയും പാർവ്വതിപ്പിള്ളത്തങ്കച്ചിയുടേയും പുത്രനായി രവിവർമ്മൻതമ്പി 958-ാമാണ്ടു തുലാമാസം പൂരുരുട്ടാതിനക്ഷത്രത്തിൽ ഭൂജാതനായി. അന്നു തമ്പാന്റേയും തങ്കച്ചിയുടേയും താമസം കോട്ടയ്ക്കകത്തു വിറകുപുരക്കോട്ടവാതിലിനു സമീപമുള്ള കിഴക്കേമഠം എന്ന ഭവനത്തിലായിരുന്നു. ആ ഗൃഹവും പുരയിടവും ധർമ്മരാജാവു തമ്പാനു ദാനം ചെയ്തതാണ്. ആ തറവാട് ഇന്നുമുണ്ട്. പുതുമനത്തമ്പിമാരുടെ മൂലകുടുംബം വിളവങ്കോട്ടുതാലൂക്കിൽ ഇടയ്ക്കോട്ടു പുളിയറത്തലവീടാണ്. പാർവ്വതിപ്പിള്ളയ്ക്കു പത്മനാഭൻതമ്പി എന്നും ഒരു സഹോദരനുണ്ടായിരുന്നു. രവിവർമ്മതമ്പിയെപ്പറ്റിയുള്ള കൊട്ടാരംരേഖകളിൽ "ആണ്ടിറക്കത്തു കണക്കു തമ്പി പത്മനാഭൻ ഇരയുമൻ" എന്നാണ് പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നത്. ഇരയുമൻ ഇരയിമ്മന്റെ രൂപാന്തരവും ഇരയിമ്മൻ രവിവർമ്മൻ എന്ന ശബ്ദത്തിന്റെ തത്ഭവവുമാണ്. അതു മാതാമഹന്റെ നാമധേയവുമാണല്ലോ.

ജീവിതം

986 വരെ തമ്പിയുടെ പ്രഥമഗുരു സ്വപിതാവു തന്നെയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ ഒരു നിത്യനെന്ന നിലയിലാണ് ബാല്യത്തിൽ കാലയാപനം ചെയ്തത്. പൂർവ്വജന്മസംസ്കാരത്താൽത്തന്നെ പൂതനായ അദ്ദേഹത്തിന് ആ അസുലഭമായ സാഹചര്യം വിദ്യാസമ്പാദനത്തിന് അത്യന്തം പ്രയോജകീഭവിച്ചു. സംഗീതത്തിലും സാഹിത്യത്തിലും ഒന്നുപോലെയുള്ള ഉൽക്കർഷം യൗവനോദയത്തിനുമുൻപു സംസിദ്ധമായി. പതിനാലാമത്തെ വയസ്സിൽ ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടാക്കി അടിയറവച്ചപ്പോൾ ധർമ്മരാജാവ് ഉള്ളുകൊണ്ടു സന്തോഷിച്ചു എങ്കിലും അത്തരത്തിലുള്ള വ്യവസായം ആ ബാലന്റെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു പ്രതിബന്ധമാകരുതല്ലോ എന്നു കരുതി അൽപം നീരസഭാവമാണ് പ്രകടിപ്പിച്ചത്. പിന്നീടു മൂത്താട്ടു ശങ്കരനിളയത് എന്ന പണ്ഡിതനോടു സംസ്കൃതത്തിൽ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിക്കുകയും വ്യാകരണാദിശാസ്ത്രങ്ങൾ പഠിക്കുകയും ചെയ്തു. ബാലരാമവർമ്മമഹാരാജാവു രാജ്യഭരണത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ച അപാടവം എങ്ങനെയിരുന്നാലും വിദ്വൽപ്രോത്സാഹനത്തിൽ അവിടുന്നു തന്റെ പൂർവ്വഗാമിയുടെ പാദമുദ്രകളെത്തന്നെയാണ് പിൻതുടർന്നത് എന്നു ഞാൻ മുൻപു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. കീചകവധം, ഉത്തരാസ്വയംവരം എന്നീ രണ്ടാട്ടക്കഥകളും തമ്പി ആ മഹാരാജാവിന്റെ മരണത്തിനു മുൻപ് എഴുതി അഭിനയിപ്പിച്ചതായാണ് ഐതിഹ്യം. ധർമ്മരാജാവുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ കൊട്ടാരം നിത്യച്ചെലവിൽ അട്ടത്തുണ്‌ പതിച്ചു കൊടുത്തിരുന്നു. കീചകവധത്തിൽ കവി തന്റെ ഗുരുനാഥനേയും മാതാമഹനേയും താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ യഥാക്രമം വന്ദിക്കുന്നു.

> "സർവജ്ഞം ബുധപരിഷത്സന്നതഗുണധാമ
> ഗിരിജയോപേതം
> മദനാതങ്കനിദാനം ശങ്കരസംജ്ഞം ഗുരും വന്ദേ."
>
> "മന്ഥാദ്രിക്ഷുബ്ധദുഗ്ദ്ധാംബുധിപരിവില്ലാ-
> ത്തുങ്ഗഭങ്ഗപ്രകാണ്ഡ-
> സ്തോമസ്തോകേതരശ്രീഹരണചണയശോ-
> മണ്ഡിതാശാവകാശം
> കൽപാന്തോന്നിദ്രരൗദ്രദ്യുമണിഗണകന-
> ദ്ദീപ്തിദീപപ്രകാശം
> വന്ദേ മാതാമഹം മേ മുഹുരപി രവിവ-
> ർമ്മാഭിധം വഞ്ചിഭൂപം."

അക്കാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു കവിതാദേവി വശ്യയായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത മേല്ലദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളും പോരെങ്കിൽ കീചകവധത്തിലെ ചിതറാൽഭഗവതിയെ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ള

> "നവ്യാംഭോദകളേബരം കമലഭൂപവ്യായധാഗ്ന്യന്തക-
> ക്രവ്യാദേശ്വരപാശപാണിപവനർദ്രവ്യാധിപാദ്യഞ്ചിതാം
> സവ്യാസവ്യകരാരവിന്ദവിലസദ്ദിവ്യായുധോഡ്ഡാമരാം
> ഭവ്യാം സിദ്ധഗിരിസ്ഥിതാം ഭഗവതീമവ്യാജരമ്യാം ഭജേ"

എന്ന അഷ്ടപ്രാസാലംകൃതമായ വന്ദനശ്ലോകവും പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു.

വിവാഹം

മുൻപറഞ്ഞ കൃഷ്ണൻതമ്പിയുടെ പുത്രി ഇടയ്ക്കോട്ടു കാളിപ്പിള്ളത്തങ്കച്ചിയെയാണ് തമ്പി വിവാഹം ചെയ്തത്. അദ്ദേഹത്തിന്റേയും ആ സാധ്വിയുടേയും പുത്രിയായി 995-ാമാണ്ടു കുംഭമാസത്തിൽ അനിഴംനാളിൽ ജനിച്ച കുട്ടിക്കുഞ്ഞുതങ്കച്ചിയെപ്പറ്റി യഥാവസരം പ്രസ്താവിക്കും. ഒരിക്കൽ തന്റെ പ്രിയതമയുടെ കേശപാശത്തിന്റെ ദൈർഘ്യാദി ഗുണവിശേഷങ്ങൾ കണ്ടു തമ്പി 'കാളി കാളീ' എന്നിങ്ങനെ ആറു പ്രാവശ്യം ഉച്ചരിക്കുകയും, തന്നെ അങ്ങനെ പരിഹസിക്കുന്നതിൽ ഭേദം സാക്ഷാൽ കാളിയെപ്പറ്റി ഒരു വന്ദനശ്ലോകം ഉണ്ടാക്കുകയായിരിക്കും എന്നുള്ള ആ സ്ത്രീരത്നത്തിന്റെ മറുപടി കേട്ട് "ആനമ്രധ്വാന്തകേലീവിഹരണകരളീ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു ശ്ലോകം പെട്ടെന്നു നിർമ്മിച്ചു ചൊല്ലുകയും ചെയ്തു. കാളിപ്പിള്ളത്തങ്കച്ചി 1022-ൽ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു.

ജീവിതം 986-നു മേൽ

ഉമ്മിണിത്തമ്പിയുടെ നിഷ്കാസനത്തിനുമേൽ അദ്ദേഹവുമായുള്ള ചാർച്ചനിമിത്തം രവിവർമ്മൻ തമ്പിയുടെ ധനസ്ഥിതി ക്ഷീണമായി എന്ന് ഊഹിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. "മഹീപതേ ഭാഗവതോപമാനം" എന്നും മറ്റുമുള്ള വിധത്തിൽ ഓരോ ആവശ്യം പുരസ്കരിച്ച് അഭീഷ്ടപ്രാർത്ഥനാ രൂപത്തിലുള്ള പദ്യങ്ങൾ അടിയറവയ്ക്കുന്നത് അക്കാലത്തെ കവിശൈലിയായിരുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ തമ്പി, 973, 986 എന്നീ കൊല്ലങ്ങളിൽ നാടുനീങ്ങിയ മഹാരാജാക്കന്മാരുടേതു പോലെ തന്നെ 1028-ൽ നാടുനീങ്ങിയ റാണി ഗൗരിപാർവ്വതീബായിയുടേയും വിശേഷപ്രതിക്കു പാത്രീഭവിച്ചിരുന്നു. 990 മുതൽക്കാണ് അദ്ദേഹം വലിയകൊട്ടാരത്തിലെ ആസ്ഥാനകവികളിൽ അഗ്രേസരനായിത്തീർന്നത്. അന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു 32 വയസ്സു പ്രായമുണ്ടായിരുന്നു. പാർവ്വതീറാണിയേയും രുക്മിണീബായി രാജകുമാരിയേയും സ്വാതിതിരുനാൾ ഉത്രം തിരുനാൾ എന്നീ മഹാരാജാക്കന്മാരേയുംപറ്റി അദ്ദേഹം സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും അനേകം ശ്ലോകങ്ങളും പാട്ടുകളും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കു വിഷയീഭവിക്കാത്ത യാതൊരു സംഭവവും വലിയകൊട്ടാരത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. (1) 1003-ലെ മുറജപം, (2) 1004-ലെ സ്വാതി തിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സിംഹാസനാരോഹണം, (3) 1005-ൽ ഉത്രംതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാന്റെ തിരുമാടമ്പ്, (4) 1014-ൽ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ കലശേഖര മണ്ഡപാദി നവീകരണം, (5) 1015-ൽ പൂരാടംതിരുനാൾ ഇളയ തമ്പുരാട്ടിയുടെ പള്ളിക്കെട്ട്, (6) 1017 ചിങ്ങം 20-ാംനു- സ്വാതിതിരുനാളുടെ രഥത്തിലെഴുന്നള്ളത്ത്, (7) 1027-ൽ ശീമ മഹാറാണി അയച്ച പ്രതിപത്രികയുടെ സ്വീകാരം, (8) 1028-ൽ കെയിറ്റ് എന്ന ധ്വരയുടെ വ്യോമസഞ്ചാരം, (9) 1029-ൽ ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ഹിരണ്യഗർഭം, (10) 1030-ൽ അത്തംതിരുനാൾ രാജകുമാരന്റെ ജനനം. ഇങ്ങനെയുള്ള വിഷയങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹം തന്റെ നിസർഗ്ഗമനോഹരമായ കവനത്തിനു വിഷയീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജകീയകവി (Poet Laureate) എന്ന ബിരുദത്തിനു കേരളത്തിൽ ഒരു കവി അർഹനായി ജീവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് അദ്ദേഹംമാത്രമാകുന്നു.

1015-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു പാരദേശികന്മാരായ രണ്ടു ശാസ്ത്രിമാർ തിരുമനസ്സിലെ സന്നിധിയിൽ ഗഹനാർത്ഥങ്ങളായ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയറവച്ചു; തമ്പി അവയ്ക്ക് ഉടൻതന്നെ അർത്ഥം പറഞ്ഞു എന്നു മാത്രമല്ല അവയെക്കാൾ കഠിനമായി രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി അവയ്ക്ക് ആ പണ്ഡിതന്മാരിൽനിന്ന് അർത്ഥവിവരണം ആവശ്യപ്പെടുകയും അതു സാധിക്കാത്തതിനാൽ അവർ പരാജയം സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. അനായാസേന നേടിയ ആ വിജയം കണ്ടു സന്തോഷിച്ച മഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തിനു രണ്ടു കൈയ്ക്കും വീരശൃംഖല സമ്മാനിച്ചു. ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവും അനവധി സമ്മാനങ്ങൾ നൽകിയതു കൂടാതെ ഒരു പല്ലക്കും കൊടുക്കുകയുണ്ടായി. അക്കാലത്തെ പഞ്ചാംഗങ്ങളിൽ അനേകം കവികളുടെ പദ്യങ്ങൾ ചേർത്തുവന്നിരുന്നു എങ്കിലും അവരിൽ "കവി" എന്ന വിശേഷണം കൊണ്ടു തമ്പിയെ മാത്രമാണ് വിശേഷിപ്പിച്ചുകാണുന്നത്. ആ ബിരുദം സ്വാതിതിരുനാളോ ഉത്രംതിരുനാളോ കവിക്കു നൽകിയിരുന്നതായിരിക്കണം. അങ്ങനെ തിരുവിതാംകൂറിലെ നാലു മഹാരാജാക്കന്മാരുടേയും രണ്ടു മഹാരാജ്ഞിമാരുടേയും അനിർവ്വചനീയമായ ആദരത്തിനും വാത്സല്യത്തിനും ഭാജനമായി ജീവിച്ച നമ്മുടെ മഹാകവിമൂർദ്ധന്യൻ 1031-ാമാണ്ടു കർക്കടകമാസത്തിൽ 73-ാമത്തെ വയസ്സിൽ യശശ്ശരീരനായിത്തീർന്നു.

കൃതികൾ

രവിവർമ്മൻതമ്പി, (1) കീചകവധം, (2) ഉത്തരാസ്വയംവരം, (3) ദക്ഷയാഗം എന്നീ മൂന്ന് ആട്ടക്കഥകൾ, (4) സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്, (5) മുറജപപ്പാന, (6) നവരാത്രിപ്രബന്ധം, (7) ഓമനത്തിങ്കൾക്കിടാവോ എന്നാരംഭിക്കുന്ന താരാട്ട്, (8) വാസിഷ്ഠം കിളിപ്പാട്ട്, (9) രാസക്രീഡ (10) രാജസേവാക്രമം മണിപ്രവാളം, (11) സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും നിരവധി ശ്ലോകങ്ങൾ, പാട്ടുകൾ എന്നിങ്ങനെയുള്ള വാങ്മയങ്ങളുടെ പ്രണേതാവാണെന്നറിയാം. ഇവയിൽ വാസിഷ്ഠവും രാസക്രീഡയും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല; ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ അവയുടെ നാമനിർദ്ദേശം കാണുന്നു. അച്ഛൻ കോയിത്തമ്പുരാൻ വാസിഷ്ഠത്തിൽ പ്രത്യേകം പ്രതിപത്തിയുള്ള ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിയോഗമനസരിച്ചു തമ്പി ആ വിഷയത്തെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു കിളിപ്പാട്ടു രചിച്ചിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള കൃതികളിലെല്ലാം ആരംഭത്തിലോ അവസാനത്തിലോ

> "രമ്യച്യുതംപികവനം പ്രവിശേത്യത്ര സൂചിതാ
> അത്രിവർണ്ണാദ്യാദ്യപാദേ യാ കവേർമ്മാനദാഭിധാ"

എന്ന് ഒരു മുദ്രാലംകൃതപദ്യം ഘടിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. ഒന്നാം പാദത്തിൽ ഒന്നാമക്ഷരവും രണ്ടാം പാദത്തിൽ രണ്ടാമക്ഷരവും മൂന്നാമത്തേതിലും നാലാമത്തേതിലും യഥാക്രമം മൂന്നും നാലും അക്ഷരങ്ങളും, വീണ്ടും ഒന്നാം പാദത്തിൽ ആദ്യത്തെ മൂന്നു കഴിച്ചുള്ള അക്ഷരങ്ങളും ചേർത്തുവായിച്ചാൽ "രവിവർമ്മാതംപിക-വനം" എന്ന പദം കിട്ടുന്നതാണ്.

ആട്ടക്കഥകൾ

തമ്പിയുടെ മൂന്നു കൃതികളിൽ ആദ്യത്തേതു കീചകവധവും ഒടുവിലത്തേതു ദക്ഷയാഗവുമാകുന്നു. ഉത്തരാസ്വയംവരം കീചകവധത്തിന്റെ തുടർച്ചയാണെന്ന് അനുമാനിക്കത്തക്കവണ്ണമാണ് അതിലെ "നിശമ്യ വാർത്താമഥ കീചകാനാം" എന്ന പ്രഥമശ്ലോകം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ദക്ഷയാഗം സ്വാതിതിരുനാൾ തിരുമേനിയുടെ വാഴ്ചക്കാലത്ത് ഉത്രംതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാന്റെ ആജ്ഞാനുരോധേന രചിച്ചതാണെന്നുള്ളതിന്

> "ശ്രീരാമവർമ്മകുലശേഖരസോദരസ്യ
> മാർത്താണ്ഡവർമ്മയുവഭൂമിപതേർന്നിദേശാൽ
> കേനാപി തൽപദജുഷാ കില ദക്ഷയാഗ-
> നാട്യപ്രബന്ധമുദിതം സുധിയഃ പുനന്തു"

എന്ന ശ്ലോകം ലക്ഷ്യമാണ്. ഈ മൂന്നു കഥകളും കഥകളി സാഹിത്യത്തിൽ ത്രി കൂടശിഖരങ്ങൾപോലെ അംബരചുംബികളായി, അഭൗമമായ ആകർഷണശക്തി പ്രസരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഇന്നും പരിലസിക്കുന്നു. "കോട്ടം തീർന്നൊരു കോട്ടയം കഥകൾ നാല്" എന്ന വെണ്മണിമഹന്റെ ശ്ലോകത്തിൽ "തമ്പിയുടെ മൂന്നു" കഥകളേയും കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞുവല്ലോ. സങ്ഗീതഭങ്ഗികൊണ്ടു കോട്ടയവും സാഹിത്യമാധുരികൊണ്ട് അശ്വതിയും, രസസ്ഫൂർത്തികൊണ്ട് ഉണ്ണായിയുമാണു മെച്ചം നേടീട്ടുള്ളതെങ്കിൽ, ഏതുപാധികൊണ്ടു പരിശോധിച്ചാലും അവരുടെ കൃതികളോടു സമപ്രഭാവങ്ങളും പദങ്ങളിലെ ശബ്ദഘടനാവൈഭവംകൊണ്ട് അവയ്ക്കു മീതേ നിലകൊള്ളുന്നവയുമാണ് തമ്പിയുടെ കൃതികൾ. കേരളത്തിൽ അങ്ങോളമിങ്ങോളം അവയ്ക്ക്–പ്രത്യേകിച്ച് ഉത്തരപ്രദേശങ്ങളിൽ കീചകവധത്തിനും, ഉത്തരാസ്വയംവരത്തിനും–അസാമാന്യമായ പ്രചാരമുണ്ട്. കീചകവധത്തിലെ (1) "ശശിമുഖി! വരിക സുശീലേ" (2) "മാലിനീരുചിരഗുണശാലിനി കേൾക്ക നീ" (3) "ഹരിണാക്ഷീജനമൗലിമണേ" (4) "കാന്ത കൃപാലോ കാത്തുകൊൾക" എന്നും, ഉത്തരാസ്വയംവരത്തിലെ (5) "സമയമതിമോഹനം" (6) "പ്രണയവാരിധേ കേൾക്കമേ വചനങ്ങൾ"(7) "സുന്ദര ശൃണു കാന്ത" (8) "ജയ ജയ നാഗകേതന" (9) "കൗരവേന്ദ്ര നമോസ്തുതേ" (10) "മൂഢമതേ രണനാടകമാടുക" (11) "അരവിന്ദമിഴിമാരേ ഗിരമിന്നു കേൾക്ക മേ" (12) "കർണ്ണ സുമതേ മമ ഗിരം" (13) "കർണ്ണ പാർത്ഥസദൃശനാരിഹ" എന്നും, ദക്ഷയാഗത്തിലെ (14) "പൂന്തേൻ വാണി ശൃണു മമ വാണി പൂവണിഘനമേണി" (15)"കണ്ണിണയ്ക്കാനന്ദം" (16) "നീലകണ്ഠഗുണസിന്ധോ" (17) "കന്യകമാർമൗലിമണേ കല്യാണശീലേ" (18) "അറിയാതേ മമ പുത്രിയെ നൽകിയതനുചിതമായിതഹോ" (19) "അരവിന്ദഭവതനയ സുമതേ" (20) "ശങ്കരഗിരീന്ദ്രശിഖരേ" (21) "രൂഢമാം മദേന ചന്ദ്രചൂഡമന്ദിരത്തിൽ വന്നു" (22) "കാരുണ്യാകരം ഗൗരീകാന്തമുദാരം" (23) "മങ്ഗലമൂർത്തിയായുള്ള മഹേശനെ" (24) "യാഗശാലയിൽനിന്നു പോക ജവാൽ" (25) "തിങ്കൾ മൗലേ കേൾക്ക വാചം ദേവ ദേവ മേ" (26) "ശങ്കര ജയ ഭഗവൻ" (27) "അന്തകാന്തക വൈഭവം" (28) "ചന്ദ്രചൂഡ നമോസ്തു തേ ജയ" എന്നും മറ്റുമുള്ള പദങ്ങളുടേയും സർവ്വോപരി കീചകവധത്തിലെ ദണ്ഡകത്തിന്റേയും ഉത്തരാസ്വയംവരത്തിലെ കമ്മിയുടേയും മനോമോഹനത വാചാമഗോചരമാകുന്നു. ഉത്തരാസ്വയംവരവും ദക്ഷയാഗവും തമ്മിൽ തട്ടിച്ചു നോക്കിയാൽ ഗുണാധിക്യം ഏതിനാണെന്നു പറയാൻ പ്രയാസമുണ്ടെങ്കിലും എന്റെ ഹൃദയത്തെ ദക്ഷയാഗമാണ് ഒന്നുകൂടി വികാരതരളമാക്കുന്നത്. വേറെ ചിലർക്കു മറിച്ചും തോന്നാം. കീചകവധം മറ്റു രണ്ടു കഥകളേയും അപേക്ഷിച്ച് അൽപം താഴെയേ നിൽക്കുന്നുള്ളൂ.

മാതൃകകൾ

ആപാദചൂഡം അദൃഷ്ടചരമായ ശബ്ദാർത്ഥ സൗന്ദര്യം തുളുമ്പുന്ന തമ്പിയുടെ കഥകളിൽനിന്ന് ഏതു ഭാഗമാണ് ഉദ്ധരിക്കേണ്ടത്? എത്ര ഉദ്ധരിച്ചാലാണ് മതിയാകുന്നത്? എങ്കിലും ചടങ്ങനുസരിച്ച് ഓരോ കഥയിൽ നിന്നും ഓരോ ശ്ലോകവും പദവും പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

കീചകവധം–ശ്ലോകം

> "മാകന്ദോൽക്കരമഞ്ജരീമധുരധരീമത്താന്യപുഷ്ടാംഗനാ–
>
> ചഞ്ചു ദഞ്ചിതപഞ്ചമാഞ്ചിതതരേ കേളീവനേ മോഹനേ
> സ്വച്ഛന്ദം വിഹരൻ കദാചിദ്ദിതം ദൃഷ്ട്വാ
> വിധോർമ്മണ്ഡലം
> പ്രാവോചൽ പ്രമദാകലോ നരപതിർന്നേദീയസീഃ
> പ്രേയസീഃ."

പദം:

> "ശശിമുഖി! വരിക സുശീലേ! മമ നിശമയ ഗിരമയി ബാലേ!
> ഗജഗമനേ! പികലാപേ! കചവിജിതകലാപികലാപേ!
> ആരഹോ! നീ സുകപോലേ! സാക്ഷാൽ ചാരുത
> വിലസുകപോലേ?
> ഇന്നിഹ നിന്നുടെ വേഷം കണ്ടു വന്നിതു മമ ഹൃദി തോഷം.
> ഇന്ദിരയോ രതിതാനോ? സുരസുന്ദരികളിലാരാനോ?
> മന്മഥൻതാനും കണ്ടിടുംനേരം മലരടികൾ പണിഞ്ഞീടും.
> കനിവൊടു വദ പരമാർത്ഥം മമ മനമിഹ കലയ
> കൃതാർത്ഥം."

ദണ്ഡകം

കഥകളിസാഹിത്യത്തിൽ ദണ്ഡകത്തിനുള്ള സ്ഥാനം അപ്രധാനമല്ലല്ലോ. കീചകവധത്തിലെ ദണ്ഡകം പോലെ ഒന്നു മറ്റൊരു കഥയിലും സഹൃദയന്മാർക്കു കാണ്മാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. ദക്ഷയാഗത്തിലെ "ഏണാങ്കമൗലിയുടെ ചേണാർന്ന രൂപം" എന്ന ദണ്ഡകത്തിൽ കലാശിൽപം വിരളമാണ്. നോക്കുക, കീചകവധത്തിലെ ദണ്ഡകം:

> "ക്ഷോണീന്ദ്രപത്നിയുടെ വാണീം നിശമ്യ പുന-
> രേണീവിലോചന നടുങ്ങി
> മിഴിയിണ കലങ്ങി–വിവശതയിൽ മുങ്ങി–
> പല തടവുമതിനു പുനരവളൊട്ടു പറഞ്ഞളവു
> പരുഷമൊഴി കേട്ടുടനടങ്ങി 1
>
> ദാസ്യം സമസ്തജനഹാസ്യം നിനച്ചു നിജ–
> മാസ്യം നമിച്ചു പുനരേഷാ
> വിജിതസുരയോഷാ–വിഗതപരിതോഷാ–
> ശ്രമസലിലബഹുലതരനയനജലമതിലുടനെ
> മുഴുകി ബത മലിനതരവേഷാ 2
>
> ഗാത്രം വിറച്ചിതതിമാത്രം കരത്തിലഥ
> പാത്രം ധരിച്ചവിടെ നിന്നു
> പരിചൊടു നടന്നു-പഥി കിമപി ചെന്നു–
> ഹരിണരിപുവരസഹിതദരിയിലിഹ പോകമൊരു
> ഹരിണിയുടെ വിവശത കലർന്നു 3
>
> നിശ്വസ്യ ദീർഘമഥ വിശ്വസ്യ നാഥമപി
> വിശ്വസ്യ ചേതസി സുജാതാ
> ധൃതിരഹിതചേതാ-ധൃതപുളകജാതാ–
> സൂതസുതനുടെ മണിനികേതമതിലവൾ ചെന്നു
> ഭീതിപരിതാപപരിഭൂതാ." 4

ഉത്തരാസ്വയംവരം-ശ്ലോകം

> "താവൽ കല്പാന്തകാലോൽകടപവനചലാൽ
> പുഷ്കലാവർത്തകാഭ്ര
> പ്രധ്വാനാഖർവഗർവത്രുടനപടുതരസ്ഫാരവിഷ്ഫാരനാദഃ
> അദ്ധ്വാ ലാലാടദേശപ്രവികടകടിലഭ്രു കടീദ്ദർന്നിരീക്ഷോ
> ബദ്ധാടോപം കിരീടീ പ്രതിഭടപടലീമാഹവായാജുഹാവ."

കമ്മി

> "വീര! വിരാടകമാര! വിഭോ! ചാരുതരഗുണസാഗര! ഭോ!
> മാരലാവണ്യ! നാരീമനോഹാരിതാരുണ്യ! ജയ ജയ
> ഭൂരികാരുണ്യ! വന്നീടുക
> ചാരത്തിഹ പാരിൽത്തവ നേരൊത്തവരാരുത്തര!
> സാരസ്യസാരമറിവതിന്നും നല്ല
> മാരസ്യ ലീലകൾ ചെയ്‌വതിന്നും 1
> നാളീകലോചനമാരേ! നാം വ്രീള കളഞ്ഞു വിവിധമോരോ
> കേളികളാടി മുദാ രാഗമാലകൾ പാടിക്കരം കൊട്ടി–
> ച്ചാലവേ ചാടിത്തിരുമുമ്പിൽ
> താളത്തൊടു മേളത്തൊടു മേളിച്ചനുകൂലത്തൊടു–
> മാളികളേ നടനം ചെയ്യേണം നല്ല
> കേളി ജഗത്തിൽ വളർത്തിടേണം. 2
> ഹൃദ്യതരമൊന്നു പാടിടുവാനുദ്യോഗമേതും കുറയ്ക്കരുതേ!
> വിദ്യുല്ലതാംഗി! ചൊല്ലീടുക ഗദ്യങ്ങൾ ഭംഗി കലർന്നു നീ
> സദ്യോ മാതംഗി! ധനംതക–
> ത്തദ്ധിമിത്തത്ഥയ്യതത്തോംതത്തോമെന്നു
> മദ്ദളം വാദയ ചന്ദ്രലേഖേ! നല്ല
> പദ്യങ്ങൾ ചൊല്ക നീ രത്നലേഖേ! 3
> പാണിവളകൾ കിലുങ്ങീടവേ പരം ചേണുറ്റ
> കൊങ്കകുലുങ്ങീടവേ
> വേണിയഴിഞ്ഞും നവസുമശ്രേണി പൊഴിഞ്ഞും സഖി!
> ഹേ!
> കല്യാണി! ഘനവാണി! ശുകവാണി! സുശ്രോണി! നാ–
> മിണങ്ങിക്കുമ്മിയടിച്ചിടേണം നന്നായ്
> വണങ്ങിക്കുമ്മിയടിച്ചിടേണം 4

ഇതുപോലെയൊരു കുമ്മി മലയാളഭാഷയിൽ വേറെയില്ല. ഇതിനടുത്തു നില്ക്കുന്നതു പ്രസ്തുതകവിതന്നെ റാണി ഗൗരിപാർവ്വതീബായിയുടെ അപദാനങ്ങളെ പ്രകീർത്തനംചെയ്തു രചിച്ചിട്ടുള്ളതും "ശ്രീമദനന്തപുരത്തിൽ വാഴും സ്വാമി ശ്രീപത്മനാഭന്റെ പാദപത്മം" എന്നു തുടങ്ങുന്നതുമായ കുമ്മിയാകുന്നു.

> "ശങ്ക വെടിഞ്ഞു സഭനടുവിൽ വേഗം മങ്കമാരേ നിങ്ങൾ
> വന്നീടുവിൻ
> കങ്കണജാലം കിലുങ്ങവേ ചെങ്കയ്യിൽത്താളം പിടിച്ചു നി–
> രങ്കുശശീലം ഗുരുപാദപങ്കജമൂലം നിനച്ചു നാം
> രംഗത്തിൽ മൃദംഗധ്വനിസംഗീതവിധങ്ങൾക്കനു–
> കൂലത്തിൽക്കുമ്മിയടിച്ചീടേണം നല്ല മേളത്തിൽ
> കുമ്മിയടിച്ചീടേണം"

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ കുമ്മി പുരോഗമിക്കുന്നത്. "വീര വിരാട കുമാര വിഭോ" എന്ന കുമ്മിയിൽക്കൂടി നാം കാണുന്നതു മത്സ്യരാജധാനിയിലെ നർത്തകിമാരുടെയല്ല, സാക്ഷാൽ സരസ്വതീദേവിയുടെതന്നെ സർവാംഗസുന്ദരമായ സരസനർത്തനമാകുന്നു.

ദക്ഷയാഗം-ശ്ലോകം

> "ശ്യാമാം സോമാഭിരാമദ്യുതിമുഖഹസിതാം
> താരഹാരാതിരമ്യാം
> കാമോല്ലാസാനുകൂലാം കുവലയബഹളാ–
> മോദസൗഭാഗ്യദാത്രീം
> ശ്രീമാനാലോക്യ ദക്ഷസ്സരസമുപഗതാ–
> മേകദാ ജാതരാഗ–
> പ്രേമാനന്ദാകുലാത്മാ പ്രഹസിതവദനാം
> പ്രേയസീം വ്യാജഹാര."

പദം:

> "പൂന്തേൻവാണി! ശൃണു മമ വാണി പൂവണിഘനവേണി
> കാന്തേ സമയമഹോ! രമണീയം കനിവൊടു വിലസുന്നു
> രജനീയം. (പൂ)
> കണ്ടാലും ശശിബിംബമുദാരം കുണ്ഠേകാളജടാലങ്കാരം
> തണ്ടാർബാണമഹോത്സവദീപം തരുണി
> നിരാകൃതതിമിരാടോപം. (പൂ)
> പനിമതിബിംബം മുഖസമമിഹ തേ
> പണിതുടരുമ്പോളംബുജമുകിളേ
> വനജേ ദുഃസ്ഥിതനാം വിധി നൂനം മതിയാക്കീ ബത
> ശില്പവിധാനം. (പൂ)
> കാമോദ്ദീപനകാരണഭൂതേ! കാമിനി! നീ മമ വരിക
> സമീപേ
> സാമോദം മധുരാധരമയി തേ സാമജഗാമിനി തരിക മേ
> ദയിതേ. (പൂ)

"ജയ ജയ നാഗകേതന ചൊല്ലിയാടുക" എന്ന ശൈലി ഭാഷയിൽ ദുഷ്ടന്മാരെ സേവിക്കുക എന്ന അർത്ഥത്തിൽ പ്രചുര പ്രചാരമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്.

20 സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്

ഇതു കവി 12 വൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ചോതോഹരമായ ഒരു ഭാഷാ ഗാനമാണ്. കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ രുക്മിണീസ്വയംവരം പത്തുവൃത്തത്തിന്റെ അർദ്ധാസനം ഈ കൃതി അവകാശപ്പെടുന്നു. ഇതു പാടാൻ അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ബാലികകൾ ഇക്കാലത്തു പോലും കേരളത്തിലെ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. “പാതിവ്രത്യമിയലും” (പ്രഥമവൃത്തം) “അന്നൊരുനാളിൽ ഗദൻ” (ദ്വിതീയവൃത്തം) “ഇന്ദുകുലോജ്ജ്വലമണിയാം” (തൃതീയവൃത്തം) “നാളീകലോചനൻ കൃഷ്ണൻ” (ചതുർത്ഥവൃത്തം) “കാമസുന്ദരൻ പാർത്ഥനിങ്ങനെ” (നവമവൃത്തം) ഇവയ്ക്കു പ്രചാരം കൂടും. പ്രഥമവൃത്തം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

> “പാതിവ്രത്യമിയലും പാർവതീദേവിതന്നെ–
> പ്പാതിയുടലിനോടു ചേർത്തു ചെമ്മേ
> പ്രീതിവളർന്നിട്ടുടൻ പാതിയിലഴകോടു
> ഭൂതിയണിഞ്ഞു ചാർത്തിപ്പുലിത്തൊലിയും
> കാറ്റുണ്ണും ഭൂഷണങ്ങളേറ്റം ധരിച്ചു വാനോ–
> രാറ്റിൻതിര കളിക്കും ചെഞ്ചിടയിൽ
> തിങ്കൾക്കിടാവും നല്ല ചെങ്കനൽമിഴിയാകും
> കുങ്കുമതിലകവും ഭങ്ഗിയോടേ
> വെണ്മഴ ശൂലം കയ്യിൽ വെണ്മയിൽച്ചേർത്തങ്ങിരു–
> കൺമുനയിൽ നിറഞ്ഞ കാരുണ്യവും
> കൈക്കൊണ്ടു മോദമോടെ വൈക്കത്തു വാഴും പെരും–
> തൃക്കോവിലപ്പനെ ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ.”

എന്തൊരു ശബ്ദസൗഷ്ഠവമാണ് ഈ വരികളിൽ കളിയാടുന്നത്!

21 മുറജപപ്പാന

1003-ാമാണ്ടു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ നടന്ന മുറജപത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു പാനയാണ് ഇതു്. 993-ാമാണ്ടത്തെ മുറജപമാണ് ഈ കൃതിയിൽ തമ്പി വർണ്ണിക്കുന്നതു് എന്നു ചിലർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു നിർമ്മൂലം തന്നെ. 993-ാമാണ്ടു് ഒരു മുറജപവർഷമല്ല; എന്നുതന്നെയല്ല തമ്പിതന്നെ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ

> "കലി നാലായിരത്തിത്തൊള്ളായിരം
> നലമോടിരുപത്തൊൻപതാണ്ടായി"

എന്നു് അതിന്റെ നിർമ്മാണകാലത്തെപ്പറ്റി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നുമുണ്ടു്. തമ്പി ആ മുറജപത്തെപ്പറ്റി പാനയ്ക്കുപുറമെ സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും അനേകം ശ്ലോകങ്ങളും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

> "കേ യൂയം പാതകൗഘാ വയമിഹ തു കുതോ
> നിർഗ്ഗമോ വഃ സ്വകാലേ
> ബാലശ്രീവഞ്ചിരാജാദൃതധരണിസുരാ–
> മ്നായഘോഷോത്സവോത്ഥൈഃ
> പുണ്യൗഘൈർബാധിതത്വാദ്വിഹതിരിഹ വിധേ–
> യാ ന കിം വാ ക്രിയാണാം?
> സാ ന സ്യാദ്യദ്ധുരീണോ നിവസതി ഭഗവാൻ
> സന്തതം പദ്മനാഭഃ.
>
> ഇത്യാശാന്തഗിരീന്ദ്രകന്ദരജൂഷാം പ്രത്യർത്ഥിപൃഥ്വീഭുജാം
> പാപാനാഞ്ച സവിസ്തരം ബഹുവിധം യുഷ്മദ്യശസ്സൂചനം
> സല്ലാപം നിശമയ്യ കിന്നരമുഖാദിന്ദ്രേ ഉരും പശ്യതി
> ക്ലാന്തിം യാന്തി സുരദ്രുമാസ്സുരഗണാ നൈവാദ്രിയന്തേ
> സുധാം."
> "ഇന്ദ്രൻ വഞ്ചീശനുണ്ടിങ്ങമരഗുരു ദിവാൻ
> വെങ്കടാഖ്യൻ നിനച്ചാൽ
> പിന്നെ ശ്രീപത്മനാഭൻ സുരതരു സുരഭീ
> പാർവതീറാണി സാക്ഷാൽ
> വെള്ളാനപ്രൗഢനുണ്ടിദ്ദൂരയവർകൾ ബുധ–
> ന്മാർക്കമിങ്ങറ്റമില്ലാ
> സ്വർഗ്ഗം ഭൂലോകമത്രേ പ്രഥമനമൃതിനെ–
> ക്കാൾ വിശേഷം വിശേഷം."

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ ആ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. 997 കർക്കടകം മുതൽ 1005 വൃശ്ചികംവരെയായിരുന്നു വെങ്കടരായർദിവാൻജിയുടെ ഭരണകാലം; 'രായരായരായ' സ്ഥാനം ബ്രിട്ടിഷ്ഗവർമ്മെന്റിൽനിന്നു നേടിയ അദ്ദേഹം റെഡ്ഡിരായർ എന്ന വെങ്കടരായരിൽനിന്നു ഭിന്നനാണ്. 979-ൽ നടന്ന മുറജപത്തെ വർണ്ണിക്കുന്ന ഒരു പാനയെപ്പറ്റി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിനെ മനസ്സിൽ വച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കാം തമ്പി പ്രസ്തുത കൃതി നിർമ്മിച്ചതു്. രണ്ടിനും തമ്മിൽ കവിത്വത്തിൽ വളരെ അന്തരമുണ്ടെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

> "എങ്ങുമാർക്കുമിളകരുതാതെക–
> ണ്ടന്നദാനാദി ധർമ്മം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു
> മുടങ്ങീടാതെ ഭദ്രദീപോത്സവം
> തുടങ്ങിച്ചിതു നീളേ മഹാമതി
> മകരം കർക്കി രണ്ടിലും ഭാസ്കരൻ
> പകരുന്നതിനേഴദിനംമുൻപേ
> അഞ്ചിതമായ ഭദ്രദീപോത്സവം
> വഞ്ചിരാജ്യത്തിൽ മാത്രം നടക്കുന്നു."
>
> "ശ്രീപതിയുടെ ദിവ്യോത്സവത്തെയും
> ഭൂപതിയുടെ പൂർണ്ണഭാഗ്യത്തെയും
> ഭൂനിവാസികൾക്കുള്ള മോദത്തെയും
> പുണ്യശാലികൾ തന്റെ വൃന്ദത്തെയും
> ഏകകാലത്തു കാണ്മതിന്നാഗ്രഹാ–
> ലെന്നപോലെ രജനിയും വന്നിതു.
>
> നാലു ജാതി ജനങ്ങളുമന്നേരം
> നാലു ഗോപുരമാർഗ്ഗമകംപുക്കു
> തിങ്ങിയങ്ങു വരുന്നതു കണ്ടപ്പോ–
> ളിങ്ങനെ വിബുധന്മാരും ശങ്കിച്ചു.
> തങ്കലെന്നും പിരിയാതെ വാണിടും
> പങ്കജാലയാവല്ലഭനെപ്പോലും
> വഞ്ചിവാസവൻതന്നുടെ രാജ്യത്തിൽ
> സഞ്ചിതാനന്ദം വാഴ്കയാലിക്കാലം
> വാരിരാശിയും ശ്രീമധുവൈരിയെ
> വന്ദിച്ചീടുവാനിങ്ങു വരികയോ?"

ഇതു ഗേയരൂപത്തിലാണു കവി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഇതിൽ സ്വാതിതിരുനാൾമഹാരാജാവിന്റെ നവരാത്രി കീർത്തനങ്ങളെ അനുകരിച്ചിട്ടില്ല. പൂജയെടുപ്പിനു മഹാരാജാവു് എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ ആ കാഴ്ച കാണുന്ന സുന്ദരി മാരുടെ വികാരം വർണ്ണിക്കുന്ന ഭാഗത്തിൽ നിന്നാണു് താഴെ കാണുന്ന വരികൾ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നതു്

“പെണ്മണിജനങ്ങളുടെ കൺമുനപ്രഭാളിയപ്പോൾ
പേശലമുഖാംബുജത്തിലാശു ചെന്നു പതിച്ചും
മൗലിതന്നിലിന്ദീവരമാലയായ് വളർപഞ്ചമീ–
മതിതുലിതനിടിലതടമതിലേണമദമായ്
ഉല്ലസിക്കും ചില്ലികളാം മല്ലശരവില്ലിണയി–
ലൊട്ടുനേരം ഞാണായിക്കെട്ടുപെട്ടുകിടന്നും
ഇരുമിഴിത്താമരയിലുള്ള കരുമണിയാം വണ്ടുകളോ–
ടിണപൊരുതു നാണമൊട്ടു പണിപ്പെട്ടു പിരിഞ്ഞും
അധരമാം ചെമ്പരുത്തിതന്നിൽ മധുരസം
    കൊതിച്ചിരുന്നു–
മാനനപ്രഭാനദിയിൽ മീനങ്ങളായ്ക്കളിച്ചും
കാമതുല്യനൃപതിയുടെ കോമളശരീരത്തിന്റെ
കാന്തിചക്രമതിൽ ഭ്രമിച്ചു താന്തി പാരം വളർന്നും
പല്ലവാങ്ഗിമാരവനിവല്ലഭനെക്കണ്ടിവണ്ണം
പരമസുഖമാമമൃതത്തിരകടലിൽ മുഴുകി.”

താരാട്ട്

“ഓമനത്തിങ്കൾക്കിടാവോ നല്ല കോമളത്താമരപ്പൂവോ?
പൂവിൽ നിറഞ്ഞ മധുവോ പരിപൂർണ്ണേന്ദു തന്റെ
    നിലാവോ”

എന്നാരംഭിക്കുന്ന തമ്പിയുടെ പ്രസിദ്ധമായ താരാട്ട് ഒന്നു കൊണ്ടുമാത്രം ഭാഷാസാഹിത്യത്തിനു ജന്മസാഫല്യം വന്നതായി അഭിമാനിക്കാം. അതുപോലെ ഒരു ഉറക്കുപാട്ട് കൈരളിയിലെന്നല്ല ഇതരഭാഷകളിൽപ്പോലും ഇല്ലെന്നാണ് എന്റെ അറിവ്. പ്രസ്തുതകൃതിക്കു പുറമെ മറ്റൊന്നും വേണ്ട തമ്പിയെ മഹാകവിമൂർദ്ധന്യനാക്കുവാൻ. ഏതു രാജകുമാരനെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് അതിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നറിയുന്നില്ല.

23 രാജസേവാക്രമം

ഇതു സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഭാഷാകൃതിയാണ്. ഗ്രന്ഥം പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ കിട്ടിയിട്ടില്ല. ഒരു ശ്ലോകം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

> “തിരുവുള്ളമിങ്ങു കുറവില്ല നമ്മിലെ–
> ന്നൊരു ഭള്ളുകൊണ്ടു ഞെളിയായ്കൊരിക്കലും,
> പരസൃഷ്ടരന്ധ്രമതു നോക്കിനില്ക്കണം
> നരപാലകന്നു ചെവി കണ്ണു നിർണ്ണയം.”

24 ഒറ്റശ്ലോകങ്ങൾ

രവിവർമ്മൻതമ്പിയുടെ മഹാകവിത്വത്തിന്ന പ്രത്യേക നിദർശനങ്ങളായി ശോഭിക്കുന്ന പല മുക്തകങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലുമുണ്ട്. സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളിലാണ് ഭാഷാശ്ലോകങ്ങളിലേക്കാൾ രചനാസൗഷ്ഠവവും ആശയ വൈചിത്ര്യവും അധികമായി കാണുന്നത്. നൂറോളം ശ്ലോകങ്ങൾ ഓരോ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി എനിക്കറിയാം. അവയിൽ ഏതാനും ചിലതുമാത്രമേ ഇവിടെ എടുത്തുകാണിക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമുള്ളുവല്ലോ.

സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ

1. വടശ്ശേരി ബാലകൃഷ്ണൻ:

“പട്ടഃ ക്ഷോണീഭാരവ്യസനഹരണേ,
ഗോപവനിതാ–
വിടഃ, ശ്രോണീദേശാകലിതവിലസൽകിങ്കിണിഗണഃ
വടശ്രേണീവാസോ, വലരിപുശിലാഭോത്ര, ദിതിഭ്ര–
ഭടശ്രേണീഹന്താ, ഭവതു ഭവമോക്ഷായ ഭവതാം.”

2. ചെങ്ങന്നൂർ ഭഗവതി:

“സ്ഥാണുർഭർത്താ തുഹിനഗിരിജേ! ത്വത്തനൂജോ
വിശാഖഃ
കിഞ്ചാപർണ്ണാ ജഗതി ഭജതാം പ്രാക്തനീ കല്പവല്ലീ
സത്യപ്യേവം ജയതി ഭവതീ പുഷ്പവത്യത്ര ചിത്രം
ശോണാദ്രീശേ! തവ തു മഹിമാ കേവലം
ദുർവിഭാവ്യഃ.”

3. പാർവതീറാണിയോട് ഒരഭ്യർത്ഥന:

“ജ്ഞാത്വാ ദാസ്യത്യഭീഷ്ടം സ്വയമഖിലമപി
സ്വാമിനീത്യാത്തമൗനേ
ചിത്തേപ്യാശാമശാന്താം പ്രതിദിനവിവശാം
വീക്ഷ്യ മേ സാഹിതീയം
അദ്യാഹം സാധയിഷ്യാമ്യഭിമതമയി തേ
മാ വിഷീദേതി ചൈനാ–
മാശ്വാസ്യ ത്വാമുപേതാ; വിദുഷി! തവ പരം
പക്ഷപാതോ ഹ്യമുഷ്യാം.”

4. മറ്റൊന്ന് (തന്റെ ഭാര്യക്ക് ഓണപ്പുടവ നല്കാത്തതിനെപ്പറ്റി):

“പ്രാചീനാവനിഭൃദ്ഭുവോ യദുദയോ
യോസൗ രവിർന്നാമതോ
ജായാസ്തസ്യ ദിശോ ദശാപി സതതം
രാജ്ഞി! ത്വയാലംകൃതാഃ
തേജഃസ്ഫൂർത്തിസുവർണ്ണഭാസുരയശ–
ശ്ശുഭ്രാംശുകൈസ്താദൃശോ–
പ്യേഷ ത്വദ്വസനേന മേ പ്രിയതമാ
നാലംകൃതാ കിം കൃതാ?”

5. സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവ്:

“ഭാഗ്യാനാമയി ശേവധേ! പദമിദം
ലക്ഷ്മീശ്ചിരാൽ സേവതേ
മാതാ രക്ഷതി സന്തതം വസുമതീം
കാലേ വിധാതും വധൂം
വിദ്യായാം രമതേ മനസ്തവ തഥാ
പ്യേഷാഭിയാത്യന്വഹം
കാന്തം ത്വാമിഹ ദക്ഷിണം നരപതേ!
താരുണ്യമുദ്രാശനൈഃ.”

6. മറ്റൊന്ന്:

“യദ്ഗണ്ഡൗ മണിദർപ്പണൗ സുമഹിതം
യസ്യ സ്മിതം കൗമുദീ
യൽകണ്ഠസ്സമനോരമഃ പരിലസ–
ന്മുക്താവലിസ്സധ്വനിഃ
ശ്രീമൽ കൗസ്തുഭശാലി യസ്യ ഹൃദയം
തസ്യാഗ്രതസ്തേ വിഭോ!
നിശ്ശങ്കം കവയാമി ഹന്ത മഹതീം
നിർല്ലജ്ജതാം പശ്യ മേ.”

7. രഥവർണ്ണനം:

“ലക്ഷ്മീനിത്യാധിവാസോ നവഘനസുഷമോ
വൈജയന്ത്യാത്തശോഭ–
സ്താർക്ഷ്യസ്കന്ധോഹ്യമാനസ്സവിമലതപനീ–
യാംശുകച്ഛത്രധാരീ
ആസേവ്യശ്ചാമരൗഘൈരനുദിവസമഹീ–
നോരുഭോഗാവലംബോ
വഞ്ചീന്ദ്രാനന്ദദായീ ജഗതി വിജയതേ
പദ്മനാഭോ രഥശ്ച.”

8. മറ്റൊന്ന്:

“വാഹിന്യോ നിസ്സരന്തി പ്രചലിതതരവാ–
ര്യുജ്ജ്വലാ യസ്യ പാർശ്വോ
ജ്യോതിശ്ചക്രഭ്രമശ്രീരുഭയതമുദിതാ
യദ്ഗുണഃ ഖല്വഹീനഃ
ഗന്ധർവാളീ യദഗ്രേ ലസതി രഥവരഃ
കിം ന്വയം കാഞ്ചനാദ്രി–
വഞ്ചിക്ഷ്മാവാസവോസൗ ഭജതി ബത ജയ–
ന്തേന ചാത്ര പ്രമോദം.”

9. ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് 1029-ൽ നിർവ്വഹിച്ച പത്മഗർഭം:

“ഭോ രാജഹംസ! ഭവതഃ ഖലു പദ്മഗർഭ–
വാസോദ്ഗമാദി വിഹിതം നനു തത്ര ചിത്രം?
ഹൽപദ്മഗർഭകലനാത്തവ നീലകണ്ഠ–
ശ്ചിത്രം ദദാതി കുശലം സ ഹി മാനസൗകാഃ”

10. ഒരു ശൃങ്ഗാരശ്ലോക

“അണുപരിമാണം മന ഇ–
ത്യഖിലബുധാനാം തു സുനൃതാ വാണീ
യദിയം നിഖിലജനാനാ–
മുദ്ധൃത്യ മനാംസി യാതി തന്വംഗീ.”

11. അന്യാപദേശം:

“ഭോഭോ മാരുത! വാരിതാഖിലജഗൽസന്താപ!
ഹന്താധികം
ഗ്രീഷ്മോഷ്മപ്രസരപ്രഭൃതതൃഷയാ ത്വാമർത്ഥയേ
ചാതകഃ
ഏഷാ മേഘമതല്ലികാഖിലജഗൽപ്രാണേന നന്നാ
ത്വയാ
സാധോ! സാധു ദദാതു
ജീവനമനന്യാലംബനായാദ്യ
മേ.”

12. സമസ്യാപൂരണം:

“പ്രാചീ യദാ ഭജതിഭാനുകരാനുഷങ്ഗ–
മഭ്യേത്യ മാമവ തദാ കുരു മാ വിളംബം
ഉക്ത്വൈവമശ്രുസലിലൈസ്സഹ ചക്രവാകീ
ചന്ദ്രോദയേ വിരഹിണീ രമണം മുമോച.”

ഭാഷാശ്ലോകങ്ങൾ

“ദിവ്യം കിഞ്ചന വെള്ളമുണ്ടൊരു മുറിസ്സോമൻ കറുപ്പുംഗളേ” എന്നും “മഹീപതേ ഭാഗവതോപമാനം എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. വേറേ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

1. ഹരിപ്പാട്ടു സുബ്രഹ്മണ്യൻ:

“ആതങ്കധ്വാന്തദൂരീകരണനിപുണമാം
ചാരുമന്ദസ്മിതശ്രീ–
ശീതജ്യോത്സ്നാഭിരാമം തവ തിരുമുഖമാം
ചന്ദ്രനെക്കൈവിടാതെ
ഭ്രാതൃസ്നേഹേന ചേർന്നിട്ടഴകൊടു മരുവും
കണ്ഠമാം ദിവ്യശംഖം
ചേതോമോഹം വരുത്തും ധ്വനിയൊടു ഹൃദയേ
ചേർത്തു ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ.”

2. പാർത്ഥസാരഥി:

“കാളാംഭോദാളി ലാളിച്ചടിതൊഴമഴകാ–
ണ്ടുള്ള കാർകുന്തൽ കെട്ടി–
ച്ചാലേ മൈൽപ്പീലി ചാർത്തീട്ടനഘനവമണി–
ശ്രേണി മിന്നും കിരീടം
ലോലംബാലോലനീലാളകരുചി ചിതറി–
ദ്ധൂളിമേളിച്ച കിഞ്ചിൽ
സ്വേദാംഭസ്സാൽ നനഞ്ഞുള്ളൊരു തൊടുകുറിയും
ഹന്ത! ലോകാഭിരാമം.”

3. മുറജപം:

“അന്നം കെട്ടിയെടുക്കയും ബഹുരസം
കൊണ്ടാട്ടവും വേലയിൽ–
സ്സന്നാഹാദിയുമോർക്കിലോ മുറജപം
ചൊല്ലാർന്ന നിത്യോത്സവം
എന്നും വഞ്ചിനൃപാലകീർത്തി കൊടി താ–
ഴ്ത്തീടാതെ വിപ്രൗഘവും
വന്നാറാട്ടു ദധിസ്രുവേഷു കബളം
കൈക്കൊണ്ടു ചെയ്യുന്നഹോ.”

4. വലിയ കൊട്ടാരത്തിലെ വിഷുക്കൈനീട്ടം:

“ചൊല്ക്കീഴായുണ്ടു ചക്രീശ്വരനപിച കരേ
ചക്രമുണ്ടന്തമെന്യേ
ചക്രപ്രീതിം വരുത്തുന്നവനൊരുവനഹോ!
ഹന്ത കണ്ണായിരിപ്പോൻ
ചെല്ലൊള്ളും വഞ്ചിരാജ്യേ മലർമകൾകണവൻ
ചക്രവർത്തിത്വമാർന്നാൽ
ച്ചക്രം വാരിക്കൊടുക്കുന്നതു വിഷുദിവസേ
ചിത്രമല്ലോർത്തുകണ്ടാൽ.”

5. ആറ്റിങ്ങലേയ്ക്ക് എഴുന്നള്ളിയ പാർവ്വതീറാണി:

“താരിൽത്തന്വീമണാളൻസവിധഭുവി നൃണാം
നന്മ മേന്മേൽ വരുത്താൻ
ഭൂരിസ്നേഹേന പൂരിച്ചൊരു സുകൃതദശോ–
ല്ലാസിവാടാവിളക്കേ!
ദൂരത്തൻപോടു വാഴും ജനനി! ഭവതിയെ–
ച്ചെറ്റു കാണാഞ്ഞെനിക്കി–
ന്നേരത്തുള്ളോരവസ്ഥാം ദിനകമുദിനിയെ–
ക്കണ്ടു ബോധിച്ചിടേണം.”

6. ഉത്രംതിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മാ:

“കന്ദർപ്പൻ മൂർത്തിമാനോ? കനിവൊടവനിയിൽ–
ക്കൽപവൃക്ഷം ജനിച്ചോ?
പൊന്നിൻപൂമാതിനേവം കളിനിലമധുനാ
പത്മനാഭൻ ചമച്ചോ?
ഇന്ദ്രൻ വന്നോ ധരിത്ര്യാം? കലയതു കുറയാ–
തുള്ള പൂർണ്ണേന്ദുതാനോ?
മന്യേ താപം ജനാനാം ശമയിതുമുളവാ–
യിങ്ങു മാർത്താണ്ഡദേവൻ.”

അന്നത്തെ ഭാഷാകവികളുടെയിടയിൽ തമ്പിതന്നെയായിരുന്നു പ്രഥമഗണനീയനെന്ന് ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നു.

25 പാട്ടുകൾ

ഇത്രയുംകൊണ്ടുതന്നെ സമ്പൂർണ്ണമെന്നു സമർത്ഥിക്കാവുന്ന തമ്പിയുടെ വിജയം ഇവിടെയും നിലയ്ക്കുന്നില്ല. സംഗീതകൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുള്ള കേരളീയകവികളുടെ ഇടയിൽ തമ്പിക്കുള്ള സ്ഥാനം അദ്വിതീയമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംസ്കൃതഗീതങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗവും സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ഗീതങ്ങൾക്കു താഴെയല്ല; ഭാഷാഗീതങ്ങൾ അവിടത്തേവയെക്കാൾ പ്രായേണ ഉൽകൃഷ്ടങ്ങളുമാണ്. തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അപ്പോഴപ്പോൾ രചിക്കുന്ന പാട്ടുകൾ തമ്പിയും തമ്പി രചിക്കുന്നവ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും പരിശോധിച്ചതിനുമേലേ വെളിയിൽ വന്നിരുന്നുള്ളൂ. തമ്പിയുടെ 29 സംസ്കൃതകീർത്തനങ്ങളും 27 മണിപ്രവാളകീർത്തനങ്ങളും സംസ്കൃതത്തിലും മണിപ്രവാളത്തിലുമായി പദങ്ങളും 5 വർണ്ണങ്ങളുംകൂടി ആകെ 61 ഉരുപ്പടികൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വാതിതിരുനാളുടെ ശൃംഗാരകീർത്തനങ്ങളിലും വർണ്ണങ്ങളിലും എങ്ങനെ ശ്രീപത്മനാഭൻ നായകനാകുന്നുവോ അതുപോലെ തമ്പിയുടെ ശൃംഗാരകീർത്തനങ്ങളിലും വർണ്ണങ്ങളിലും സ്വാതിതിരുനാളും അവിടത്തെ കാലത്തിനുമേൽ ഉത്രംതിരുനാളുമാണ് പ്രായേണ നായകന്മാർ. നായികയുടെ വിരഹാവസ്ഥാവർണ്ണനമാണ് അവയിൽ പലതിലും പ്രതിപാദ്യം. "പ്രാണനാഥനെനിക്കു നല്കിന പരമാനന്ദരസത്തെ", "ആരോടു ചൊൽവേനഴലുള്ളതെല്ലാം", "ഒരു നാൾ നിശി ചെയ്ത ലീലകൾ" എന്നിവയെ പച്ചപ്പദങ്ങൾ എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. അത്രമാത്രം നഗ്നമായ ശൃംഗാരവർണ്ണനമാണ് കവി ആ പദങ്ങളിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അന്യഥാ അവയും ആസ്വാദ്യതമങ്ങൾതന്നെ. "കരുണചെയ്വാനെന്തു താമസം കൃഷ്ണ" എന്നും മറ്റുമുള്ള കീർത്തനങ്ങൾ കേരളത്തിൽ എവിടെയും പ്രസിദ്ധങ്ങളാണ്. വിക്രമോർവ്വശീയത്തിലെ "ക്വാകാര്യം ശശലക്ഷ്മണഃ ക്വ ച കുലം ഭൂയോഽപി ദൃശ്യേത സാ" എന്ന ശ്ലോകം

> "കുളിർമതിതൻകുലമെവിടെ?
> കുത്സിതകാര്യമിതെവിടെ?
> ഇളമറിമാൻകണ്ണിയെ ഞാനിനിയുമുണ്ടോ കണ്ടാവൂ?
> പ്രകൃതി തെളിഞ്ഞിഹ മനമേ! പ്രാപിച്ചീടുക ധൈര്യം
> സുകൃതി യുവാവേതൊരുവൻ സുഖമധരം ബത
> നുകരും?"

എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള വരികളിൽ തർജ്ജമ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. സംസ്കൃതത്തിൽനിന്ന് ഒരു കീർത്തനവും ഭാഷയിൽനിന്ന് ഒരു പദവും ഉദ്ധരിക്കാം.

1. ശുചീന്ദ്രത്തു ശിവൻ:

പല്ലവി:

ശംഭോ! ഗൗരീശ! സദാശിവ!
ശംഭോ! മേ ശംഭോ!

അനുപല്ലവി:

കുംഭസംഭവമുഖാർച്ചിത! നതസുഖ–
ലംഭനാതിലമ്പട! പ്രകാമം. (ശംഭോ)

ചരണങ്ങൾ:

ശാരദേന്ദുരുചിഗർവഖണ്ഡനവിശാരദാതിരുചിരാങ്ഗ!
വാരിജാക്ഷശര! മേരുചാപ! ശശിവാസരാധിപരഥാങ്ഗ!
സാരവാസുകിഗുണ! ത്രയീതുരഗ! ശങ്കര! ക്ഷിതിശതാങ്ഗ!
സാരസാസനസുസാരഥേ! ത്രിപുരശാസനോരുദയാ
വിലസദപാങ്ഗ! 1

പാണ്ഡവായ നിയമാവധൗ ശബരഭാവഭാജിശതധാരം
കാണ്ഡജാലമഭിവർഷതേ ഭവതി കാലകാല! യുധി
ഘോരം
ഗാണ്ഡിവാഹതശിരം ഭവാനദിത
കാമിതാസ്ത്രമുരുസാരം
താണ്ഡവപ്രിയ! കൃതാപരാധമപി ദാസലോകമവസി
സാദരം. 2

ചാരുഭദ്രചരണാങ്ഗുലിക്ഷപിതസാരരാവണസുഗീത!
ഭൂരിഭദ്രകരലീല! നന്ദിമുഖഭൂതജാലസമവേത!
വീരഭദ്രപരിഭൂതദക്ഷമഖ! വിസ്മിതാമരപരീത!
വീരരുദ്ര! പരിപാഹി മാമജിത! വേദവേദ്യ!
ഗജമുഖഗുഹതാത! 3

ബാലചന്ദ്രകലിതാവതംസ! കൃതബാണഗോപുരനിവേശ!
കാളകൂടഗരളാശനാവിതമൃകണ്ഡുനന്ദന! ഗിരീശ!
ഹേലയാഹതമതങ്ഗജാസുര! മഹേന്ദ്രവന്ദ്യ! ജഗദീശ!
ഫാലലോചന! ശുചീന്ദ്രവാസ! ജയ പദ്മനാഭ
വിധിരൂപ! മഹേശ! 4

2. വിരഹിണീവിലാപം:

പല്ലവി:

എന്തു ഞാനിഹ ചെയ്‌വൂ-അഴ–
ലിന്നാരോടു ചൊല്‌വൂ?

അനുപല്ലവി:

ഹന്ത മൽപ്രിയനിന്നു-എന്നെ–
യകതാരിൽ മറന്നു.

ചരണങ്ങൾ:

വിധിയും പ്രതികൂലൻ, മലർവിശിഖൻ ഖലശീലൻ,
വിധുവും കനൽപോലെ രുചി വിതറുന്നിതു കാലേ. 1

കളമാം കുയിൽനാദം മമ കാതിന്നതിഖേദം
ഇളതാം തളിർതൽപം പുനരെരിയും ശിഖികൽപം. 2

മണമാർന്നൊരു തെന്നൽക്കിഹ-മാറാപ്പകയെന്നിൽ
ഇണവേറിട്ട കോകാങ്ഗനയ്ക്കെതിരായ് ഞാനേകാ. 3

വിവിധാലങ്കാരം പ്രിയവിരഹേ തനുഭാരം
അവശം പതിഹൃദയം എന്നിലധുനാ കഥമദയം? 4

നിശതാനൊരു യുഗമോ? ശരനികരം കാമനയുതമോ?
അശനിക്കെതിരെല്ലാം സുമമല്ലല്ലിതു ചൊല്ലാം. 5

കുളിയും തൊടുകുറിയും നവകുസുമാദ്യഭിരുചിയും
കളിവാക്കുകൾ സരസം മമ കളവല്ലിഹ വിരസം. 6

അമിതാമൃതു പൊഴിയും മൃദുഹസിതാഞ്ചിതമൊഴിയും
കമലായതമിഴിയും മമ കണ്ടാലഴലൊഴിയും 7

ഇത്യാദി. ഉത്തമോത്തമന്മാരായ ഭാഷാകവിസാർവ്വഭൗമന്മാരുടെ മധ്യത്തിലാണ് രവിവർമ്മൻതമ്പി സമാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള മഹനീയമായ സ്ഥാനം എന്ന് ഇനി വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

26 അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുഗോവിന്ദവാരിയർ (985–1030)

ചരിത്രം

കൊച്ചുഗോവിന്ദവാരിയരും അരിപ്പാട്ടു കിഴക്കേവാരിയത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കൊച്ചുപിള്ളവാരിയരുടെ അനുജന്റെ മകനായിരുന്നു എന്നറിയുന്നു. ആ കവി കൊച്ചുകുഞ്ഞു് എന്ന ഓമനപേരിലും അറിയപ്പെട്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛന്റെ യഥാർത്ഥനാമധേയവും കൊച്ചുപിള്ളവാരിയരുടേതുപോലെ ശങ്കരൻ എന്നായിരുന്നുവത്രെ. കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർതന്നെയായിരുന്നു കൊച്ചുഗോവിന്ദവാരിയരുടെ ഗുരു. അദ്ദേഹം 985-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു എന്നും 1030-ൽ മരിച്ചു എന്നും അറിയുന്നു. കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെ സംസ്കൃതം പഠിപ്പിക്കുവാൻ 998-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു പോരുമ്പോൾ ഗോവിന്ദവാരിയർ കൂടെ പോന്നു് 1014-ൽ അദ്ദേഹം മരിച്ചപ്പോൾ രാജഗുരുസ്ഥാനത്തിൽ ആരൂഢനായി. 1028-ൽ പാർവ്വതീറാണിയുടെ മരണത്തെപ്പറ്റിയും 1029-ൽ ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ഹിരണ്യഗർഭത്തെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം ശ്ലോകങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഹിരണ്യഗർഭത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു ശ്ലോകമാണു് താഴെച്ചേർക്കുന്നതു്.

> “ബഹലാഭരണോല്ലസൽകരാഗ്ര–
> പ്രവിലോലത്തരവാരിപൂർവദാനൈഃ
> നൃപതേ! തവ ജൈത്രയാത്രയാസൗ
> സമതാം ഗച്ഛതി പദ്മനാഭകീർത്തിഃ”

അദ്ദേഹം 1027-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു് ഒരു നായർയുവതിയെ പരിഗ്രഹിച്ചു എന്നും ആ ദമ്പതികളുടെ സന്താനമാണു് ആദ്യകാലത്തു മലയാളനാടകക്കാരുടെ ഇടയിൽ പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന രാമൻ കുട്ടിഭാഗവതരെന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. സ്വജാതിയിൽ വിവാഹം ചെയ്തിരുന്നില്ല.

കൃതികൾ

ഈ കവിയുടെ കൃതികളായി (1) സംസ്കൃതത്തിൽ ഗോവിന്ദബ്രഹ്മാനന്ദീയം എന്ന ശാകുന്തളവ്യാഖ്യയും, (2) ഭാഷയിൽ ഭീഷ്മവിജയം ആട്ടക്കഥയും, (3) ശാകുന്തളം, (4) വല്ലീപരിണയം, (5) ദേവസേനാസ്വയംവരം എന്നീ കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകളും, (6) കൃഷ്ണലീലാമൃതം താലോലം പാട്ടും കണ്ടിട്ടുണ്ടു്.

27 ഗോവിന്ദബ്രാഹ്മനന്ദീയം

തിരുപ്പതിക്ഷേത്രത്തിലെ വൈഖാനസാർച്ചകനും കൗശികഗോത്രോത്ഭവനും തിമ്മയപണ്ഡിതന്റെ പുത്രനുമായ ശ്രീനിവാസാചാര്യരുടെ ശാകുന്തള ടീക സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധമായിരുന്നു. ആ വ്യാഖ്യാനം കേരളത്തിൽ വന്നുചേർന്നപ്പോൾ അതു വായിച്ച് അതിന്റെ സ്വാരസ്യത്തിൽ ആകൃഷ്ടനായി ഗോവിന്ദവാരിയർ അതിനെ സംഗ്രഹിച്ച ഗോവിന്ദബ്രഹ്മാനന്ദീയം രചിച്ചു. വാരിയർ ആ കൃതിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു.

> "അസ്തി ശ്രീഹരിഗീതാഖ്യോ ദേശസ്സർവത്ര വിശ്രുതഃ
> യത്രാസ്തേ ഭഗവാൻ സ്കന്ദോ
> ലോകസംരക്ഷണോത്സുകഃ.
>
> തത്രൈവാപരതന്ത്രശ്ച തദ്വാരിജശിഖാമണിഃ
> വഞ്ചീശ്വരഗുരുർദ്ധീമാൻ ശങ്കരാഖ്യോƒഭവൽ സുതഃ
>
> തൽപുത്രോ വഞ്ചിഭൂപാലകൃപാപീയൂഷവർദ്ധിതഃ
> ബാലോപി ഗുരുകാരുണ്യാൽപ്രാംശുലഭ്യഫലം
> സ്പൃഹേ.
>
> വിഖ്യാതശ്രീനിവാസാഭിധബുധവരജി–
> ഹ്വാഗ്രനൃത്യത്സരസ്വ–
> ത്യർത്ഥാവാപ്ത്യുത്സുകാനാമപി ഗഹനതയാ
> യത്നമാത്രം കൃതാനാം
> കേഷാഞ്ചിൽ പ്രാർത്ഥനാഭിഃ ഖലു സപദി മയാ
> ബാലഗോവിന്ദനാമ്നാ
> വ്യാഖ്യാം സംക്ഷിപ്യ ശാകുന്തളമിതി വിദിത–
> സ്യോച്യതേ നാടകമസ്യ."

സംക്ഷിപ്തശ്രീനിവാസീയം എന്നും ഒരു പേർ പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യാനത്തിനു ഗോവിന്ദവാരിയർ നൽകിക്കാണുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ വാരിയരുടെ വ്യാഖ്യാനത്തിനു യാതൊരു പുതുമയുമില്ല. ശ്രീനിവാസന്റെ പംക്തികളിൽ ഗഹനാംശങ്ങൾ വിട്ടു ബാക്കി ഭാഗം പകർത്തി എഴുതുന്നു എന്നേയുള്ളൂ. അങ്ങിങ്ങ് ഏതാനും പദങ്ങൾക്കുമാത്രം പര്യായങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു നിബന്ധനത്തിനു ബ്രഹ്മാനന്ദീയം എന്നു നാമകരണം ചെയ്തതു കുറെ കടന്നുപോയി എന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

28 ഭീഷ്മവിജയം

ഈ ആട്ടക്കഥയും ഗോവിന്ദവാരിയരുടെ കൃതിയാണെന്നു ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകം തെളിയിക്കുന്നു.

> “ആകൽപം ഹരിഗീതനാഥപദപാഥോജന്മസേവാപരാ–
>
> ദ്വിഞ്ചിശ്രീപുരുഹൂതദേശികസുതാദേതദ്ധി രംഗോചിതം
> ഗോവിന്ദാഭിധവാരിജന്മകസുമാദുദ്ഭൃതമേതദ് ബുധാഃ
> പായംപായമനർഘഭീഷ്മവിജയാഖ്യം സാധു തൃപ്യന്തു
> തേ.”

29 ശാകുന്തളം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്

പതിന്നാലുവൃത്തങ്ങളിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ പാട്ട് ഏററവും മനോഹരമാണ്. ഇതു വാരിയരുടെ പാണ്ഡിത്യത്തിനും കവിത്വത്തിനും ഒന്നുപോലെ നിദർശനമായി പരിപാലസിക്കുന്നു. ചില വരികൾ നോക്കുക.

1. നായാട്ട്:

> “കാട്ടിൻ നടുവിൽച്ചരിച്ചും-പിന്നെ കാട്ടുമൃഗത്തെ വിളിച്ചും
> മുട്ടിച്ചടുത്തുപിടിച്ചും-തള്ളിപ്പൊട്ടക്കിണററിൽ മറിച്ചും
> വട്ടത്തിൽച്ചുററിക്കളിച്ചും-കൊണ്ടു വേട്ടവെടിയങ്ങു വച്ചും
> ചട്ടററ നായ്ക്കൾ കുരച്ചും-പുലിക്കുട്ടികളെപ്പോയ്ക്കടിച്ചും
> നീട്ടി വലകൾ വിരിച്ചും-പല ഘൃഷ്ടികളെ പ്രഹരിച്ചും
> ഈട്ടിമുനകൾ തറച്ചും-കിടി വാട്ടം കലർന്നു മരിച്ചും
> ഒട്ടു വധിപ്പാൻ മടിച്ചും-പല കുട്ടിൽ പിടിച്ചങ്ങടച്ചും
> കൂട്ടത്തെത്തല്ലിപ്പിരിച്ചും-ചില
> പോട്ടിൽക്കടന്നങ്ങൊളിച്ചും
> വെട്ടുകളേററു വിറച്ചും-കലക്കൂട്ടങ്ങൾ താഴെപ്പതിച്ചും
> ഗോഷ്ഠികൾ കാട്ടി മരിച്ചും-കയർ
> കെട്ടിവലിച്ചങ്ങിഴച്ചും
> ദുഷ്ടജന്തുക്കളെക്കൊന്നാ-ലൊരു
> കഷ്ടമില്ലെന്നിരിക്കയാൽ
> എന്നിവയെല്ലാം ഭവിക്ക-മതിലൊന്നുമുളവായതില്ല.”

2. ദുഷ്ഷന്തന്റെ വിരഹതാപം:

> “കളഭഗതേ! മമ പിഴ തേ കരുതരുതേ ഹൃദിദയിതേ!
> സുമുഖി ഭൃശം തവ വെറുതേ വിമുഖതയിന്നരുതരുതേ!
> സരസരതോത്സവവിരുതെന്നരുസി മുദാ തുടരുകതേ
> സുരുചിരസല്ലാപകൃതേ സുഖയ ഹി രാജർഷിസുതേ!
> തെളിവിയലും മുഖമിന്നെൻ കരളിലഹോ തെളിയുന്നേ
> ഒളികരുതീടരുതെന്നേ കളമൊഴി! ഞാൻ തളരുന്നേൻ.
> ഹിമകരനിന്നതിവേലം സമയമറിഞ്ഞിതുകാലം
> മമത കുറഞ്ഞനുവേലം വ്യഥയതി മാം രതിലോലം.”

അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തിൽ കവി ആമഗ്നമാനസനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

30 വല്ലീപരിണയവും ദേവസേനാസ്വയംവരവും

വല്ലീപരിണയത്തിലെ ആദ്യത്തെ രണ്ടു വൃത്തങ്ങളും ദേവസേനാസ്വയംവരത്തിലെ ആദ്യത്തെ ഒൻപതു വൃത്തങ്ങളുമേ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളു. “ക്ഷോണീപതിഗുരു മൽഗുരു” എന്നിങ്ങനെ ആദ്യത്തെ കൃതിയിൽ കവി കൊച്ചുപിള്ളവാരിയരെ വന്ദിക്കുന്നതിനുപുറമെ

> “വ്യക്തം ഹരിഗീതമന്ദിരേ വാഴുന്ന
> മൽകുലദൈവതം സുബ്രഹ്മണ്യം
> ഭക്തജനഹിതസന്താനപാദപം
> ഭക്തിപുരസ്സരം വന്ദിക്കുന്നേൻ.”

എന്ന വരികളിൽ അരിപ്പാട്ടു സുബ്രഹ്മണ്യനേയും

> “ദീനാനുകമ്പിയെന്നന്നദാതാ വഞ്ചി–
> വാനോർപതിയെയും വന്ദിക്കുന്നേൻ”

എന്ന ഈരടിയിൽ തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവിനേയും സ്തുതിക്കുന്നു.

31 അരിപ്പാട്ടു രാമവാരിയർ (993–1030)

ചരിത്രം

അരിപ്പാട്ടു ചെമ്പകശ്ശേരി എന്ന പേരിൽ മറ്റൊരു വാരിയമുള്ളതായി പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. ചെമ്പകശ്ശേരിവാരിയന്മാരുടെ മൂലകുടുംബം കുടമാളൂരിനു സമീപമുള്ള ആർപ്പൂക്കരെയാണ്. അവിടെയും ഒരു സുബ്രഹ്മണ്യക്ഷേത്രമുണ്ടു്. ആ വാരിയത്തിൽ പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ശങ്കരവാരിയർ എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം കാര്യവശാൽ ചുനക്കരയ്ക്കും അവിടെനിന്ന് അരിപ്പാട്ടേയ്ക്കും പോന്നു കൊച്ചുപിള്ള വാരിയരുടെ സഹോദരിയെ വിവാഹംചെയ്തു ചെമ്പകശ്ശേരിവാരിയം പണിയിച്ചു. ആ ദാമ്പത്യബന്ധത്തിൽ ജനിച്ച കൃഷ്ണവാരിയർ തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു മുൻസിപ്പായി. അദ്ദേഹത്തിനു ജ്യോതിഷത്തിൽ നല്ല പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായിരുന്നു. കൃഷ്ണവാരിയരുടെ ജനനാനന്തരം അധികം താമസിയാതെ ശങ്കരവാരിയർ അന്തരിക്കുകയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ യുവതിയായ വിധവ ഹരിപ്പാട്ടു ക്ഷേത്രത്തിൽ മേൽശാന്തിയായിരുന്ന മാച്ചിപ്പുറത്തു പോറ്റിയുടെ പത്നിയായി. അവരുടെ സന്താനമായി രാമവാരിയർ 993-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു. സംസ്കൃതത്തിൽ ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ഉറച്ച ജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ച അദ്ദേഹം തിരുവനന്തപുരത്തു സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ പ്രോത്സാഹനത്തിൽ ഉത്രംതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാന്റെ അമ്മച്ചിയേയും മക്കളേയും സംസ്കൃതം പഠിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു താമസിച്ചു. 38-ാമത്തെ വയസ്സിൽ 1031-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു് അവിടെവെച്ചു തന്നെ മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം അവിവാഹിതനായിരുന്നു.

32 ഇന്ദുമതീസ്വയംവരം ആട്ടക്കഥ

രാമവാരിയരുടെ കൃതിയായി ഇന്ദുമതീസ്വയംവരം ആട്ടക്കഥ മാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. അതിലെ കവനകുശലത തരക്കേടില്ല; കഥയ്ക്കു പ്രചാരമില്ലാതെ പോയതിനുള്ള പ്രധാനകാരണം ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ശുഷ്കതയാണ്. ആ നിബന്ധത്തിലെ "പൂർണ്ണചന്ദ്രവദനേ" എന്ന ശൃങ്ഗാരപ്പദത്തിനു മുൻപുള്ള

"ദിഷ്ട്യേസ്മിൻ പരപുഷ്ടസൃഷ്ടമധുരോദ്ഘുഷ്ടേ
സുധാംശുപ്രഭാ–
പുഷ്ടേ തുഷ്ടിദചൂതയഷ്ടിമധുവൃഷ്ട്യാമോദിതോദ്യാനകേ
ദൃഷ്ട്വാ സ്വേഷ്ടതമാം ഹി സൃഷ്ടമദനാവിഷ്ടാന്തരംഗഃ
പ്രിയാം
ഹൃഷ്ടോസൗ ശുഭഗാമഭീഷ്ടകുശലാം സ്പഷ്ടം സമാചഷ്ട
താം"

എന്ന ശ്ലോകം ഉത്രംതിരുനാൾ ഈളയതമ്പുരാൻ കേട്ടു ചെവിപൊത്തിക്കൊണ്ട് "ഇന്നു മതി വാരരേ" എന്നു കല്പിച്ചതായി ഐതിഹ്യവേദികൾ പറയുന്നു. എന്നാൽ "പൂർണ്ണചന്ദ്രവദനേ" എന്ന പദം ആ ന്യൂനത ഒട്ടൊന്നു പരിഹരിക്കുന്നതിന്നു പര്യാപ്തമായിരിക്കുന്നു

"കാന്തേ നീ വസന്തദ്യുതികൊണ്ടു ചന്തമെഴും തരുതതി
പൂത്തു
ഹന്ത! തളിർത്തു വിഭാതി കാൺക സ്വാന്തം തെളിഞ്ഞു
സുദതി!
കാമിനിമാർകുലമോഹനേ! കാപി പികാംഗന ശോഭനേ!
നന്മധുവുണ്ടിഹ കാനനേ നലമൊടു രമയതി കാന്തനെ
ബന്ധുരതരമദമന്ഥരതരസിന്ധുരഭംഗിതരംഗിതഗമനേ.
(പൂർണ്ണ)

ഇന്നു മാന്താർശരൻ കോപം പാരമാർന്നുടനയേ
സാടോപം.
നന്നായ് വലിച്ചു പൂഞ്ചാപം മമ തന്നിടുന്നു പരിതാപം
മന്ദരഗിരിരുചിചോരണം മലയജപങ്കവിഭൂഷണം
കുന്ദശരാർത്തിനിവാരണം കുളുർമുല തന്നുടനിക്ഷണം
മങ്ഗലരുപിണി തിങ്ങിന കുതുകാൽ ഭങ്ഗ്യാ കുരു നീ
മലർബാണരണം."

ഇവ ആ പദ്യത്തിലെ രണ്ടു ചരണങ്ങളാണ്.

"ഇത്ഥം കാന്താം യഥാകാലം ലാളയൻ കേളിഭേദതഃ
സ്വാനുരൂപം സുതം ലബ്ധ്വാ രാജാഭൃദ് ഭൂരിമംഗലഃ"

എന്ന ശ്ലോകത്തോടുകൂടി പ്രബന്ധം അവസാനിക്കുന്നു. ഇന്ദുമതിയുടെ ദേഹവിയോഗവും മറ്റും പ്രകൃതത്തിന് അനുചിതമാകയാൽ കവി വർണ്ണിക്കുന്നില്ല.

അനേകം അവസരങ്ങളിൽ കൊട്ടാരത്തിലെ ഓരോ സംഭവത്തെ വിവരിച്ചു രാമവാരിയർ പദ്യങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. 1020 മേടം 18-ആംനു- ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവു കന്യാകുമാരിക്കു പോയി. ഇടവം 21-ആംനു- തിരുവനന്തപുരത്തു തിരിയെ എഴുന്നള്ളി. ആ യാത്രയെക്കുറിച്ച് അനേകം ശ്ലോകങ്ങൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ഒന്നുരണ്ടെണ്ണം അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു.

"ദുർഗ്ഗാധീശേ നിധാതും ഗജമുഖപദാ–
സഞ്ചയം സഞ്ചിനു ദ്രാ–
ഗിത്ഥം സാജ്ഞാകരോക്ത്യാ ചലതി ഗജമുഖേ
നന്ദനേ വത്സലത്വാൽ
മൈവം വത്സ! ഭ്രമോയം ത്വിതി സരസഗിരാ
സാന്ത്വമാപാദയന്തം
തം കാന്തം ഹൈമവത്യാ നരപതിരഭജ–
ദ്ദൃ പ്യദീപം സമർപ്പ്യ."
"ശാസ്ത്രാഭ്യാസാദിഹീനോ നൃപതിലകചരി–
ത്രാദികം വർണ്ണയൻ കോ
വിദ്യാവൃദ്ധാതിഹൃദ്യേ സുകൃതിമതിഭവൽ–
സന്നിധൗ മോദകാരീ?
ഏവം ഭാവേ മമൈഷ ശ്രമ ഇഹ വിഫല–
സ്സ്യാന്നഹീത്ഥം വിശങ്കാ
പൂർവം വിഷ്ണോഃ കുചേലപ്രണിഹിതപൃഥുകോ–
പ്യാദദൗ പൂർണ്ണമോദം."

33 അമ്പാടി കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപ്പുതുവാൾ (987–1056)

ചരിത്രം—ബാല്യകാലം

അമ്പാടി കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപ്പുതുവാൾ 987-ാമാണ്ടു മകരമാസത്തിൽ തൃശ്ശൂരിൽ അമ്പാടി എന്ന പ്രസിദ്ധമായ തറവാട്ടിൽ ജനിച്ചു. ആ തറവാട്ടുകാർക്കു സ്ഥലത്തെ വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തിൽ കഴകവൃത്തി ഉണ്ടായിരുന്ന തിനുപുറമെ ചാലക്കുടിക്കുസമീപം മൂഴിക്കുളത്തും ചേർത്തലത്താലൂക്കിൽ തുറവൂരും വസ്തുവകകളും മറ്റും ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ കുടുംബത്തിലെ കൃഷ്ണപ്പുതുവാൾ എന്നൊരു പൂർവ്വപുരുഷൻ ധർമ്മരാജാവിന്റെ കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു കാര്യക്കാരായി പണിനോക്കിയിരുന്നതായും അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രീതനായ മഹാരാജാവു തൃശ്ശൂരിൽ ഒരു വലിയ ഭവനം പണിയിച്ചുകൊടുത്തതായും ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപ്പുതുവാൾ ബാല്യത്തിൽ പാരമ്പര്യമനുസരിച്ചു കുലവൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെട്ടു. അതോടുകൂടിത്തന്നെ അക്കാലത്തെ ഒരു വലിയ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായിരുന്ന തൃശ്ശൂർ താഴയ്ക്കാട്ടു ചെറിയ നാരയണപ്പുതുവാളോടു സംസ്കൃതം അഭ്യസിച്ചു. താഴയ്ക്കാട്ടുകുടുംബത്തിൽ അതിനുമുൻപു വലിയ ശങ്കരപ്പുതുവാൾ, ചെറിയ ശങ്കരപ്പുതുവാൾ, വലിയ നാരായണപ്പുതുവാൾ (നാണു) എന്നീ പേരുകളിൽ ചില വിദ്വന്മണികൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ചെറിയ നാരായണപ്പുതുവാൾ തോന്നിക്കൽ കുഞ്ഞിട്ടി രാഘവൻനമ്പിയാരുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു. നമ്മുടെ കവി, നാരായണപ്പുതുവാളിൽനിന്നു ശാസ്ത്രമൊന്നും അഭ്യസിച്ചില്ലെങ്കിലും സംസ്കൃതത്തിൽ ബുദ്ധിയുടെ തീക്ഷ്ണതകൊണ്ടു ലോകവ്യുൽപത്തി വേഗത്തിൽ സ്വാധീനമാക്കി. തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം വ്യാസോൽപത്തി തുള്ളലിൽ താഴെക്കാണുന്നപ്രകാരം വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു.

“അൻപതുമൊന്നുമുള്ളക്ഷരത്തെ നാവി–
ലൻപോടെഴുതിട്ടു മുന്നം മണലിന്റെ
മുൻപിൽ പരിശ്രമിപ്പിച്ചോരു ദേശിക–
ത്തമ്പുരാൻ നാരായണാഖ്യൻ ദയാപരൻ
ഗംഭീരചിത്തൻ മൃദുസ്മേരമുഖധവ–
ള്ത്രാംഭോരുഹൻ ശബ്ദശാസ്ത്രേ വിചക്ഷണൻ
അംഭഃപ്രവാഹത്തെ വെല്ലമാറുള്ള വാ–
ഗ്ഗുംഭപ്രഭാവമുടയദേഹൻ മഹ–
ത്സംഭാവനീയൻ സരസ്വതീകാരുണ്യ–
സമ്പത്സുധാസാരസംപൂർണ്ണഭാജനം.
വൻപെഴും വിദ്വജ്ജനങ്ങളിൽ വച്ചൊരു
മുൻപുണ്ടു മൽഗുരുഭൂതനെല്ലാറ്റിലും.
നാടകാലങ്കാരകാവ്യപ്രഭാവങ്ങ–
ളൂടേ പറഞ്ഞു പഠിപ്പിച്ച വിദ്യയും
പാഠകംചെയ്യിക്കുവാൻ വിശേഷിച്ചൊരു
പാടവമുണ്ടെന്നതും ലോകസമ്മതം.
ബുദ്ധിച്ചുരുക്കം ഭവിച്ചവനെങ്കിലും
വർദ്ധിച്ച മാന്ദ്യമുൾക്കൊണ്ടവനെങ്കിലും
സിദ്ധമായ്ച്ചൊല്ലാമചേതനത്വേനൈവ
കൊത്തിവച്ചുള്ള മരപ്പാവയെങ്കിലും
അധ്യാപനേ താനൊരുമ്പെട്ടുവെങ്കിലൊ–
രധ്വാനമേതുമേ കൂടാതെ നാലഞ്ചു
സ്വാധ്യായമങ്ങനെ ചൊല്ലുംവിധൗ ചിത്ത–
ശ്ശുദ്ധ്യാ ഭവിക്കും വിശേഷേണ ശിഷ്യരും.
ആചാര്യവൈഭവം മറ്റെന്തിതിൽ പരം?
നീചാല്പബുദ്ധികളെക്കൂടെ വിദ്യയാ
വാചസ്പതിയോടു തുല്യരാക്കുമെന്നു
വാചാ പറഞ്ഞാലതു പോരുമല്ലയോ?
കാണാദശാസ്ത്രവും കൗമുദീഗ്രന്ഥവും
കാണാതെചൊല്വാൻ തടവും തനിക്കില്ല.
ക്ഷോണീസുരന്മാരിലുള്ള വണക്കവും
കാണികൾ മറ്റോരിലുള്ളോരിണക്കവും
പ്രാണിപ്രപഞ്ചങ്ങളിലെക്കരുണയും
പ്രാണാവസാനപര്യന്തം കുറവില്ല.
ഏണാങ്കചൂഡലെബ്ഭക്തിശുദ്ധിയും
ക്ഷീണം ഭവിക്കാത്ത നൽബുദ്ധിശക്തിയും
താണ നിലയും തനിച്ചോരു വിദ്യയും
കാണാൻ പ്രയാസമൊരാളെയേവംവിധം.”

34 ആദ്യത്തെ കവിത

ഭാഷയുടെ ലാളിത്യം ഫലിതത്തിന്റെ സമൃദ്ധി എന്നിവയാണ് പുതുവാളുടെ കാവ്യശൈലിക്കുള്ള മുഖ്യഗുണങ്ങൾ. കൊടുങ്ങല്ലൂർ താമസിക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല എങ്കിലും വെണ്മണി അച്ഛന്റേയും പൂന്തോട്ടത്തിന്റേയും കവനസംപ്രദായംതന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിലും വേരൂന്നി വികസിച്ചത്. ആ വികാസം ആദ്യകാലത്തു കദംബകോരകന്യായേന സംഭവിച്ചതായിരുന്നു എങ്കിലും പിൽക്കാലത്ത് ആ ഭാഷാകവിപുംഗവന്മാർ ചില അവസരങ്ങളിലെല്ലാം ഒന്നിച്ചു കൂടി സാഹിത്യവിനോദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുക ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

പുതുവാളിനു പത്തുപന്ത്രണ്ടു വയസ്സുമാത്രം പ്രായമുള്ള കാലത്തു തേച്ചുകുളിക്കുന്നതിന് എണ്ണയെടുത്തുകൊടുക്കുവാൻ തന്റെ ചിറ്റമ്മയോട് ആവശ്യപ്പെടുകയും ആ ബാലന്റെ മരുമകളായ ഒരു കുഞ്ഞിനെ ഉറക്കുവാൻ സാധിക്കാതെ ക്ലേശിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന ചിറ്റമ്മ കുട്ടിയെ ഉറക്കാമെങ്കിൽ എണ്ണയെടുത്തു കൊടുക്കാമെന്നു പറയുകയും ചെയ്തു. ഉടൻതന്നെ ആ പൈതലിനെ കൈയിൽ വാങ്ങി ഒരു താലോലംപാട്ടുണ്ടാക്കി പാടി. അതാണ് ആ വാസനാകവിയുടെ ആദ്യത്തെ വാങ്മയം.

> “കുഞ്ചിയെടുത്തു പാരം കൊഞ്ചിക്കളിപ്പിക്കുമ്പോ
> ളിഞ്ചികടിച്ചു കാവു കരയുന്നെന്തേ?
> അമ്മയുമിങ്ങു വന്നെന്നമ്മിണിക്കുട്ടിക്കു ന-
> ല്ലമ്മിഞ്ഞ തന്നു ‘വാവാ’ ഉറക്കും പിന്നെ.
>
> കുഞ്ഞിക്കൈകൊണ്ടു നല്ലോരമ്മിഞ്ഞ താങ്ങിക്കൊണ്ടു
> കുഞ്ഞേ! നീ കുടുകുടെക്കുടിച്ചുകൊൾക.
> അച്ഛനുമിങ്ങു വന്നെൻകൊച്ചിനെയെടുത്തിട്ടു-
> ങ്ങുച്ചത്തിൽപ്പാടിപ്പാടിക്കളിപ്പിച്ചീടും.”

കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ട് 1010-ാമാണ്ടാണല്ലോ മരിച്ചത്. ആ കാലത്തോടടുപ്പിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യം പ്രമാണിച്ചു ചങ്ങണംകുന്നിൽ ഭഗവതിയെപ്പറ്റി എഴുതിയ ഒരു വന്ദനശ്ലോകമാണ് താഴെ ചേർക്കുന്നത്.

> “രാരാജദ്ഘനരാജിമേദുരകചാ ഹാരാങ്കഹീരാംകുര-
> സ്ഥാരോത്തുംഗകുചാനതാംഗലതികാ,
> ശ്രീചങ്ങണാദ്ര്യാലയാ,
> ആരാതീയപരേതരാജപുരുഹൂതാരാതിപാരമ്പരീ-
> കാരാഗാരകഠോരധാരശരചാപാസ്താം പുരസ്താദുമാ.”

പുതുവാൾ തിരുവനന്തപുരത്ത്

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് നാടുനീങ്ങുന്നതിന് അല്പകാലം മുമ്പായി പുതുവാൾ തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്ന് അവിടത്തെ മുഖം കാണിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബകഥ അറിവുണ്ടായിരുന്ന ആ മഹാനുഭാവൻ കവിയെ യഥോചിതം സൽക്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരിക്കൽ മഹാരാജാവു സവാരിക്കെഴുന്നെള്ളിയ അവസരത്തിൽ ഏതോ ഒരു ചുവരിൽ “അദ്രിക്കിൽനിന്നറവലേ മുറയിട്ടിടുന്നു” എന്നൊരു ശ്ലോകപാദം ആരോ എഴുതിവച്ചിരുന്നതു കണ്ടു തിരിയെ എഴുന്നള്ളിയപ്പോൾ പുതുവാളോട് അതൊരു സമസ്യയായി പരിഗണിച്ചു പൂരിപ്പിക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. പുതുവാൾ അത് അടിയിൽ കാണുന്നവിധത്തിൽ പൂരിപ്പിക്കുകയും തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു വീരശൃംഖല സമ്മാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

> “മുക്കാലു വാണിയുമകത്തൊരു കാൽ പുറത്തും
> ദുഷ്കാലവൈഭവവശാലൊരു ഭിത്തിമാതാ
> പദ്യക്കിടാവിനെയഹോ മുഴുവൻ പെറാഞ്ഞി-
> ട്ടദ്രിക്കിൽനിന്നറവലേ മുറയിട്ടിടുന്നു.”

അതിനെ പുതുവാളുടെ കുടുംബക്കാർ ഇന്നും വീരശൃംഖലാ ശ്ലോകം എന്നു സാഭിമാനം സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. 1022-ൽ സ്വാതിതിരുനാളുടെ കാലാനന്തരം ഉത്രംതിരുനാൾക്കു മൂപ്പുകിട്ടിയപ്പോൾ നമ്മുടെ കവി “പട്ടാഭിഷേകം” എന്നൊരു തുള്ളലുണ്ടാക്കി തിരുമുമ്പിൽ പാടിക്കേൾപ്പിക്കുകയും അതിൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ സ്വർഗ്ഗാരോഹണം വർണ്ണിക്കുന്ന ഘട്ടം കേട്ടു മഹാരാജാവു കണ്ണുനീർ വാർക്കുകയും ചെയ്തുവത്രേ. പ്രസ്തുത കൃതി കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. ആ തമ്പുരാന്റെ കല്പനയനുസരിച്ചാണ് (1) കൃഷ്ണാവതാരം, (2) കാളിയമർദ്ദനം, (3) കേശിവധം എന്നീ ആട്ടക്കഥകൾ രചിച്ചത്. 1034-ാമാണ്ടു ആയില്യംതിരുനാൾ സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്യുന്നതുവരെ പുതുവാൾ കൂടെക്കൂടെ തിരുവനന്തപുരത്തായിരുന്നു താമസം. ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ നാട്ടിലേയ്ക്കു പോയി മടങ്ങിവരാൻ താമസിച്ചതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ പതിച്ചിരുന്ന ആഴ്ചമുറയെണ്ണ അധികൃതന്മാർ നിറുത്തിക്കളഞ്ഞു. അതിനെപ്പറ്റി മഹാരാജാവിനോടു സങ്കടമുണർത്തിക്കുവാൻ ആയുധശാലയിൽ എഴുന്നള്ളിയ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു നല്ല സന്ദർഭം കിട്ടുകയും അത് അദ്ദേഹം താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുവാൻ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

> “ഉലകീശ വിഭോ! ഭവൽകൃപാണീ-
> പതഗാദ്ദ്യായുധജാലശാലതന്നിൽ
> പല ഹേതികൾ മൂർച്ചകൂട്ടിയിട്ടീ
> സ്ഥലമോരോന്നിലിരിപ്പതേഷ കണ്ടേൻ.
>
> ഒരു വാളതിലുണ്ടു പുത്തനായ-
> ക്കരവാളത്തിലഹോ! തുരുമ്പു കേറി
> ചില ദിക്കു ദ്രവിച്ചിടുന്നു രാജൻ!
> പലനാളായി മെഴുക്കിടായ്കമൂലം.”

ആയില്യംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെ ഒരിയ്ക്കൽ മുഖം കാണിച്ചപ്പോൾ “കുഞ്ഞുകൃഷ്ണനെ കണ്ടിട്ടു കാലം കുറച്ചായല്ലോ” എന്ന് അവിടുന്ന് കല്പിച്ചു. അപ്പോൾ ഉണ്ടാക്കി ചൊല്ലിയതാണ് ചുവടേ കുറിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ.

> “കഞ്ജത്താരമ്പനെച്ചുട്ടൊരു പരമപുമാൻ
> തമ്പുരാനാണ സത്യം
> നെഞ്ചത്തെച്ചോറിറങ്ങാ കിനവിലുമടിയൻ
> ത്വൽപദാബ്ജം മറന്നാൽ
> പഞ്ഞപ്പെട്ടങ്ങുമിങ്ങും പടുതരമുഴലും
> ഭാഗ്യഹീനർക്കു മുമ്പാം
> കുഞ്ഞിക്കൃഷ്ണൻകുടുംബത്തിനു ഗതി ഭവദാ-
> രാധനം പണ്ടുപണ്ടേ.
>
> കായില്ലാമരമെന്നപോലെ മരുവും മറ്റുള്ള ഭൂപാലരെ-
> പ്പോയല്ലോ പഴതേയണഞ്ഞുമരുവുന്നാഹന്ത! ദേഹാവധി
> ആയില്യംതിരുനാളിൽവന്നവതരിച്ചുള്ളോരു കൽപദ്രുമ-
> ത്തയ്യല്ലോ വളരുന്നു വഞ്ചിധരണൗ
> വാഞ്ഛിച്ചതേകീടുവാൻ.”

പുതുവാൾ ഏറെനാൾ താമസിയാതെ തന്റെ താമസം മൂഴിക്കുളത്തേയ്ക്കു മാറ്റി. അവിടെ തേക്കിൻകാട്ട് എന്നൊരു വീട്ടിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനു സംബന്ധം. അവിടെവെച്ചു പല വിഷയങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫലിതസാഹിത്യം നിരങ്കുശമായി വ്യാപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരിക്കൽ സ്വയം കവിതക്കാരിയെന്ന് അഭിമാനിച്ചുവന്ന ഒരു സ്ത്രീ താനുണ്ടാക്കിയ ഒരു ശ്ലോകം അദ്ദേഹത്തെ കാണിച്ച് അതിനു തനിക്ക് രണ്ട് ഓണപ്പുടവ ആരെങ്കിലും തരേണ്ടതാണെന്നു വാദിച്ചു. അതു കേട്ടു പുതുവാൾ മുഖം നോക്കാതെ

> “തരുണീമണി മേലിലിത്തരം കൊ-
> ള്ളരുതാതുള്ളവ തീർത്തുകൊണ്ടിരുന്നാൽ
> മുറിമുണ്ടുകളല്ല, നല്ല വേലി-
> ത്തറികൊണ്ടൊന്നു തരും തരം വരുമ്പോൾ.”

എന്നു തട്ടിവിട്ടു ആ പാവത്തെ ക്ഷീണസത്വയാക്കി മടക്കി അയച്ചു. പിന്നെയൊരിക്കൽ ഒരു നമ്പൂരി “വനിതാരത്നമേ യത്നമായി” എന്ന് ഒരു സമസ്യ താൻ മുൻപു കൊടുത്തിരുന്നതു പൂരിപ്പിക്കാത്തതിനു പുതുവാളോട് അൽപം രസക്ഷയം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ആ നമ്പൂരിക്ക് അടുത്തുള്ള ഒരു ചാക്കിയാർ ഭവനത്തിലായിരുന്നു സംബന്ധം. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം അമ്പലക്കിണറ്റിൽനിന്നു വെള്ളം കോരി താൻ തന്നെ കുടവും ചുമന്നുകൊണ്ടു ഭാര്യാഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു പോകുകയുമായിരുന്നു. അതു കണ്ടിട്ടു പുതുവാൾ ആ സമസ്യ ഇങ്ങനെ പൂരിപ്പിച്ചു കേൾപ്പിച്ചു.

> “അത്യാവേശംനിമിത്തം ഭവതിയോടൊരുമി-
> ച്ചത്ര ഞാൻ പോന്നുവന്നി-
> ക്കൃത്യാകൃത്യേ ഭയം തീർന്നിരവുപകൽ കഴി-
> ക്കുന്നുവെന്നാകിലും കേൾ
> ഭൃത്യന്മാരെന്നപോലെ പലരുമറിയുമാ-
> റമ്പലത്തീന്നിവണ്ണം
> നിത്യം വെള്ളം ചുമക്കുന്നതിനിഹ വനിതാ-
> രത്നമേ! യത്നമായി.”

വേറൊരു നമ്പൂരി തന്റെ ഭാര്യയുടെ വാക്കു കേട്ടു പുഴവക്കുള്ള ചന്തിരപ്പുരച്ചുവരിൽ പുതുവാളെ അധിക്ഷേപിച്ച്

> “അമ്പാടിയെന്നു പറയുന്നൊരു പത്തനത്തിൽ
> ഡംഭേറെയുള്ളൊരു നിവാസിയതായ കൃഷ്ണൻ
> വമ്പേറെയുള്ള ധരണീസുരനോടു തോറ്റി-
> ങ്ങമ്പോടു പോന്നു മരുവുന്നിതു കാട്ടുതന്നിൽ.”

എന്നൊരു നാല്ക്കാലി കരികൊണ്ടു വരച്ചുവച്ചു. പുതുവാൾ അതുകണ്ട് അരിശം സഹിക്കാതെ അദ്ദേഹത്തേയും ഭാര്യയേയും പറ്റി അനേകം ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രത്യുത്തരരൂപത്തിൽ അയച്ചുകൊടുത്തു. അവയിൽ ഓരോന്നു താഴെ ചേർക്കുന്നു.

> “യന്ത്രപ്പണിത്തരവശേന മറഞ്ഞുനിന്നു-
> ചന്ത്രപ്പുരച്ചുവരു തന്റെ ദ്രുപാശിയാക്കി
> മന്ത്രപ്പയറ്റുകളിൽ നില്ക്കിനിയെട്ടുപത്തു
> പന്ത്രണ്ടു നാളിനകമങ്ങറിയിച്ചുവയ്ക്കാം.
>
> ഒരുത്തനുണ്ടാം പ്രിയമെന്നുവെച്ചി-
> ട്ടൊരുത്തനെക്കൊണ്ടു ദുഷിക്കൊലാ നീ
> തരത്തിലേ നല്ല പണിത്തരം കേ-
> ളൊരുത്തി നീ; മറ്റതൊരുത്തനാണ്.”

1040-ാമാണ്ടിനു മുൻപ് ഒരിക്കൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർക്കോവിലകത്തു പോയിരുന്നപ്പോൾ പൂന്തോട്ടത്തു നമ്പൂരി അർത്ഥമില്ലാത്ത ഒരു സംസ്കൃതശ്ലോകം ശബ്ദാഡംബരത്തോടുകൂടി ഉണ്ടാക്കി “കുഞ്ഞുകൃഷ്ണാ! ഈ പഴയ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം മനസ്സിലായോ?” എന്നു ചോദിച്ചു.“ഒരിക്കൽക്കൂടി കേൾക്കട്ടെ” എന്നായി പുതുവാൾ. വീണ്ടും ചൊല്ലിയപ്പോൾ മനസ്സിലായി എന്നു പറഞ്ഞു. എന്താ മനസ്സിലായതെന്നു പൂന്തോട്ടവും അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന വെണ്മണി അച്ഛനും വീണ്ടും ചോദിച്ചതിന് “അർത്ഥമില്ലെന്നുതന്നെ” എന്നായിരുന്നു ലക്ഷണജ്ഞനല്ലെങ്കിലും ലക്ഷ്യജ്ഞനായ പുതുവാളുടെ മറുപടി.

മൂഴിക്കുളത്തെ ഒരു മാരാർസ്ത്രീയെപ്പറ്റി മാരാവാഹനം എന്നൊരു ദുഷ്കവിതയും പുതുവാൾ നിർമ്മിച്ചു. അതൊരു ശീതങ്കൻതുള്ളലാണ്. പുതുവാളുടെ ഏതോ ഒരു പാട്ടിൽ സംഗീതവിദൂഷിയായിരുന്ന ആ സ്ത്രീ വൈകല്യമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞതാണ് കലഹത്തിന്റെ കാരണം

> “ശ്രീഹംസയാനാലയേ വിളങ്ങീടുന്ന
> ശ്രീഹംസരാജാഗ്നിനേത്രൻ പുരാന്തകൻ
> മോഹം സഫലമാക്കീടുവാനായർദ്ധ-
> ദേഹം സഹചരിക്കേകിയ തമ്പുരാൻ
>
> നാഹം സമർത്ഥനെന്നാലുമതിന്നു നി-
> ർവാഹം ഭഗവാനുളവാക്കുമെന്നൊരു
> മോഹം മനസ്സിൽ ജനിക്കകൊണ്ടിത്തുള്ള-
> ലാഹന്ത! കെട്ടിച്ചമയ്ക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു.”

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ കൃതി ആരംഭിക്കുന്നത്. ഇതെല്ലാം തികഞ്ഞ കന്നത്തമാണെങ്കിലും അന്നത്തെ സ്ഥിതിക്ക് അത്ര ഗർഹ്യമായി സാഹിത്യരസികന്മാർ കരുതിയിരുന്നില്ല.

ശങ്കരവാരിയർ ദിവാൻജിയുടെ കാലത്ത് ഇരിങ്ങാലക്കുട വാരിയന്മാരെല്ലാവരുംകൂടി പുതുവാളന്മാർക്ക് അമ്പലവാസികളോടൊന്നിച്ചു ക്ഷേത്രസദ്യയ്ക്ക് ഇലവയ്ക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നു ശഠിച്ചു. അതു കീഴ്മര്യാദയ്ക്കു വിപരീതമായിരുന്നതിനാൽ പുതുവാൾ ദിവാൻജിക്കു പദ്യത്തിൽ ഒരു ഹർജി എഴുതി സമർപ്പിച്ച് തന്റെ വർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടവർക്ക് ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ അമ്പലവാസിസ്സദ്യയിൽ ഒന്നാമതായി ഇലവയ്ക്കേണ്ടതാണെന്ന് ഉത്തരവു വാങ്ങിച്ചു. താഴയ്ക്കാട്ടു പഠിച്ചിരുന്ന കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സതീർത്ഥ്യരായിരുന്ന ശങ്കരവാര്യരുടെ പുത്രന്മാരും പിന്നീടു കൊച്ചിയിലെ ദിവാൻജിമാരുമായ തോട്ടയ്ക്കാട്ടു ശങ്കുണ്ണിമേനോനും ഗോവിന്ദമേനോനും. ആ ഹർജ്ജിയിലെ ഒരു ശ്ലോകം അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു.

> “പണ്ടേ മാമൂലമായിപ്പലരുമൊരുമചേ-
> ർന്നുണ്ടുപോരുന്ന കാര്യം
> കൊണ്ടേതാനും ചിലർക്കീയിട രുചി കുറവായ്-
> ച്ചെന്നു കോയിമ്മകേറി
> പണ്ടാരക്കാരിയസ്ഥപ്രവരപരിസരേ
> കേട്ടതിൽക്കോട്ടമസ്മൽ-
> പ്പണ്ടങ്ങൾക്കായിവന്നെന്നതുമിഹ വളരെ-
> സ്സങ്കടം മന്ത്രിവര്യ!”

അവസാനകാലം

1050-ാമാണ്ടിനുമേൽ മൂഴിക്കുളത്തുള്ള താമസം മതിയാക്കി പെരുവനത്തു ചിറ്റൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ആശ്രിതനായി പുതുവാൾ കുറേക്കാലം കഴിഞ്ഞുകൂടി. അവിടെവച്ച് ആ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചാണ് കംസവധം എന്ന നാലാമത്തെ ആട്ടക്കഥ രചിച്ചത്. സംഗീതകുശലനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആട്ടക്കഥകളിൽ ഒന്നിനും പ്രചാരമില്ലാതെപോയതിനുള്ള കാരണം അവ വായിച്ചാലേ കണ്ടുപിടിക്കാൻ തരമുള്ളു. ആ കഥകൾ ഒന്നും സമഗ്രരൂപത്തിൽ കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. 1054-ാമാണ്ടോടുകൂടി തൃശ്ശൂർ കുടുംബഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോന്നു. അവിടെ വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരു തിരുവാഭരണം കളവുപോയപ്പോൾ ക്ഷേത്രോപജീവികളുടെ അനുഭവത്തിനുള്ള ചോറു സർക്കാരിൽനിന്നു നിറുത്തി. കേസ്സന്വേഷിക്കുന്നതിനു വന്ന ഒരു പോലീസ്സുദ്യോഗസ്ഥന്റെ മുമ്പിൽ വയോധികനായ പുതുവാൾ അനന്തരവന്മാരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി വന്നുചേർന്നു. അത്രയ്ക്കു ശരീരത്തിനു ക്ഷീണത എങ്ങനെ വന്നു എന്ന് ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ചോദിച്ചതിനു വിശപ്പു സഹിക്കുവാൻ പാടില്ലാഞ്ഞിട്ടാണെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈയിൽ കൊടുത്തു.

> “പോല്ലീസ്സിൽക്കാരിയക്കാരവരുടെ തിരു-
> മുമ്പാകെ ചെന്നൊന്നു കണ്ടാൽ
> വില്ലീസ്സിൻമാർദ്ദവംതേടുമൊരമൃതഗിരാ
> ചിത്തരംഗം തണുക്കും
> വല്ലാതീച്ചൂടടക്കുന്നതിനൊരു വഴി കാ-
> ണാഞ്ഞു യുഷ്മൽപ്രദേശേ
> മെല്ലെത്തപ്പിത്തടഞ്ഞിട്ടൊരുവിധമരിക-
> ത്തെത്തിനേനോർത്തബന്ധോ!
>
> ശിവനിർമ്മാല്യമാണസ്മൽഭവനപ്പൊറുതിക്കഹോ
> കവനം ക്ഷുത്തടക്കുന്നീലവനംചെയ്യണേ ഭവാൻ.”

തൃശ്ശൂർ പൂരത്തിനു പാറമേക്കാവുകാരെ ദുഷിച്ചു വെണ്മണി മഹൻനമ്പൂരി ഏതാനും ശ്ലോകങ്ങളെഴുതിയപ്പോൾ പാറമേക്കാവുകാരുടെ കക്ഷി പിടിച്ചു പുതുവാൾ പത്തു ശ്ലോകങ്ങൾ അതിനു മറുപടിയായി “പാറമേക്കാവു തേതി” എന്ന കള്ളപ്പേരിൽ കുറിച്ച് അയച്ചുകൊടുത്തു. അതു പുതുവാളാണെന്നു തീർച്ചയാക്കി വെണ്മണി ചീന്തി തീയിലിട്ടു. ഉടനേ ആ ശ്ലോകങ്ങൾതന്നെ വീണ്ടും പകർത്തി ചുവടേ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകത്തോടുകൂടി പുതുവാൾ വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിനയച്ചു

> “വായിച്ചീടാതെ കാവ്യാദികൾ പലപൊഴുതും
> കോപി ദേവീപ്രസാദാ-
> ലായീപോൽ പണ്ടു വിദ്വന്മണി; പുനരവന-
> ത്രേ മഹാൻ കാളിദാസൻ;
> ആയീ തൽകാലമിങ്ങുള്ളൊരു തരുണിയഹോ!
> പാറമേൽക്കാവിലമ്മ-
> സ്ഥായീലവ്വണ്ണമിപ്പോൾ വിദുഷി, കവിതയ-
> ത്തേതിയാം കാളിദാസി.”

ഒരിക്കൽ ശങ്കുണ്ണിമേനോൻദിവാൻജിയെക്കണ്ടു പുതുവാൾ പുതയ്ക്കുവാൻ ഒരു “പ്ലാൻ” വേണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചതു താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിലായിരുന്നു.

> “പുതപ്പാൻ പ്ലാനെന്നാലതിശയ, മതിന്നുണ്ടു വളരെ-
> പ്പുതുപ്പം മെയ്ച്ചൂടും; മുഷികിലുമലക്കിച്ചുകളയാം;
> അതിപ്പോൾച്ചിന്തിച്ചാലിതരജനമാളായിവരുമോ?
> അതുൾപ്രേമത്തോടൊന്നുതകകിലതിപ്രീതിജനകം.”

പുതുവാൾ രോഗം പിടിപെട്ടുകിടക്കുമ്പോൾ തൈക്കാട്ടു മൂസ്സതിന് ആവലാതിയായി കുറേ ശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി അയച്ചതിൽ ഒന്ന് ഉദ്ധരിക്കാം.

> “ദിക്കെട്ടെന്നല്ല പത്തും പുകഴിയ പഴ-
> നെല്ലിപ്പുറത്തുജ്ജ്വലിക്കും
> തൈക്കാട്ടെന്നാഢ്യ തേടീടിന ശുഭനിലയാ-
> വാസി വൈദ്യാഗ്രഗണ്യൻ
> മെയ്ക്കെട്ടും വ്യാധിജാഡ്യം നിഖിലമപനയി-
> ച്ചീടുമെന്നോർത്തു പോന്നേൻ
> ചക്കിട്ടത്തിൽത്തിരിച്ചിട്ടടിയനെ വലയി-
> ച്ചീടൊലാജീവനാന്തം.”

1056 മകരമാസത്തിൽ സരസനായ ആ വാസനാകവി പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു.

കൃതികൾ

കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപ്പുതുവാൾ (1) കൃഷ്ണാവതാരം, (2) കാളിയമർദ്ദനം, (3) കേശിവധം, (4) കംസവധം എന്നീ നാലാട്ടക്കഥകളും, (5) വ്യാസോൽപ്പത്തി, (6) മാരാവാഹനം (പത്തുവൃത്തം) എന്നീ തുള്ളലുകളും, (7) പാത്രചരിതം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയ്ക്കുപുറമേ അനവധി ഒറ്റ ശ്ലോകങ്ങളും പാട്ടുകളും അദ്ദേഹം സന്ദർഭാനുസാരേണ നിർമ്മിച്ചതായി അറിയാം. അവയിൽ പാത്രചരിതംമാത്രമേ മുദ്രിതമായിട്ടുള്ളു. വ്യാസോൽപത്തിയേയും മാരാവാഹനത്തേയും കുറിച്ചു മുൻപു പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു.

ആട്ടക്കഥകളിൽനിന്നു ചില ഭാഗങ്ങൾ

താഴെക്കാണുന്ന വന്ദനശ്ലോകം ആദ്യകാലത്തെ മൂന്നാട്ടക്കഥകളിൽ ഏതോ ഒന്നിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണ്. അത് ഏതാണെന്നു നിശ്ചയമില്ല.

> “ഭാസ്വദ്ബാലേന്ദുബിംബപ്രകടിതശിരസം
> ഭസ്മരേഖാഭിരാമം
> ഭാസ്വച്ഛീതാംശുവൈശ്വാനരനയനലസ-
> ദ്വക്ത്രപങ്കേരുഹം തം
> രുദ്രാണീമുദ്രിതാംശം മുനിജനവിനുതം
> കാദ്രവേയാഞ്ചിതാംഗം
> രുദ്രം ഭദ്രം സുഭദ്രാപതിശരവരദം
> നൗമി ഭദ്രാദ്രിനാഥം.”

അടുത്തതായി ചേർക്കുന്നതു കംസവധത്തിൽനിന്ന് ഒരുശ്ലോകവും അതോടു ചേർന്ന പദത്തിലെ ഒരു ഭാഗവുമാണ്.

> “തസ്മിൻ കാലേഥ ബാലാനിലദരവിദല-
> ന്മല്ലികാമാലതീക-
> പ്രോദ്യൽസൗരഭ്യപൂരാഞ്ചിതപരിലസിത-
> സ്വീയഹർമ്മ്യേതിരമ്യേ
> ആസീനോ ഭോജരാജഃ സ്മരശരവിവശോ
> രാഗസിന്ധൗ നികാമം
> മജ്ജൻ മജ്ജൻ സലജ്ജാനതമധുരമുഖീം
> പ്രാഹ തൽപ്രേയസീം താം.”
>
> “മതിബിംബമനോഹരവദനേ! മദവാരണമന്ഥരഗമനേ!
> മദിരാക്ഷിജനാനതചരണേ! മദനാർത്തികഷായിതശരണേ!
> വേണീനിചയേന മറച്ചയി! വാണിടുന്നെന്തു മുഖാബ്ജം?
> താണീടണമെന്നുടെ ദൃഷ്ടികൾ കേണീടണമെന്നു
> നിനച്ചോ?
> കരികുംഭമൊടെതിർപൊരുതും നിൻ കുചകുംഭം
> മാറിലണച്ചു
> പരിരംഭണമേകുവതിന്നായ് പരഭൃതമൊഴി!
> വരികെന്നരികിൽ.”

35 പാത്രചരിതം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്

“മാർത്താണ്ഡനന്ദന! കർണ്ണ! സഖേ! പാര–
മാർത്തന്മാരായിപോൽ പാണ്ഡവന്മാർ.
ഏകച്ഛത്രാധിപനാകിയ ധർമ്മജ–
നേകാദശിയായി നാളുതോറും.
ആശ്ചര്യമിക്കാലമയ്യോ വൃകോദര–
നച്ഛനെത്തന്നെയോ ഭക്ഷിക്കുന്നു?
പാകാരിപുത്രനാം ഫല്ഗുനനുമിനി–
ച്ചാകാനുമേറെദ്ദിവസം വേണ്ട.
അശ്വിനീദേവകളോഷധികൊണ്ടുട–
നാത്മജന്മാരെപ്പുലർത്തുന്നല്ലീ?
ആനയോടത്തുതയാനങ്ങളും മറി–
മാനുകളോടു കടാക്ഷങ്ങളും
കാനനേയഭ്യാസം താനങ്ങു ചെയ്കയാ–
ലൂണിങ്കൽക്കൃഷ്ണയ്ക്കും തൃഷ്ണയില്ല.”

“ശിവപേരൂർ വാണരുളും ശിതികണ്ഠസ്വാമിയേയും
ശിവയായ ദേവിയേയും ശിരസാ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ”

എന്നിങ്ങനെയാണ് പ്രസ്തുത കൃതി ആരംഭിക്കുന്നത്.

ഒറ്റശ്ലോകങ്ങൾ

(1) ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിൽ താഴികക്കുടംവച്ച അവസരത്തിൽ:

“താഴികക്കുടമതിന്റെ ശോഭയി–
ന്നാഴിയിൽ പ്രതിഫലിക്കയാലഹോ!
ആഴിവർണ്ണനുടെയമ്പലത്തിലെ–
പ്പൂഴിമണ്ണു കനകപ്പൊടിപ്രഭം,”

(2) കുണ്ടൂർ തേവരെപ്പററി:

“കുന്നിൻമാതിൻമണാളൻ കുതുകമൊടകമേ
കുറ്റകൊണ്ടേറെ വെള്ളി–
ക്കുന്നിൻമീതേ വസിക്കുന്നതു നിയതമഹോ!
പാർവതിക്കുള്ള ഭാഗ്യം
എന്നോരോ ദുർവിചാരൈരലമഴലമരീ–
നിമ്നഗയ്ക്കുള്ളിലുണ്ടാ–
മെന്നുള്ളാശങ്കകൊണ്ടോ കിമു കുസുമശരാ–
രാതി കുണ്ടൂരിലാസ്തേ?”

36 പാട്ടുകൾ

(1) ഒരിക്കൽ പൂന്തോട്ടത്തു നമ്പൂരി ഏതോ ഒരു സ്ത്രീയെ ദൂഷിച്ച് ഒരു പാട്ടുണ്ടാക്കി. അതിനെതിരായി നമ്പൂരിയെ ശകാരിച്ച് ഒരു പാട്ടുണ്ടാക്കിത്തരണമെന്ന് ആ സ്ത്രീ അപേക്ഷിച്ചതിനു പുതുവാൾ അവരുടെ സൗന്ദര്യത്തെത്തന്നെ വർണ്ണിച്ച് ഒരു പാട്ടെഴുതിക്കൊടുത്ത് അങ്ങനെ പ്രതിയോഗിയെ തോല്പിച്ചു. അതു രവിവർമ്മൻതമ്പിയുടെ "പ്രാണനാഥനെനിക്കു നല്കിയ" എന്ന ഗാനത്തിന്റെ മട്ടിൽ രചിച്ചതാണ്.

"പാർത്തലത്തിലിങ്ങനെയുള്ളൊരു
(മൂർത്തി) വാഴ്ത്താതൊരുവരില്ല നൂനം.
കറത്തീടുന്നനുവേലമവളെ–
ക്കാത്യായനി നിജമകളെപ്പോൽ. (പാർത്തല)

കാർകൊണ്ടെഴുന്ന മേഘം കൈവണങ്ങീടുന്നൊരു
വാർകുന്തലതു ബഹുനീളം തിരണ്ടു മധുനേർമൊഴി–
യാൾക്കങ്ങടിയോളം

ഉണ്ടതു നന്നായ് വേർപെടുത്തതിൽ
മുല്ലമല്ലികാ വേർപെടാതെയലങ്കരിച്ചൊരു
വാർകുഴലിന്റെ മനോഹരമായ സുഗന്ധം
നിറയുന്നു ദിഗന്തം."

(2) മൂഴിക്കുളത്തു ലക്ഷ്മണനെപ്പറ്റി:

"ചിന്തയേ ഭവന്തം ലക്ഷ്മണാ! ബന്ധുരാകൃതേ!
നിൻതിരുവടിക്കെന്തു ചേതമയ്യോ! ബന്ധമോചനം തരിക.

(ചിന്തയേ)

കുറ്റമറ്റ പരിശുദ്ധയായൂറ്റമായൊഴുകുമുദാരനദീ–
തീരശോഭിതം തിരുമൂഴിക്കുളം സ്വൈരമാർന്നു വിലസും
വീരരാമാനുജ! (ചിന്തയേ)"

ചങ്ങണംകുന്നു ഭഗവതിയെപ്പറ്റിയും ഒരു നല്ല പാട്ട് അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്.

37 കവിപക്വാവലി

അക്കാലത്തെ ചില കവികളെ പഴങ്ങളോട്ട് ഉപമിക്കുന്ന ഒരു പ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകമുണ്ട്. അതിനു കവിപക്വാവലി എന്നാണ് പേരു്.

> “ഉച്ചത്തിൽപ്പറയുന്നു ഞാൻ സരസനാം പട്ടത്തു
>   കുഞ്ഞുണ്ണിയെ–
> ന്നൊച്ചപ്പെട്ടു വസിച്ചിടും കവിവരൻ കേടറ്റ നേന്ത്രപ്പഴം;
> അച്ഛൻ വെണ്മണി ചിങ്ങനാണു; പുതുവാളമ്പാടി പൂവമ്പഴം;
> അച്ചൻകണ്ടനറച്ചിടുന്നിരുമുടിക്കുന്നന്റെ മാണിപ്പഴം.”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പട്ടത്തു നമ്പിയാരെക്കുറിച്ചുള്ള ഭാഗം ആറാട്ടുപുഴയ്ക്കടുത്തുള്ള അച്ചൻകണ്ടത്തു നമ്പിയാരും, വെണ്മണി അച്ഛനെപ്പറ്റിയുള്ള ഭാഗം പുതുവാളും, പുതുവാളിനെപ്പറ്റിയുള്ളതു വെണ്മണി അച്ഛനും ഒരു സദസ്സിൽവെച്ചുണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയെന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളതു്. കവിപക്വാവലിക്കുമേലാണ് കാത്തുള്ളിൽ അച്യുതമേനോന്റെ കവിപുഷ്പമാലയുടേയും കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ കവിഭാരതത്തിന്റേയും ആവിർഭാവം.

38 പട്ടത്തു കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാർ (980–1050)

ചരിത്രം

പട്ടത്തു കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാർ കൊച്ചിരാജ്യത്ത് ഇരിങ്ങാലക്കുട കൂടൽമാണിക്യം ക്ഷേത്രത്തിനു വടക്കുവശം ഒരു ഫർലാംഗ് അകലെയുള്ള വെളുത്തപട്ടത്ത് എന്ന ഗൃഹത്തിൽ ജനിച്ചു. വെളുത്തപട്ടത്തിനു വടക്കേപ്പട്ടം എന്നും പേരുണ്ട്. പട്ടത്ത് എന്നതു് അതിന്റെ ഹ്രസ്വരൂപമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂർവ്വഗന്മാർ തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാക്കന്മാരെ ആശ്രയിച്ചു ചിലപ്പോൾ തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിച്ചിരുന്നു. ആ ബന്ധം ഇരിങ്ങാലക്കുട ക്ഷേത്രത്തിലെ ചില അവകാശങ്ങൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന് അടങ്ങിയ കാലംമുതല്ക്കാണെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ആ വഴിക്കു കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാരുടെ അച്ഛൻ നാരായണൻനമ്പിയാരും 973-ൽ തീപ്പെട്ട ധർമ്മരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിത്തീർന്നു. 984-വരെ തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിച്ചതിനുമേൽ അദ്ദേഹം സ്വദേശത്തേയ്ക്കു മടങ്ങി. കുഞ്ഞുണ്ണി എന്നതു് ഓമനപ്പേരാണ്. ജയന്തൻ എന്നായിരുന്നു പിതൃദത്തമായ നാമധേയം. ജനനം ഏതുകൊല്ലത്തിലാണെന്നു നിശ്ചയമില്ല. 980-മാണ്ടിടയ്ക്കായിരിക്കണം. കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാരും, കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപ്പൂതുവാളെപ്പോലെ വിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞതിനുമേൽ തിരുവനന്തപുരത്തു സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെയും ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെയും സദസ്യനായി ഏതാനും വർഷം കഴിച്ചുകൂട്ടി. കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാർ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന് അടിയറ വെച്ച ഒരു ശ്ലോകമാണ് താഴെ കാണുന്നതു്.

> "വീണാവാദാദിദാനീം വിരമ സുരമുനേ!
> കോണകാണൈ്ഡരകാണ്ഡേ
> കോ വാ കോലാഹലോയം നിഖിലബുധ–
> മനോനന്ദനേ നന്ദനേസ്മിൻ?
> ശ്രീവഞ്ചിക്ഷോണിഭർത്തൃപ്രചുരവിതര–
> ണാകർണ്ണനാൽ കല്പകദ്രോർ–
> വ്രീളാനമ്രാഗ്രശാഖാസുമഹരണഭവ–
> സ്സൽഭ്രുവാമഭ്രവാഹ!"

ഉത്രംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ കാലത്താണ് രസരത്നാകരം എന്ന സംസ്കൃതഭാണത്തിന്റെ നിർമ്മിതി. വഞ്ചീശ്വരന്റെ ആജ്ഞാനുസാരമാണ് അതു രചിച്ചതെന്നു കവിതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. 1029 മിഥുനം 23-ആംനു ആ മഹാരാജാവു ഹിരണ്യഗർഭദാനം നിർവ്വഹിച്ച അവസരത്തിൽ നമ്പിയാർ തിരുവനന്തപുരത്തുണ്ടായിരുന്നു. ആ വിഷയത്തെ അധികരിച്ച് അദ്ദേഹം രചിച്ച രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

> "സദ്ഭക്തസ്സാധുവത്സപ്രഥമമധുരിമാകൃഷ്ടലോകഃ കലാഭിഃ
> കുർവൻ മോദം ബുധാനാമമൃതരുചികരസ്സാധു
> വൃത്തസ്സിതാഢ്യഃ
> ശ്രീവഞ്ചി ക്ഷോണിഭർത്തുവിലസതി
> കമലാലംകൃതാനന്ദമൂർത്തി–
> സ്സോയം ശ്രീപദ്മഗർഭോത്സവ ഇഹ വിധുവൽ കിന്ത്വസൗ
> നിഷ്കളങ്കഃ.
>
> വഞ്ചിക്ഷ്മാധിപതേഃ പ്രാപമതുലം
> ശ്രീപദ്മഗർഭോത്സവേ
> പ്രൗഢാം തൽപദവീം വിലോക്യ വിമനാഃ
> സ്പർദ്ധാനിബദ്ധാശയഃ
> മാർത്താണ്ഡോന്തരിതഃ പയോദപടലേ
> സാക്ഷാൽ സഹസ്രേക്ഷണോ
> മന്ദംമന്ദമമുഞ്ചദശ്രുകണികാ
> വർഷച്ഛലാന്നിശ്ചലാഃ."

1030-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കവി ഇരിങ്ങാലക്കുടയ്ക്കു തിരിയെപ്പോയി. 1031-ാമാണ്ട് അവിടത്തെ ക്ഷേത്രത്തിൽ ദിവാൻ ശങ്കരവാരിയർ നടത്തിച്ച പഞ്ചസന്ധ എന്ന മഹത്തെപ്പറ്റി ഒരു തുള്ളൽ ഉണ്ടാക്കി. 1036-ൽ ഇരിങ്ങാലക്കുട ക്ഷേത്രത്തിലെ ധ്വജപ്രതിഷ്ഠയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ച ഒരു ശ്ലോകമാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്നതു്.

> "ധർമ്മാത്മാ രവിവർമ്മമാടനൃപതിർദ്ദുശ്ധാന്നലേപാദികൈഃ
> കല്യാണാംബുനിധിസ്സമസ്തജനതാം സന്തർപ്പ്യ സന്തൃപ്തധീഃ
> സാക്ഷാൽ സങ്ഗമനായകസ്യ പുരതഃ സർവാർത്ഥദാം
> കാഞ്ചന–
> ശ്രീമദ്വിപ്രവരാധിവാസവിലസൽകേതുപ്രതിഷ്ഠാം
> വ്യധാൽ."

നമ്പിയാർ 1050-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു മരിച്ചു. വിശാഖനക്ഷത്രത്തിലായിരുന്നു മരണം. കവിപക്വാവലിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരുമുണ്ടെന്നു മുൻപു കാണിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

കൃതികൾ

കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാർ (1) രസരത്നാകരം ഭാണം, (2) ഭഗവദ്ദൂത് ഓട്ടൻതുള്ളൽ, (3) പഞ്ചസന്ധ തുള്ളൽ എന്നിവയ്ക്കു പുറമേ, (4) അഷ്ടപദി കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട് എന്നീ ഗ്രന്ഥവും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഒരു ഉറച്ച സംസ്കൃതപണ്ഡിതനും ആ ഭാഷയിൽ കവനത്തിനു പ്രഗല്ഭനുമായിരുന്നു. ഭാഷാകവിത അത്രതന്നെ വിശേഷമാണെന്നു പറയാനില്ല. എങ്കിലും അതിലെ ഫലിതങ്ങൾക്ക് ആസ്വാദ്യതയുണ്ട്. ഭഗവദ്ദൂതു കൊച്ചിയിൽ കുറേക്കാലം ദിവാനായിരുന്ന ചെറുപറമ്പിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു രചിച്ചതാണ്.

> "ചൊല്ലേറീടുന്ന ചെറുപറമ്പി–
> ലുല്ലാസമോടേയമരും
> മല്ലാരിഭക്തനാം കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ
> ചൊല്ലാലേ തീർക്കുന്നേനിന്നിതു ഞാൻ"

എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു. അനേകം നൂതനവൃത്തങ്ങൾക്കു കവി അതിൽ പ്രവേശനം നല്കീട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഒരു സങ്ഗീതജ്ഞനായിരുന്നു എന്നും പ്രസ്തുത കൃതി സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

39 രസരത്നാകരം

ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ ആദ്യമായി സങ്ഗമേശ്വരനേയും അനന്തരം ശ്രീപരമേശ്വരനേയും കവി വന്ദിക്കുന്നു. താഴെ കാണുന്നതു ശിവവന്ദനമാണ്.

പൗലസ്ത്യേന പുരാ പുരാരിനിലയേ
  കൈലാസശൈലോത്തമേ
ലീലാതോലനകൗതുകേന മനസാ
  ദോർദ്ദണ്ഡപിണ്ഡീകൃതേ
മാനാക്രാന്തശിവാസസംഭ്രമപരീരംഭാതിമോദോദ്ഭവാഃ
പ്രീതിം വഃ പുളകാങ്കരാഃ പ്രതിദിനം കർവന്തു ഗൗരീപതേഃ.

ചുവടേ ചേർക്കുന്നതു വഞ്ചിമഹാരാജപ്രശസ്തിയാണ്.

“ചണ്ഡതരഭുജദണ്ഡമണ്ഡിതകോദണ്ഡമണ്ഡലവിനിർഗ്ഗത
പുണ്ഡരീകരിപുഖണ്ഡരൂപശരാഖണ്ഡഷണ്ഡഗണ്ഡിതാരാതി
മുണ്ഡമണ്ഡലസ്യ, ശംബരാരിശരനികരകരംബിതനിഖില
നിതംബിനീജനനികുരുംബമനോമയമുകുരബിംബിതബിം
ബാധരശോഭമാനചാരുതരവദനശാരദേന്ദുബിംബസ്യ,
  സകല
ശാസ്ത്രപരമ്പരാസാരപാരാവാരപാരങ്ഗതസ്യ,
  സർപ്പേശപരി
കല്പിതതല്പാകല്പഭൃതപദ്മനാഭപാദപദ്മ
  സമർപ്പിതാനല്പഗുണ
ഗ്രാമസദ്മഭൃതാത്മനഃ, സ്വല്പേതരസമ്പ്രദാനാല്പീകൃത
  കല്പപാദ
പസ്യ,ആകല്പസഞ്ചിതസദഞ്ചിതകീർത്തിസഞ്ചയ
  സഞ്ഛരാദിത
വിരിഞ്ചപ്രപഞ്ചസ്യ, വഞ്ചിമഹാരാജസ്യാദേശാൽ, ശ്രീസ

ങ്ഗമേശകരുണാപാങ്ഗഭങ്ഗനികരവിഹരണോദ്യാനഭൃത
സ്യ, സുമനോഹരചരിതസ്യ,
  നാനാഗമപരിചയാശ്ചര്യഹൃദയ
നിബദ്ധകലാഭിധാനസ്യ, നാരായണാഭിധാനസ്യ,
  കസ്യചിദ്വി
ദുഷഃ പുത്രേണ സന്തതസന്തോഷിതഗുരു
  ചരണാന്തസേവിനാ
ജയന്തകവിനാ നിബദ്ധമഭിനവം സകലരസഭാണ്ഡഭൃതം
  രസ
രത്നാകരം നാമ കമപി ഭാണം.”

അതിലെ വേറെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ:

“കുവലയദലനീലലോചനായാം
കുസുമശരാസനധർമ്മദേവതായാം
ഗുരുതരകുചവൃദ്ധിചിന്തയേവ
പ്രതിദിനമേഷ്യതി കാർശ്യമേഷ മധ്യഃ”

“സ്വപ്രഭാവാനുരൂപേണ സ്വല്പേനാപി ഹി വസ്തുനാ
സന്തഃ സന്തോഷമേഷ്യന്തി പൃഥുകേനേവ മാധവഃ.”

40 ഭഗവദ്ദൂത്

ഇതിൽ കവി കുഞ്ചൻനമ്പിയാരെ ഒട്ടധികം ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. രചനാഭങ്ഗിയും കുറവാണ്. താഴെക്കാണുന്ന വന്ദനശ്ലോകം ഇരിങ്ങാലക്കുടത്തേവരെപ്പറ്റിയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

> "ഹേമാലങ്കാരദാമാ മൃദുലചലരമാദൃഷ്ടിലോലംബരാമാ
> രാമാത്മാഖ്യാതഭ്രമാ നിരുപമപരമാനന്ദപീയൂഷധാമ
> ശ്രീമാടക്ഷേമകാമാ ദിനമനു പരമാ ദേവതാ ഭാഗ്യസീമാ
> ശ്യാമാ ലോകാഭിരാമാ ദിശതു മമ സുഖം
> സങ്ഗമാധീശനാമാ."

ചില വരികൾ:

1 "പുരക്കുട്ടങ്ങളെച്ചുട്ടു കരിക്കട്ടയാക്കി നല്ല
കരിക്കട്ടിത്തോലെടുത്തങ്ങരക്കെട്ടിൽച്ചേർത്തുകൊണ്ടു
പാറക്കാട്ടു മേവും ദൈവം തെരിക്കെന്നു മമകാര്യം
തരക്കേടു വരുത്താതെ ശരിക്കെട്ടിത്തരേണമേ;
പൊടിക്കെന്നിക്കഥ തീർപ്പാൻ മിടുക്കുണ്ടെന്നോർ
ത്തുപോയേൻ
മുടക്കം വരാതെകണ്ടിങ്ങൊടുക്കത്തിലടിയനെ
മിടുക്കനാക്കുവാനിന്നു മുടക്കുന്നൂർഭഗവതി
കടക്കണ്ണുതുറന്നൊന്നു കടാക്ഷിച്ചരുളേണമേ."

2 "കളഭവരന്റെ ഗഭീരവിലാസം
കരഭകുലത്തിന്നുണ്ടായ്‌വരുമോ?
കളഹംസങ്ങടെ വാണീമധുരത
കരടകുലത്തിനു വരുമോ പാർത്താൽ?
കാച്ചിയെടുത്തൊരു കാഞ്ചനകളരുചി
കാക്കപ്പൊന്നിനു കാണുമാറുണ്ടോ?
മിത്രൻതന്നുടെ തേജസ്സിപ്പോൾ
മിന്നാമിനുങ്ങിനുമുണ്ടായ്‌വരുമോ?"

41 അഷ്ടപദി കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്

ഇതിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ ജയദേവന്റേതുതന്നെയാണ്. പദങ്ങൾമാത്രമേ കവി തർജ്ജമചെയ്തിട്ടുള്ളു.

“വരദന്തളീശപതിയരുളാലേ ഞാനുമിന്നു
ജയദേവകവികീർത്തിജനനിയാമഷ്ടപദി
കളവാണിമാർക്കു പാടിക്കളിപ്പാനായൊരു ഗാന–
മുളവാക്കാൻ തുനിയുന്നേനളിവർണ്ണ കൃഷ്ണ വന്ദേ”

എന്ന വരികളിൽനിന്ന് അതു നിർമ്മിക്കുന്ന കാലത്തു കവി ഇടപ്പള്ളിത്തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. ഓരോ അഷ്ടപദി ഓരോ വൃത്തമാക്കി രചിച്ചിരിക്കുന്നു. ശൈലി രാമപുരത്തു വാരിയരുടേതിനെക്കാൾ ഹൃദ്യമാണ്.

പഞ്ചമവൃത്തം:

“ചോരുമധരസുധാരസമാധുര്യം ചേരുന്നോരോടക്കുഴലും
ഇളകും കടാക്ഷംകൊണ്ടിളകും തിരുമുടി ലളിതകപോലേ
വിളങ്ങും
കർണ്ണാലങ്കാരവും രാസരതിയിങ്കൽ വർണ്ണനീയമാം
കളിയും
ഇന്നും മനക്കാമ്പിലിങ്ങനെയൊക്കെയും തോന്നുന്നു
സുന്ദരി
കഷ്ടം!
എന്നെപ്പരിഹസിച്ചീടുന്നുവെങ്കിലും നന്ദതനൂജങ്കൽത്തന്നെ
പിന്നെയും പിന്നെയുമെന്നുടെ മാനസം ചെന്നു ലയിക്കുന്നു
കഷ്ടം!
ചാലവേ ചന്ദ്രകചാരുവാകും മയില്പ്പീലികൾ
കോർത്തങ്ങുകെട്ടി
നീലനിറമാം തിരുമുടിക്കെട്ടതുമാലോകനം ചെയ്തിടുമ്പോൾ
ഇന്ദ്രധനുസ്സുകളോടിടചേർന്നതിസുന്ദരമാം മേഘംപോലെ
(ഇന്നും മന)” ഇത്യാദി.

42 പഞ്ചസന്ധ ഓട്ടൻതുള്ളൽ

“ശങ്കരവാരിയരായ ദിവാനിജി
ശങ്കാരഹിതമൊരുത്തരവെഴുതി
ശങ്കരവാരിയരെന്നിങ്ങനെയൊരു

[1] ശയനവുമിട്ടു മടക്കിക്കെട്ടി
മുദ്രയുമിട്ടു മുകുന്ദപുരം തഹ–
സീൽദാർക്കഞ്ചൽവഴിയെയയച്ചു.
ഉത്തരവിൽപ്പറയുന്നൊരു വാചക
മെത്രയുമങ്ങു ചുരുക്കിച്ചൊല്ലാം.
മുഖ്യമതാകിയൊരാവണിമാസം
മൂന്നാം തീയതി സിതപഞ്ചമിയും
അത്തം വെള്ളിക്കിഴമയുമെല്ലാ
മൊത്തൊരുമിച്ചൊരു പുണ്യദിനത്തിൽ
സംപ്രതി സംഗമവാസികളാകിയ
നമ്പൂതിരിമാർ പലരുംകൂടി

[2] പഞ്ചോതയ്ക്കു മുതിർന്നീടുന്നതി
നഞ്ചോ പത്തോ വേണമതെന്നാൽ
ചേതംകൂടാതുള്ള സഹായം
ചെയ്തുകൊടുക്കണമതുകൂടാതെ
പിന്നെ വിശേഷിച്ചത്തച്ചമയവു
മന്നേ ദിവസം വന്നതുകൊണ്ട്
അതിനും വേണ്ട സമസ്തപദാർത്ഥവു
മതിശയമായിക്കൂട്ടീടേണം.
അധികമതായിട്ടധികച്ചെലവും
പതിവിൽക്കുറവും വന്നീടാതെ
വട്ടംകൂട്ടിയെഴുള്ളത്തിനു
വേണ്ടതുമൊക്കെയൊരുക്കീടേണം.
ഇത്തരമുത്തരവഞ്ചൽവഴിയേ
സത്വരമെത്തിയ സമയത്തിങ്കൽ
ശക്തനതാകിയ തഹസീൽദാരും
ഭക്ത്യാ വാങ്ങിച്ചാദരവോടേ
മുദ്ര പൊളിച്ചു മടക്കു നിവർത്തി
വായിച്ചുടനേ തത്വമറിഞ്ഞാൻ.”

---

1. ശയനം=സൈൻ (ഒപ്പ്).
2. പഞ്ചോത=പഞ്ചസന്ധ.

43 രണ്ടു മുക്തകങ്ങൾ

താഴെക്കാണുന്ന നമ്പിയാരുടെ ഒറ്റ ശ്ലോകത്തിനു സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും വെവ്വേറെ അർത്ഥമുണ്ട്.

> “രാധേയം തടിനീകേളീവനേ
> സഹസാകളാളിരാഗമതരുതേ
> ചപലകളായവനരുചിപ്രിയതമമാമോദയാർദ്രതാ
> ബഹുചതുരം.”

അടുത്തതായി ചേർക്കുന്നതും ഒരു സരസശ്ലോകമാണ്.

> “ജഗത്തൊക്കെ നന്നായ്പ്പരന്നിട്ടു പണ്ടേ–
> യിരിപ്പുണ്ടു നേരെന്നു പേരായ വസ്തു;
> ക്രമത്താലതിപ്പോൾ ചുരുങ്ങിച്ചുരുങ്ങി–
> പ്പണത്തോളമേയുള്ളുവെന്നായിവന്നു.”

44 ദൂതവാക്യം ശീതങ്കൻതുള്ളൽ

ഇതു് ആരുടെ കൃതിയാണെന്നോ എപ്പോൾ വിരചിതമായെന്നോ അറിവില്ല. പട്ടത്തു നമ്പിയാരുടെ ദൂതവാക്യത്തെക്കാൾ നല്ലതാണ്. കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ ശൈലി അങ്ങിങ്ങു സമർത്ഥമായി കവി അനുകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഹസ്തിനപുരത്തേയ്ക്കു വന്നുചേരുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണനെ ഗോസായിമാർ, കൊങ്കണബ്രാഹ്മണർ, തുളുപ്പോറ്റിമാർ, തമിഴ്ബ്രാഹ്മണർ എന്നിവരെക്കൊണ്ടു് അവരവരുടെ ഭാഷയിലാണ് വന്ദിപ്പിക്കുന്നതു്.

സുന്ദരിമാരുടെ വർണ്ണനം:

“മേടകൾ തന്നിലിരിക്കും മൃഗപ്പേടക്കണ്ണികളെ
 നോക്കുംകിളി–
മോടി കലർന്നൊരു വാക്കും
 പറവതിൽപ്പാടവമില്ലിപ്പോളാർക്കും
തണ്ടാർമിഴികടെ ചുണ്ടും കണ്ടാൽ തൊണ്ടിപ്പഴങ്ങളും
 മണ്ടും.
നീണ്ടു ചുരുണ്ട തലമുടി കാണുമ്പോൾ മണ്ടിയൊളിച്ചിടും
 വരി വണ്ടും–
പങ്കജമൊട്ടിനോടങ്കം ചെയ്തു സംഖ്യാവിഹീനമാമങ്കം
 ചേർക്കും
കൊങ്കകൾ കണ്ടാൽ മുനീശ്വരന്മാർക്കുള്ളിൽ
 സങ്കടമുണ്ടാമടങ്കം”

ഇത്യാദി.

അർജ്ജുനന്റെ പ്രഭാവം:

“കീശധ്വജൻ പണ്ടു കൈരാതമൂർത്തിയാ–
മീശന്റെ കേശാദിപാദവും പാദാദി–
കേശവുമാശു വിൽകൊണ്ടടിച്ചപ്പോഴാ–
ക്കേശബന്ധസ്ഥരാം ഗങ്ഗയും ചന്ദ്രനും
ആ കീശവാഹന്റെ തല്ലുകൊണ്ടെത്രയു–
മാകാശമാർഗ്ഗത്തു ചാടി മണ്ടീടിനാർ.
ലോകേശവാഹിനിക്കന്നുമുതല്ക്കഹോ!
ആകാശഗങ്ഗയെന്നുണ്ടായി നാമവും.
പീയൂഷഭാനുവിന്നത്താഡനംകൊണ്ടു
മെയ്യു മുറിഞ്ഞു ചികിത്സിച്ചുണക്കിനാൻ.
അയ്യോ! ശിവശിവ! ചന്ദ്രനിന്നാവ്രണം
പൊയ്യല്ല പാരം കളങ്കമായ്ത്തീർന്നുതേ.
സ്ഥാണുദേവൻതന്റെ കയ്യിലിരിക്കുന്നൊ–
രേണക്കിടാവും ഭയപ്പെട്ടു മണ്ടിനാൻ.
ക്ഷീണം കലർന്നു നടക്കുന്നതു കണ്ടു
ചേണാർന്ന കാരുണ്യശാലിയാം ചന്ദ്രനും
പ്രാണവിശ്വാസമായ്ത്തങ്ങളിലെത്രയും
വാണോരവസ്ഥയും പേടിച്ചുമണ്ടുന്ന
പ്രാണിരക്ഷാഗുണപ്രാപ്തിയും ചിന്തിച്ചു
പാണീതലംകൊണ്ടെടുത്തു മടിതന്നിൽ
പ്രീണനം ചെയ്തു വസിപ്പിക്ക കാരണാ–
ലേണാങ്കനെന്നുള്ള പേരും ഭവിച്ചുതേ.”

45 കടത്തനാട്ടു വാസുനമ്പി (980–1040)

ചരിത്രം

ബ്രിട്ടീഷ് മലബാറിൽ കുറുമ്പ്രനാട്ടുതാലൂക്കിൽ വടകരയ്ക്കു കിഴക്കു മേമുണ്ട അംശത്തിൽ ലോകമലയാർകാവിൽ(ലോകനാർകാവ്) കിഴക്കേമഠം എന്ന പേരായി നമ്പീശന്മാരുടെ ഒരു ഭവനമുണ്ട്. ആ മഠത്തിൽ വാസുനമ്പി 980-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെ, ആ കാവിലെ ദേവിയുടെ ഭക്തനായിരുന്നതിനാൽ കാവിൽ വാസു എന്നും പറയും. കുറുമ്പ്രനാട്ടുതാലൂക്കിൽ നടുവന്തൂരിനു സുമാർ രണ്ടു നാഴിക വടക്കുകിഴക്കായി കോട്ടൂർ എന്ന് ഒരമ്പലമുണ്ട്. ആ അമ്പലത്തിലെ കഴകക്കാരായ നമ്പീശന്മാരുടെ കുടുംബങ്ങളിൽ ഒന്നിന്റെ ശാഖയാണ് കിഴക്കേമഠം. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ സംസ്കൃതം നിപുണമായി അഭ്യസിച്ചു തർക്കത്തിലും വ്യാകരണത്തിലും ജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ച നമ്മുടെ കവി കടത്തനാട്ടുരാജവംശത്തിൽ അന്നു മൂപ്പു വാണിരുന്ന കുറ്റിപ്പുറത്ത് ഉദയവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതനായി മിക്കവാറും ആ കോവിലകത്തുതന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടി. 1056-ൽ തീപ്പെട്ട ആ തമ്പുരാനെ അദ്ദേഹം അനേകം ഹൃദയംഗമങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. സീമന്തിനീചരിതം എന്ന ആട്ടക്കഥ അദ്ദേഹം രചിച്ചത് ആ തമ്പുരാന്റെ മരുമകൻ ആജ്ഞാപിക്കുകകൊണ്ടാണെന്നു ചുവടേ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു കാണാം.

> “ക്ഷാന്തൗ സർവജ്ഞതായാം ഭവതി ച വിജയ–
> ത്യന്വഹം വീരതായാ–
> മൗദാര്യേ കല്പദാരുശ്രയതി ഹരയതി യഃ
> പ്രാഭവേ ച പ്രതാപേ
> സോയം സൽക്കീർത്തിസംപൂരിതസകലഹരി–
> ന്മണ്ഡലഃ പുണ്യശീലഃ
> ശ്രീഭൈമിക്ഷോണിസമ്രാഡുദയനരപതി–
> ഭാതി പാണ്ഡിത്യശാലി.
>
> തദ്ഭാഗിനേയനൃപരത്നനിയോഗബീജാ–
> ദുദ്ഭാവ്യതേ രസനയാ മമ യാ കഥഞ്ചിൽ
> സീമന്തിനീചരിതനാമകസൂക്തിവല്ലീ
> സൽക്കർണ്ണദാരുപരിവേഷ്ടനമാതനോതു.”

താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും ഉദയവർമ്മപ്രശസ്തിപരങ്ങളാണ്.

> “ശ്രീഭൈമിക്ഷിതിപുണ്യവൈഭവ! ഭവൽ
>   ക്കീർത്ത്യാ ജഗത്യർജ്ജുനീ–
> ഭൂതേ ഭൂതപതിസ്സഖേന രമതേ
>   സ്വാസങ്ഗയാ ഗങ്ഗയാ;
> മന്യേ നാത്ര നഗാധിരാജതനയാ
>   മാനാവകാശോ യത–
> സ്സംജാതഃ കബരീഭരേ ധവളിമാ
>   സ്വസ്ഥാവരഭ്രാന്തികൃൽ.”
>
> “ഭൈമിക്ഷ്മാപുരുഹൂത! താവകമഹാഭാഗ്യോദയപ്രാഭവ–
> പ്രഖ്യാപ്ത്യൈ കിമനേകദിക്ഷു യുഗപദ്ധാവന്ത്യനേകേ
>   ഗുണാഃ?
> ദൂരാൽസ്സമ്മുഖമാപതന്ത്യരുതരാഃ കിം മാർഗ്ഗണാസ്തേ ധനു–
> വിദ്യാനിസ്തുലവൈഭവാൽ കഥയിതും സർവത്ര
>   നിശ്ശത്രുതാം?”
>
> ഭൈമിഭൂപ! തവ ഭാതി ഭൂരിയം
> ഭാസുരേണ യശസാ ച തേജസാ
> നിത്യമത്യമരഭൂരുഹോദയ–
> ച്ചന്ദ്രകാ വിതരണേ മഹാമതേ!”

ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിലെ ചതുർത്ഥപാദത്തിൽ കവി തനിക്കു തമ്പുരാൻ ഒരു ചന്ദ്രകാവി (വസ്ത്രം) തരണമെന്നുകൂടി സമഞ്ജസമായി അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. നമ്പിക്കു വാതത്തിന്റെയും കാസത്തിന്റെയും ശല്യമുണ്ടായിരുന്നു. വാതശമനത്തിനായി ഗുരുവായൂരപ്പനെ ഭജിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ അവസരത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു ശ്ലോകമാണ് അടിയിൽ പകർത്തുന്നത്.

> “അങ്ഗം തേ സുകുമാരമംബുധിസുതാനേത്രാന്തലേഹ്യം
>   വപു–
> ർന്നേത്രം നൈകരസായനം സുമധുരം കിഞ്ചേന്ദുകാന്തം
>   മുഖം;
> ഇത്ഥം വാതപുരേശ! ഭേഷജമയം ത്വാം സേവമാനസ്യ മേ
> വ്യാധിർന്നാധികരഃ പ്രശാമ്യതി; രമാജാനേ! ന ജാനേ
>   കുതഃ?”

മരണത്തിന്നു ഹേതുവായ രോഗം കാസമായിരുന്നു. ആ അവസരത്തോടടുപ്പിച്ച് അദ്ദേഹം രചിച്ച രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാണ് താഴെ കാണുന്നത്.

> “കാസാമയോ ∫ ലഘുതരഃ കുരുതേ മമാർത്തിം
> നാസാവുപൈതി ശമനം തവ സേവയാപി;
> ദാസായ മേ യദി ശിവേ! കലയസ്യുപേക്ഷാം
> ഹാസായ തേ കിമു ഭവേദിതി മേ വിഷാദഃ.”
>
> ജാതാ ശയ്യാ മമ സഹചരീ യഷ്ടിരിഷ്ടപ്രജാസീ–
> ന്നൈരുച്യം മേ സുഹൃദപി പരാ ദേവതാ ഗ്ലാനിരങ്ഗേ
> ഗാത്രം ധാതൃപ്രഥമരചനാപ്രക്രിയാജ്ഞാനസൂത്രം
> സ്വാമിന്നേവം ബത! പരിണതാ മദ്ദശാ കാസഹേതോഃ.”

“ജാതാ ശയ്യാ” എന്ന ശ്ലോകം കടത്തനാട്ടുതമ്പുരാൻ രോഗസ്ഥിതിയെപ്പറ്റി അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് എഴുതി അയച്ചതാണ്. 1040-ാമാണ്ടു മരിച്ചു.

കൃതികൾ

വാസുനമ്പിയുടെ കൃതികളായി സീമന്തിനീചരിതം എന്നൊരാട്ടക്കഥയും വയ്ക്കത്തമ്പലത്തിൽ ‘കട്ടിയ’ത്തിനു ചൊല്ലിവരുന്ന ഒരു കീർത്തനവും കുറേ സംസ്കൃതമുക്തകങ്ങളും മാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം ബാലകാവ്യം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തിലെ ഒരു പൂർവ്വഗന്റെ കൃതിയാണെന്നു ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ കവിയുടെ പേർ ഗോവിന്ദൻനമ്പീശൻ ആണെന്നറിയുന്നു. കടത്തനാട്ടു ലോകനാർകാവിലെ ദുർഗ്ഗയാണ് വാസുനമ്പിയുടെ ഇഷ്ടദേവത; കോട്ടൂർ വിഷ്ണുവിനെ അദ്ദേഹം ഒരിടത്തും വന്ദിച്ചുകാണുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് അതു വാസുനമ്പിയുടെ കൃതിയല്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

46 സീമന്തിനീചരിതം

അങ്ങിങ്ങ് ഒന്നാംകിടയിലേയ്ക്കു കടന്നുനില്ക്കുന്ന ഒരാട്ടക്കഥയാണ് സീമന്തിനീചരിതം. ആ കൃതിക്ക് അതു അർഹിക്കുന്ന പ്രചാരം സിദ്ധിക്കാത്തതു പരിതാപകരംതന്നെ. പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള "കാരുണ്യാപാങ്ഗ" എന്നും "വന്ദേ വന്ദാരുവൃന്ദാരക" എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങളും "ഭസിതഭുജഗഭൂഷം" ഇത്യാദി പദ്യംപോലെ അതിലെ വന്ദനശ്ലോകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന വന്ദനശ്ലോകങ്ങളും നമ്പി ആ ഘട്ടത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

"ധത്തേ സ്വനമ്രജനതാസകലാന്തരായ–
മത്തേഭമസ്തകവിദാരണകേസരിത്വം
ദത്തേ മനോരഥഗണാനഖിലാംശ്ചയത്ത–
ച്ചിത്തേ സദാ ലസതു ഗാണപതം പദം മേ.

വാല്മീകിപാണിനികണാദമുഖാന്മുനീന്ദ്രാൻ
വാണീം വിരിഞ്ചരമണീമവനീസുരേന്ദ്രാൻ
വാഞ്ഛാഫലാവഹനകല്പതരൂൻ ഗുരൂംശ്ച
വന്ദേ സദാ പരമമീ കുശലം ദിശന്തു."

ഒരു ശ്ലോകവും ഒരു പദത്തിൽ ഒരു ഭാഗവും ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

"ദുർദ്ദൈവചോദിതമനാ യമുനാവിഹാരേ
സദ്യോന്മയാതപൃതനാപതിഭിഃ കദാചിൽ
ധീരോ നിരേത്യ നികഷാ യമുനാം തദാനീ–
മാരാദുപാഗതമുവാച സ ദാശരാജം."

തക്ഷകന്റെ ശൃങ്ഗാരപദത്തിൽനിന്ന്:

"കല്യാണഗാത്രി മമ വല്ലഭേ വരികെടോ
അല്ലോടു നേരിടും നല്ല ചികുരംതന്നിൽ
ഉല്ലാസമേറും മുഖം മെല്ലേ മറയുന്നെന്തേ? (കല്യാ)
നന്മയൊടു നിൻമുഖം നാന്മുഖൻ നിർമ്മിക്കയാൽ
നമ്മുടെ ഭുവനത്തിൽ വെണ്മതിയില്ലാഞ്ഞതും.
എന്മുഖങ്ങളായിരം നിർമ്മിച്ചീലയെന്നാകിൽ
തേന്മൊഴി! കഥം മമ ചുംബനേ തൃപ്തിവരും? (കല്യാ)

നമ്പിയുടെ ശക്തി മുഴുവൻ പ്രസ്തുത കൃതിയിൽ പ്രതിഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.

47 മുക്തകങ്ങൾ

ഒറ്റശ്ലോകങ്ങളുടെ കർത്താവെന്ന നിലയിലാണ് നമ്പി സഹൃദയധുരീണന്മാരാരുടെ ശ്ലാഘയെ സർവ്വോപരി ആവർജ്ജിക്കുന്നത്. അനേകം ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഇനിയും ചിലതുകൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

1. വിഷ്ണുവിനേയും ശിവനേയും യൗഗപദ്യേന പരാമർശിക്കുന്ന ഒരു വന്ദനശ്ലോകം:

   “നിത്യം യസ്യോത്തമാങ്ഗേ ഘനകുസുമരുചാ
   ഭാതി ദിവ്യഃ കലാപോ
   വാമാങ്ഗേ ചാപി ഗൗരീ ത്രിഭുവനരമണീ
   യസ്യ കാന്തേ നിതാന്തം
   യോ വാ കംസം ജഘാനാഖിലഭയജനകം
   യോജിതഃ കാമദാതാ
   ദേവോ മേ ദേഹസൗഖ്യം വിതരതു കൃപയാ
   കേശവോ വാ ശിവോ വാ.”

2. കുറ്റിപ്പുറത്തു കോവിലകത്തിന് ഒരു നാഴിക തെക്കു കിഴക്കായുള്ള നരിക്കാട്ടമ്പലത്തിൽ തൊഴുമ്പോൾ ചൊല്ലിയ ശ്ലോകം:

   “ദൈത്യപ്രദ്വേഷിഹസ്ത
   സ്ഫുടദമിതഭുജക്രാന്തിമദ്ദൈത്യചക്ര–
   ഗ്രീവാനാളാന്തരാളപ്രഗളിതരുധിരസ്രാവധൗതാവതാരം
   ശാർദ്ദൂലാരണ്യദിവ്യാലയവിലസദമേയപ്രഭാപൂരിതാശം
   തേജസ്സൗദർശനം തദ്ദഹതു മമ
   മഹാരോഗദുർദ്ദൈവതൗഘം.”

3. “ചേതോബാലക ഏഷ താവകനിഷേ–
   വാർത്ഥം കഥഞ്ചിന്മയാ
   നീതോപി ക്ഷണമപ്യസൗ ന വസതി
   ത്വത്സന്നിധാവംബികേ!
   ദൂരം ധാവതി തത്ര തത്ര വിഷയാ–
   രണ്യേഷ്വതസ്ത്വൽപദ–
   സ്ഥൂണായാം സപദി ത്വയൈവ കരുണാ–
   രജ്ജ്വാ ദൃഢം ബധ്യതാം.”

4. കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാന്റെ ഒരു സമസ്യ പൂരിപ്പിച്ചത്:

   “സന്ധുക്ഷിതേപി നിതരാം മദനാശുഗേന
   ഹംസസ്യ ഗോപ്രസരമാത്രകൃതാവലംബം
   തസ്യാ ദമസ്വസുരഹോ ഹൃദയാഭിധാനം
   ഹൈയങ്ഗവീനമനലേ കഠിനം ബഭൂവ.”

   ഈ ശ്ലോകത്തിലെ ചതുർത്ഥപാദമാണ് തമ്പുരാന്റെ സമസ്യ.

5. മറ്റൊരു സമസ്യാപൂരണം:

   “ആഷാഢമാസദോഷാസു
   യോഷാസംസക്തചേതസാം
   കേഷാഞ്ചിദ്ധാവതാം മാർഗ്ഗേ പാഷാണഃ
   പല്ലവായതേ.”

6. ഒരിയ്ക്കൽ കവിത നേരേ തോന്നാഞ്ഞിട്ട്:

   “ജഡതാസതതാനുവർത്തനാൽ
   കവിതാ കിം കുപിതാ മനോരമാ
   വിമുഖീ മയി വർത്തതേ? ശിവേ!
   കരുണാ തേ ക്വ ഗതേഷ്ടസാധനീ?”

7. ഒരു ദിവസം കടത്തനാട്ടുകോവിലകത്തെ ഊണിനെപ്പറ്റി:

   “ഗുണേ ഗുണോ നേതി കണാദവാദോ
   യഥാർത്ഥ ഏവേതി കൃതാർത്ഥഭാവഃ
   ഭവാമി ഭൈമീശ്വര! താവകീന–
   ഗുണേ ഗുണസ്യാപി കണോ ഹി നാസ്തി.”

   ഈ വാസുനമ്പിയുടെ അനന്തരവനോ മറ്റോ ആയി ചെറിയ വാസു എന്നൊരാൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം “സൂര്യം സഹസ്രകിരണം ശരണം പ്രപദ്യേ” എന്ന് എല്ലാ ശ്ലോകങ്ങളും അവസാനിക്കുന്ന ഒരു സൂര്യാഷ്ടകമെഴുതിയിട്ടുണ്ടെന്നും അറിയുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റേയും ഒരു മുക്തകം പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

“കൃശഃ കൃശാനുർജ്ജഠരേ കഫാകല–
സ്തനസ്തനത്വഞ്ച സമേത്യരോചകാൽ
സദാ സദാഹജ്വരയുക്തകാസത–
ശ്ശിരശ്ശിരോധീ മമ വേദനാകുലേ.”

48 ചീരക്കുഴി ഭവദാസൻനമ്പൂരി: (960–1030)

ചീരക്കുഴി

ചീരക്കുഴിയില്ലത്തു ഭവദാസൻനമ്പൂരി ഭാഗവതം ഏകാദശസ്കന്ധത്തിനു "പദയോജന" എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ഇല്ലത്തിനു പല്ലിക്കാടെന്നും പേരുണ്ട്. അതു തെക്കേമലബാറിൽ കോട്ടയ്ക്കൽനിന്നു സുമാർ പന്ത്രണ്ടുനാഴിക അകലെയുള്ള തകരപുരം എന്ന സ്ഥലത്താണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. തകരപുരം സംസ്കൃതത്തിൽ സാഗരപുരം എന്ന സംജ്ഞയാൽ അറിയപ്പെടുന്നു. വള്ളുവനാട്ടുതാലൂക്കിൽപ്പെട്ടതാണ് തകരപുരം.

കാലം

നമ്പൂരി ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തെപ്പറ്റി ക്ലുപ്തമായി ഒന്നും പ്രസ്താവിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ഉപോൽഘാതത്തിലുള്ള താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ ശ്രദ്ധേയങ്ങളാകുന്നു.

> "കൃഷ്ണം മരകതശ്യാമം ഭക്താനാമഘകർഷിണം.
> സദാനന്ദചിദാത്മാനം പരം ഗുരുമുപാസ്മഹേ.
> ....
> ചന്ദ്രാർദ്ധാഭരണസ്യ സാഗരപുരക്ഷേത്രേശിതുസ്സന്നിധൗ
> ജാതം വാസ്തുകനിമ്നധാമ്നി ഭവദാസാഖ്യം ദ്വിജന്മാലയേ
> ആനീതം സ്വഗുണൈർവികൃഷ്യ
> ഗിരിസിന്ധുക്ഷ്മാപതേസ്സോദരീ
> ചർച്ചാം ഭാഗവതസ്യ കർത്തുമശിഷദ്രാജ്ഞീ കദാചിൽ
> സ്വയം.
> ശ്രീമാനവിക്രമസഹോദരയാ മുകുന്ദ–
> ലീലാമരന്ദരസലോലഹൃദാ ച രാജ്ഞ്യാ
> ആജ്ഞാപിതോ മഹിതഭാഗവതാർത്ഥരത്ന–
> മാലാവിലേഖനകൃതേ പ്രയതാമഹേദ്യ.
>
> സംപ്രത്യേകാദശസ്കന്ധവ്യാഖ്യാനമഥ ലിഖ്യതേ
> അസ്മാഭിരാജ്ഞയാ രാജ്ഞ്യാ വിജ്ഞാനവിശദാത്മനഃ
>
> രാജ്ഞ്യാഃ സ്വാജ്ഞാനുസാരേണപ്രീതിലാഭോ മഹാംശ്ച
> നഃ
> ശ്രീഗോവിന്ദപ്രസാദശ്ച വിബോധശ്ച ത്രയം ഫലം.
>
> പ്രായശശ്ശ്രീധരാചാര്യഗ്രന്ഥ ഏവാത്ര ലിഖ്യതേ
> അന്യഗ്രന്ഥാശ്ച കുത്രാപി സ്വല്പ ഏവ സ്വകല്പിതഃ."

ഓരോ അധ്യായത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ "ശ്രീവാസുദേവതീർത്ഥാവഗാഹപവിത്രകീർത്തേഃ, ശ്രീവീരരായസംജ്ഞ ശ്രീമാനവിക്രമസഹോദരായാഃ, പൂർവാലയകമലലക്ഷ്മ്യഃ, ശ്രീമദുത്തരാഷാഢജാതായാ, അഭിനവലക്ഷ്മ്യാ രാജ്ഞ്യാ ആജ്ഞയാ, സ്വാജ്ഞാനധ്വാന്തചിത്രഭാനുശ്രീപുരുഷോത്തമ പാദഗുരുഭക്തിമതാ, ശ്രീമദരുണാദ്രിഗുരുനാഥാനുക്ഷണശിക്ഷിതേന, ഭവദാസേന പൂരിതപദയോജനായാം, ശ്രീധരസ്വാമി വിരചിതായാമേകാദശവ്യാഖ്യായാം" എന്നൊരു സൂചകവചനം ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

ഈ ഉദ്ധാരണങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥകാരനെപ്പറ്റി ചില വിവരങ്ങൾ നമുക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കും. സാമൂതിരി കുടുംബത്തിലെ ശാഖകളിൽ ഒന്നായ കിഴക്കേക്കോവിലകത്തെ ഉത്രാടംതിരുനാൾ രാജ്ഞിയാണ് ഭവദാസൻനമ്പൂരിയോട് ഏകാദശസ്കന്ധത്തിനു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചത്. ആ രാജ്ഞിയ്ക്കു പക്ഷേ ലക്ഷ്മി എന്നും ഒരു നാമധേയമുണ്ടായിരിക്കാം. സാക്ഷാൽ മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ ജന്മനക്ഷത്രം സ്വാതിയാകയാൽ ആ വിദുഷിയല്ല പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ കാരയിത്രി; തന്നിമിത്തം ആ ഗ്രന്ഥം മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയാണ് നിർമ്മിച്ചതെന്നും, വേദാന്തപ്രതിപാദകമായ ഏകാദശസ്കന്ധം തനിക്കു വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിന് അർഹതയില്ലാത്തതിനാൽമാത്രം അതിൽ തന്റെ ആശ്രിതനായ നമ്പൂരിയുടെ പേർ ആ രാജ്ഞി ഘടിപ്പിച്ചതാണ് എന്നുമുള്ള ഐതിഹ്യം അനാസ്പദമായി പരിണമിക്കുന്നു. മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ ദൗഹിത്രിമാരായി ഉത്രാടംനക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ച രണ്ടു രാജ്ഞിമാർ കിഴക്കേക്കോവിലകത്ത് ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരുടെ മാതാവാണ് മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ മൂത്തപുത്രി; ആ രാജ്ഞി 954 മുതൽ 1014വരെ ജീവിച്ചിരുന്നു. ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ കുഞ്ഞുത്തമ്പുരാട്ടി 973 തുലാത്തിൽ ജനിച്ച് 1022 കുംഭത്തിൽ പുണർതംനാളിൽ തീപ്പെട്ടു; അനുജത്തിയെ കുട്ടിയനുജത്തി എന്നു വിളിച്ചുവന്നു; ആ തമ്പുരാട്ടി 1070 മകരത്തിൽ നാടുനീങ്ങി. ആ രണ്ടുപേരും ജനിച്ചത് ഉത്രാടംനാളിലാണ്. അവരിൽ കുഞ്ഞുത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചാണ് ചീരക്കുഴി പദയോജന നിർമ്മിച്ചത്. 1031-ൽ സ്ഥാനാരോഹണംചെയ്ത വലിയേട്ടൻതമ്പുരാൻ ആ രാജ്ഞിയുടെ സഹോദരനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു വീരരായനെന്നും പേരുണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. 1003-ൽ പകർത്തിയെഴുതിയ പദയോജനയുടെ ഒരു മാതൃക ഭാഷാചരിത്രകാരൻ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള കാണുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ആ വഴിയ്ക്കു നോക്കുമ്പോൾ 993-നും 1003-നും ഇടയ്ക്കാണ് പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലം 960-നും 1030-നും ഇടയ്ക്കായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കാം. ഗ്രന്ഥകാരൻ തനിക്കു പുരുഷോത്തമനെന്നും അരുണഗിരിയെന്നും രണ്ടു ഗുരുനാഥന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായും വ്യാഖ്യാനം രചിക്കുമ്പോൾ അരുണഗിരി ജീവിച്ചിരുന്നതായും പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അവർ ആരെന്നറിയുന്നില്ല. സുഖബോധിനീ വ്യാഖ്യയുടെയും മറ്റും പ്രണേതാവായ ദേവരാജൻ സ്മരിക്കുന്ന അരുണാദ്രി മറ്റൊരു പണ്ഡിതനാണ്.

പദയോജന

ശ്രീധരീയവ്യാഖ്യയെ സുഗമമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മാത്രമാണ് ഭവദാസൻ പദയോജന നിർമ്മിച്ചത്. അതിൽ ശ്രീധരീയത്തെ പ്രധാനമായും കൃഷ്ണപദി മുതലായ ഇതരവ്യാഖ്യാനങ്ങളെ ദിങ്മാത്രമായും ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നു;

ഏതാനും ചില അവസരങ്ങളിൽ സ്വപ്രതിഭയനുസരിച്ചും സമഞ്ജസമായി അർത്ഥകല്പന ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

49 വേദാന്തരാമാനുജാചാര്യർ

വേദാന്തരാമാനുജൻ എന്നൊരു ശ്രീവൈഷ്ണവബ്രാഹ്മണൻ മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ പുത്രനും കുട്ടുണ്ണി എന്ന നാമാന്തരത്താൽ വിദിതനുമായ സാമൂതിരി ശക്തൻ മാനവിക്രമൻതമ്പുരാനെ ആശ്രയിച്ചു കോട്ടയ്ക്കൽ താമസിക്കുകയും മാനവിക്രമീയം എന്ന പേരിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപദാനങ്ങളെ പ്രകീർത്തനംചെയ്യുന്ന ഒരു സംസ്കൃത ചമ്പു രചിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ആ സാമൂതിരി തീപ്പെട്ടതു് 1031-ലാണ്. കവി പാരദേശികനും, ശ്രീവത്സഗോത്രജനായ രഘുനാഥാചാര്യരുടെ പുത്രനും, വാധൂലവംശജനായ ഗോപാലസൂരിയുടെ ശിഷ്യനുമാണെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്.

> “യദ്വക്ത്രാംഭോജനിര്യന്മധുരമധുധുനീ–
> സോദരോദ്ദാമവാണീ–
> ധാരാധൂതാ വിഷാദം ഭജതി സുരസരിൽ
> സന്തതം ഭങ്ഗയുക്താ;
> താന്താ വാശ്ദേവതേയം നിവസതി സതതം
> കാനനേ ലജ്ജയാ കിം?
> സോയം ഗോപാലസൂരിർമ്മമ ഹൃദി മഹിത–
> ശ്രേയസേ സന്നിധത്താം.
>
> ശ്രീമദ്വാധൂലവംശാമൃതജലധിവിധുർ–
> ജ്ഞാനസർവ്വസ്വസിന്ധുഃ
> ശ്രീമദ്ഗോപാലസൂരിർജ്ജഗതി വിജയതേ
> വാവദൂകേഭസിംഹഃ
> യച്ഛിഷ്യാ ജൈത്രകേതും പ്രതികഥകഘടാ–
> മത്തമാതങ്ഗസംഘാ–
> നൽപാട്യാശാന്തസൗധേ പ്രതിഹതവിമതാഃ
> സ്ഥാപയാമാസുരദ്ധാ.
>
> തച്ഛിഷ്യഃ കവികുഞ്ജരഃ കുശലധീശ്ശ്രീവത്സവംശാംബുധേ–
> ശ്ശീതാംശോ രഘുനാഥദേശികമണേസ്സാഹിത്യരത്നാംബുധേഃ
> നാനാശാസ്ത്രവിദുത്തമസ്യ തനയോ വേദാന്തരാമാനുജാ–
> ഭിഖ്യസ്സൽകരുണാകടാക്ഷലഹരീസിന്ധുർവ്വരീവർത്തതേ.”

താൻ നൂതനമായി ഒരു ചമ്പു രചിക്കുന്നതിനുള്ള സമാധാനം കവി ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു.

> “പ്രബന്ധാഃ പ്രാചീനാ ജഗതി വിലസന്ത്വദ്ഭുതതമാ–
> സ്തഥാപ്യങ്ഗീകര്യുർമ്മമ കൃതിമിഹാല്പാമപി ബുധാഃ
> മഹാവസ്തൂൽകർഷാജ്ജഗതി ജലധിർജ്ജഹ്നുതനയാ–
> മുഖാനാം സിന്ധൂനാം പതിരപി ന രുന്ധേല്പസരിതഃ.
>
> ദോഷാകുലാപി കൃതിരുത്തമവസ്തുയോഗാദ്
> ഭൂഷാ ഭവേൽ സുമനസാം മഹതാം മദീയാ;
> യുക്താപി കണ്ടകകുലൈരിഹ കേതകീ സ–
> ന്ത്യക്താ ഭവേൽ സുരഭിണീ കിമു ചഞ്ചരീകൈഃ.”

തദനന്തരം സാമൂതിരിരാജാക്കന്മാരുടെ പ്രധാനരാജധാനിയായ കോഴിക്കോടിനേയും കിഴക്കെക്കോവിലകത്തെയും (പ്രാക്പുരി) വർണ്ണിച്ചതിനുമേൽ “നിരന്തരനമനപരാമരനികരകരംബിതസ്ഥലീ ശ്വേതക്രോഡാഭിധാനാ മഹാസ്ഥലീ” എന്നു വെങ്കടക്കോട്ടയെ (കോട്ടയ്ക്കൽ) സ്മരിച്ച് അവിടത്തെ ശിവനെ ഉപശ്ലോകനം ചെയ്യുന്നു. മാനവിക്രമന്റെ ജനനം, ബാല്യം, വിദ്യാഭ്യാസം തുടങ്ങിയ സകല വിഷയങ്ങളും കവി ചമൽകാരയുക്തമായി വിവരിക്കുന്നു. രഘുനാഥൻ എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ പേർ.

> “അഥ രംഗനാഥബുധമൗലിമൗക്തികോ
> ബുധപുണ്ഡരീകകുലചണ്ഡദീധിതിഃ
> പരിമണ്ഡനായ ജഗതാം, പ്രവാദിനാം
> മദഖണ്ഡനായ ച പുരീമിമാമഗാൽ”

എന്നാണ് ആ ഗുരുവിനെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവന ആരംഭിക്കുന്നതു്. ആകെ ഒൻപതു സ്തബകങ്ങളുണ്ട്. മാനവിക്രമന്റെ മധുര, രാമേശ്വരം മുതലായ ദേശങ്ങളിലേയ്ക്കുള്ള യാത്രയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവായൂർ, തൃശ്ശൂർ എന്നീ ക്ഷേത്രസന്ദർശനവും വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗുരുവായൂരപ്പനെ തൊഴുമ്പോൾ ചൊല്ലിയ ശ്ലോകങ്ങൾ അദ്ദേഹംതന്നെ ഉണ്ടാക്കിയവയാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു സാഹിത്യപ്രണയിയായിരുന്നു. കേരള ചരിത്ര പരിശോധന എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. വേദാന്തരാമാനുജൻ ഒരു സരസനായ സംസ്കൃതകവിയായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല. കാലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധമായിരിക്കണം. ദേശമേതെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ഗോപാലസമുദ്രം സാംബശിവശാസ്ത്രി

ചില വിവരങ്ങൾ

കോഴിക്കോട്ടെ ഏതോ ഒരു മാനവിക്രമരാജാവിന്റെ സദസ്യനായി സാംബശിവശാസ്ത്രി എന്നൊരു കവി ജീവിച്ചിരുന്നു. ഗോപാലസമുദ്രം തിരുനെൽവേലി ജില്ലയിലെ ഒരു ഗ്രാമമാണ്. അദ്ദേഹം ശ്രീവത്സഗോത്രജനായ കനകസഭാപതിയുടെ സീമന്തപുത്രനും ഭാരദ്വാജഗോത്രോത്ഭവനായ ആപദുദ്ധാരണശാസ്ത്രികളുടെ പുത്രൻ സ്വാമിശാസ്ത്രികളുടെ ശിഷ്യനുമാണ്. ഈ വസ്തുതകൾ ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ നിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

> “ശ്രീഗോപാലസമുദ്രഗ്രാമേ മൃദുസൂക്തിമല്ലികാരാമേ
> കനകസഭാപതിവിദ്വജ്ജ്യേഷ്ഠസുതോ യസ്തു കീർത്തിമാൻ
> ലോകേ.”
>
> ശ്രീമാൻ യസ്യ ഗുരുർവിദ്വദാപദുദ്ധാരണാത്മജഃ
> ഭാരദ്വാജകുലോത്തംസഃ സ്വാമീ ശാസ്ത്രീ ബുധാഗ്രണീഃ.”
>
> “ശ്രീവത്സഗോത്രകലശാംബുധിപൂർണ്ണചന്ദ്രോ
> വിജ്ഞാതസർവകവിബന്ധവിചിത്രരീതിഃ
> സത്സാഹിതീജനനഭൂരിഹ ദാക്ഷിണാത്യ–
> സ്സോയം ചകാസ്തി ഖലു സാംബശിവഃ കവീന്ദ്രഃ.”
>
> “ആലങ്കാപുരമാസുമേരു ധരണാവുച്ഛ്റായമുച്ചൈശ്ശ്രയൻ
> ശ്രീമൻ ശൈലപയോധിരാഡ്വിജയതാം ഭൂമണ്ഡലാ
> ഖണ്ഡലഃ.”

തന്റെ കവനചാതുര്യത്തെപ്പറ്റി

> “മനോജധനുരാഹിതസ്ഫുടസരോജഗർഭസ്ഥര–
> ന്മരന്ദസരധോരണീസരസമാധുരീസോദരീ
> സുവൃത്തിരസരീതിഭാക്സരസശബ്ദവത്യുജ്ജ്വലാ
> കവേർജ്ജയതി സാംപ്രതം ജഗതി തസ്യ സാ സാഹിതീ”

എന്നു പ്രശംസിച്ചതിനുമേൽ “തേന മഹാകവിനാ രചിതം ശൃംഗാരവിലാസം നാമ ഭാണമഭിനയദ്ഭിരസ്മാഭിർന്നിതരാമാ പാദ്യത ഇതി ശ്രീമാനവിക്രമമഹാരാജവിദ്വൽസാമാജികഹൃദയാനന്ദഃ” എന്നു പറയുന്നു. 1053-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു പകർത്തിയെഴുതിയതായി കാണുന്നതിനാൽ അതിനുമുൻപാണ് പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു സിദ്ധമാകുന്നു. കവിതാരീതി വ്യക്തമാക്കുവാൻ ഒരു ശ്ലോകംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

> “മന്ദാനിലേന മധുനാ രജനീവിടേന
> മൈത്രീം സമാരചയതോ മകരധ്വജസ്യ
> ആജ്ഞാഭിരുല്ലലദൃശാം സകലാതിശായി
> താരുണ്യമസ്തു തരുണൈരുപഭുജ്യമാനം.”

സരസനായ ഒരു കവിതന്നെയാണ് സാംബശിവശാസ്ത്രി.

കൃഷ്ണസുധി (കാവ്യകലാനിധി)

കൊല്ലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ കോലത്തുനാട്ടു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതനായി തൊണ്ഡമണ്ഡലത്തിൽ പാലാറ്റിന്റെ പോഷകനദിയായ ചെയ്യാറ്റിന്റെ തെക്കേക്കരയിലുള്ള ഉത്തരമേരൂർ എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ ജനിച്ച കൃഷ്ണസുധി എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ ജീവിച്ചിരുന്നു. ചെയ്യാറ്റിനു സംസ്കൃതത്തിൽ സ്കന്ധം എന്നും മറ്റുമാണ് പേർ നല്കിയിരിക്കുന്നതു്. ശ്രീരാമഭക്തനായ അദ്ദേഹം കൊല്ലം 1020-ൽ കാവ്യകലാനിധി എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ അലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തെ (1) നായകപ്രകരണം, (2) ശബ്ദാർത്ഥനിർണ്ണയം, (3) അർത്ഥനിർണ്ണയം, (4) ധ്വനിനിരൂപണം, (5) ഗുണീഭൂതവ്യംഗനിരൂപണം, (6) ശബ്ദാർത്ഥചിത്രണം, (7) ദോഷനിരൂപണം, (8) ഗുണനിരൂപണം, (9) ശബ്ദാലങ്കാരനിരൂപണം, (10) അർത്ഥാലങ്കാരനിരൂപണം എന്നിങ്ങിനെ പത്തു കുസുമങ്ങളായി കൃഷ്ണസുധി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉദാഹരനശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം രവിവർമ്മപരങ്ങളാണ്. “ഇതി കാഞ്ചീമണ്ഡലേ സ്കന്ധസരിദ്ദക്ഷിണദിശ്യുത്തരമേരുഗ്രാമവാസിനാ പണ്ഡിതരായ നാരായണോപദ്രഷ്ടവംശമുക്താമണിശിവരാമസൂരിസൂനു കവിദാസകൃഷ്ണസൂരികലിതേ കാവ്യകലാനിധൗ” എന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാണുന്ന സൂചീവാക്യത്തിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ഉപദ്രഷ്ടാവെന്ന ബിരുദത്താൽ വിദിതനായ നാരായണസൂരിയുടെ കുലത്തിൽ ജനിച്ച ശിവരാമസൂരിയുടെ പുത്രനാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. അവരുടെ പേരുകൾ ശിവരാമസുധി എന്നും കൃഷ്ണശാസ്ത്രി എന്നുമാണ് മറ്റു ചില കുറിപ്പുകളിൽ കാണുന്നതു്.

> “കാവ്യാലങ്കാരജിജ്ഞാസോർമ്മുദേ കാവ്യകലാനിധിം
> കർവേ കൃഷ്ണസുധീഃ കോലഭൂപാലകയശശ്ശ്രിയം.
>
> ന സാമാന്യഃ കോലരാജോ യോർജ്ജുനശ്രീർദ്ധരാകരഃ
> സുമനോവല്ലഭഃ പൂർണ്ണകാമോ ഗുരുകവീശ്വരഃ.

കിഞ്ച,

> ജലധ്യപിഹിതാ ഭൂമിർധ്രിയതേ യേന ലീലയാ
> കോലരാജസ്യ തസ്യാദ്യ കീർത്തിഃ കിം ന കവിപ്രിയാ?
>
> തദ്വംശേ രവിവർമ്മേതി രാജചൂഡാമണിസ്സതാം
> സ താമനിതരാപേക്ഷം നിതരാം തനുതേ ശ്രിയം.

തസ്യൈവ ഖലു,

> പദ്മിനീവല്ലഭഃ കോലഭൂപാലോ രവിപാർത്ഥിവഃ
> ഇതി നാമാനി കല്പദ്രുമീയന്തി വിബുധശ്രിയേ.
>
> കോലരാജസ്യ തസ്യാദ്യ ഗുണാ ലോകോത്തരാശ്രയാഃ
> പണ്ഡിതൈഃ പാമരൈശ്ചാപി പഠ്യന്തേ പരിതോ യതഃ.
>
> അഹം തു കോലരാജേന്ദ്രഗുണാൻ സ്തോതും യതേധുനാ
> ധീരാസ്സമർത്ഥിതാ ഭൂയാസ്വേതദാശീർവചോസ്തു നഃ”

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളിൽ കവി തന്റെ പ്രബന്ധോദ്ദേശ്യം വിവരിക്കുന്നു. അവസാനത്തിൽ ഉള്ളവയാണ് താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ.

> “കല്യാണാനി കരോതു പങ്കജഭവഃ പത്നീ കവീനാം
> ശ്രിയോ
> ഭൂയാസുഃ കൃതയോ ജയന്തു ജഗതാം നാഥാശ്ച
> കീർത്ത്യാശയാഃ
> ധർമ്മിഷ്ഠാ വിജയം ഭജന്തു വിബുധാനന്ദൈകഹേതുസ്സദാ
> ഭൂയാൽ കാവ്യകലാനിധീ രവികുലക്ഷ്മാപാലകീർത്ത്യാ
> സഹ.
>
> യന്നാമാഖിലരാജമൗലിരസനാരംഗസ്ഥലീനർത്തകീ
> യന്നാരീവചസാ കപേശ്ച ഹതഭങ്ഗീഹാരഭാനുർബഭൗ
> യൽപാദാബ്ജരജശ്ശിലാമപി വധൂം തേനേ
> മുനേസ്സൽഗുണ–
> ശ്ലാഘ്യഃ കാവ്യകലാനിധിർജ്ജയതു മേ രാമാംഘ്രിസേവാ
> ഭുവി.
>
> കാഞ്ചീമണ്ഡലമണ്ഡനേ കരനദീനീരോദ്ഭവദ്ഭണ്ഡനേ
> ശ്രീമത്യുത്തരമേരുനാമനി പുരേ ശ്രീശൈലജേശാകരേ
> വാസീ കാവ്യകലാനിധിം വ്യരചയൽ കൃഷ്ണഃ കവിർവ്യംഗ്യധീ
> സന്മേധാവികലിപ്രസിദ്ധശരദി ശ്രീമല്ലസൽസമ്പദി.”

‘സന്മേധാവി’ എന്നതു കലിവർഷസൂചകമായ ഒരു പദമാണ്. അതിൽനിന്നു പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതി 1020-ാമാണ്ടാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

ഹംസസന്ദേശം

ഹംസസന്ദേശം എന്ന പേരിൽ കൊല്ലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ വിരചിതമെന്നു കരുതാവുന്ന ഒരു കാവ്യം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്. അതു മറ്റു സന്ദേശങ്ങളെന്നപോലെ പൂർവ്വഭാഗവും ഉത്തരഭാഗവുമായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മന്ദാക്രാന്ത തന്നെയാണ് വൃത്തം. പൂർവ്വസന്ദേശത്തിൽ 83-ഉം ഉത്തരസന്ദേശത്തിൽ 88-ഉം ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. പൂർവ്വഭാഗത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലുള്ളതാണ് താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം:

> “ശ്രീമത്യംഭോരുഹസുരഭിതേ ക്രീഡതോസ്സപ്രമോദം
> ലീലാരാമേ ഗുരുനിധുവനക്ലാന്തധാമ്നോഃ കയോശ്ചിൽ
> യാമിന്യാം കാചന നിശിചരീ ഭക്ഷിതും തം ഗൃഹീത്വാ
> ലാങ്കോദ്യാനേ സപദി സരമാകാന്തവാചാ മുമോച.”

പ്രസ്തുതസന്ദേശത്തിലെ നായകനും നായികയുമായി സുഖിക്കുന്ന ഒരവസരത്തിൽ നായകനെ ഒരു രാക്ഷസി ഭക്ഷിക്കുന്നതിനായി ലങ്കയിലെ ഉദ്യാനത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുകയും അവിടെവെച്ചു വിഭീഷണചക്രവർത്തിയുടെ ആജ്ഞയാൽ മോചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. നായികയുടെ ഭവനം കവണാറ്റിന്റെ (മീനച്ചിലാറ്റിന്റെ) തീരത്തുള്ള കുടമാളൂരാണെന്നു കവി പറയുന്നു.

> “യാതവ്യം തേ യുവതിനയനച്ഛായനീരാജിതം തദ്
> ഗൗണാവീചീചയമുഖരിതം കുംഭമാലൂരദേശം
> ഇക്ഷുശ്രേണീകലിതരശനം ഹംസ! യസ്മിൻ മഹീയോ
> മാകന്ദാഢ്യം നയനസുഭഗം മന്മഥക്ഷേത്രമസ്തി”

സന്ദേശഹരൻ ഹംസമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. നായകൻ ഹംസത്തെ സേതുദർഭശയനം, താമ്രവർണ്ണീതീരം, മണലൂർ, സഹ്യപർവ്വതം ഇവ കടന്നു കേരളത്തിൽ എത്തുവാൻ ഉപദേശിക്കുന്നു. അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകത്തിൽ കവി കേരളത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

> “പശ്ചാദസ്യ ക്ഷിതിധരപതേഃ പുഷ്കലേ കേരളാഖ്യേ
> നീവൃദ് ഗ്രീഷ്മേപ്യുദകമനിശം മുച്യതേ വാരിവാഹൈഃ
> യത്രോത്തുംഗോഃ പരിണതഫലസ്തോമനമ്രോത്തമാംഗാ
> വർത്തന്തേ യേ മരിചവലിതാ നാളികേരാശ്ച പൂഗാഃ.”

തദനന്തരം കന്യാകുമാരി, മരുത്വാമല, ശുചീന്ദ്രം ഇവയുടെ വിവരണത്തിലാണ് കവി വ്യാപൃതനാകുന്നതു്. മരുത്വാമലയ്ക്കു വക്രഗിരി എന്നാകുന്നു സന്ദേശത്തിൽ കാണുന്ന സംജ്ഞ. ശുചീന്ദ്രത്തു് അക്കാലത്തു നടപ്പിലിരുന്ന കൈമുക്കൽ എന്ന ശുദ്ധികർമ്മത്തെപ്പറ്റി ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

> “നിത്യം ഭൂതപ്രഭൃതിഭിരമാ പാർവ്വതീപ്രാണനാഥോ
> യസ്മിന്നാസ്തേ നിഖിലവിബുധൈസ്സന്തതം സേവ്യമാനഃ
> തപ്തേ സ്നേഹേ സ്ഫുടമിഹ ജനൈർല്ലോചനാഗോചരാണാ–
> മാലോക്യന്തേ പ്രിയസഖ! ഫലാന്യാത്മകർമ്മോൽ
> കരാണാം”

അതിൽപ്പിന്നീടു ഹംസം ചെന്നേത്തേണ്ടതു തിരുവനന്തപുരത്താണ്.

> “പ്രാതർന്നത്വാ തദനു ഗിരിശം ഭക്തിനമ്രേണ മൂർദ്ധ്നാ
> സ്യാനന്ദൂരം ദുരിതനികരച്ഛേദദക്ഷം ശ്രയേഥാഃ
> പുഷ്യല്ലോധ്രപ്രസവധവളേ ശ്ലേഷപാനാഥരൂപേ
> തല്പേ ശേതേ സഹ കമലയാ പദ്മയാ പദ്മനാഭഃ.”

ആ ഘട്ടത്തിൽ കവി വഞ്ചിമഹാരാജാവിനെ അത്യന്തം സമുജ്ജ്വലമായ രീതിയിൽ ചിത്രനം ചെയ്യുന്നു. തദ്വിഷയകമായ ഒരു ശ്ലോകം മാത്രം പകർത്താം.

> “സന്മാർഗ്ഗസ്ഥസ്സവിമലകലാവൃന്ദദേദീപ്യമാനോ
> ഭാസ്വത്താരാവലിവലയിതോ മിത്രസംവർദ്ധിതാത്മാ
> ലക്ഷ്മീവാൻ യോ ജിതബുധകവിശ്ചക്രവർത്തീ തമോനു–
> ദ്രാകാശീതച്ഛവിരിവ ഭവാൻ രാജതേ രാജരാജഃ.”

തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു വടക്കോട്ടേയ്ക്കു രണ്ടു വഴികളുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ ഒന്ന് ‘ക്ഷിതിധരവനഗ്രാവരൂക്ഷ’മായ ‘കദധ്വാവാ’കയാൽ അതിനെ ത്യജിച്ചിട്ടു ‘പാഥോനിധിതടതല’ത്തിൽ കൂടിയുള്ള മാർഗ്ഗത്തെ സ്വീകരിക്കണമെന്നു നായകൻ ഹംസത്തോടു നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. കൊല്ലത്തു ചെന്നാൽ അവിടെ ധാരാളം ധ്വരമാരെ ക്കാണാം.

> “പുഷ്യല്ലോധ്രപ്രസവസുമനോധൂസരാ ഹൂണലോകാ
> മത്താത്മാനോ നവമദിരയാ ചോളസഞ്ചരാദിതാംഗാഃ
> തത്തോദ്വഗ്ഭിഃ പ്രിയസഖ! സമം കാമിനീഭിർമ്മനോജ്ഞേ
> പ്രാസാദാനാം മഹതി ശിഖരേ യത്ര നിത്യം രമന്തേ.”

തദന്തരം ഹംസം അമ്പലപ്പുഴെച്ചെന്നു “വിലസദതസിദാമനീലപ്രതീക”നായ ശ്രീകൃഷ്ണനെ തൊഴുതുംകൊണ്ടു കുടമാളൂരേയ്ക്കു പോകണം. അത്തരത്തിലാണ് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം.

കവിയാരെന്ന് അറിയുന്നില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനും തന്റെ പ്രിയതമയ്ക്കെന്നപോലെ കുടമാളൂർതന്നെയായിരുന്നു ജന്മഭൂമി എന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ച കാലത്തു ശുചീന്ദ്രക്ഷേത്രത്തിൽ കൈമുക്കും കൊല്ലത്തു സായ്പന്മാരുടെ താമസവുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പുറമേ, കൊട്ടാരക്കരനിന്നു കോട്ടയത്തേയ്ക്കുള്ള പാത പരിഷ്കരിച്ചിരുന്നില്ലെന്നും നാം കണ്ടുവല്ലോ. ശുചീന്ദ്രത്തു് കൈമുക്കൽ നിന്നതു് 1019-ാമാണ്ടാണ്; അതിൽപ്പിന്നീടു കുറേക്കാലം തിളയ്ക്കാത്ത എണ്ണയിൽ കൈമുക്കിവന്നിരുന്നു. ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ക്കാലത്താണ് അതു നിശ്ശേഷം നിന്നതു്. അതുകൊണ്ടു 1019-ാമാണ്ടിനു മുൻപാണ് ഹംസസന്ദേശത്തിന്റെ ആവിർഭാവമെന്നും, അതോടുകൂടി സ്വാതിതിരുനാൾമഹാരാജാവു സിംഹാസനാരൂഢനായ 1004-ാമാണ്ടിനു മേലാണെന്നും നിർണ്ണയിക്കാം.

50 താഴമൺ പരമേശ്വരഭട്ടതിരി

തിരുവിതാംകൂറിലെ സുപ്രസിദ്ധമായ ചെങ്ങന്നൂർക്ഷേത്രത്തിലെ ശ്രീപരമേശ്വരനെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു ദീർഘമായ സ്തോത്രമാണ് സാഹസ്രിക. നാരായണീയത്തിന്റെ ഛായയിൽ താഴമൺ പരമേശ്വരൻ തന്ത്രി രചിച്ച പാരമേശ്വരം സാഹസ്രിക അഥവാ ശോണാദ്രീശസ്തോത്രം എന്ന കൃതിയിൽ ചെങ്ങന്നൂർ സ്ഥലപുരാണത്തിലെ കഥകളായ ആയിരം ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ പാരമേശ്വരകാരനു കവിയെന്ന നിലയിൽ ഗണനീയമായ സ്ഥാനത്തിന് അവകാശമൊന്നും കാണുന്നില്ല. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ നാലെണ്ണം ഉദ്ധരിക്കാം.

“ലോകാനാമിയമുത്തമാ വസുമതീ ദ്വിപോയമത്രോത്തമഃ
പ്രത്യേകം നവഖണ്ഡമണ്ഡിതഗിരിശ്രേഷ്ഠേ തതോ ഭാരതേ
മുഖ്യം ഭാർഗ്ഗവഭൂതലം സുമഹിതോ ദേശസ്തതോ
ദക്ഷിണാൽ
സോസ്മിൻ ശോണഗിരിവിഭാതി ഭഗവത്സാന്നിധ്യഭൂരദ്ഭുതഃ.
അസ്മിൻ ശോണഗിരൗ സ്വയം സമുദിതോ
ലിങ്ഗാത്മനാ ശങ്കരഃ
സാക്ഷാൽ ഭക്തജനാവനായ കൃപയാ
കല്പദ്രുകല്പോ വിഭുഃ
അസ്മിൻ ബ്രഹ്മണി ശങ്കരേ സുലഭതാം
പ്രാപ്തേ ജഗദ്ഭാഗ്യതഃ
കിഞ്ചിന്നാന്യദിഹാസ്തി സേവ്യമമുതേ
ലബ്ധേ നു കിം ഭോജനൈഃ?”
....

രവിശശിഗഗനാനിലാനലാംഭഃ–
ക്ഷിതിപുരുഷാഷ്ടകമിത്യസി ത്വമേകഃ
ജഗതി വിമൃശതാം ന വിദ്യതേന്യൽ
കിമപി വിഭോ! പരമാത്മനേ നമസ്തേ.

ശോണാചലേശ! പദപങ്കജയുഗ്മകം തേ
ജംഘേ ച ജാനുയുഗളേ ച തവോരുയുഗ്മം
നാഭീം തവോദരമുരോ വദനം കിരീട–
കോടീലസച്ഛശികലാമവലോകയേഹം.”

“നാമത്രയോജ്ജ്വലമിദം നിഗമോപഗീതം
സ്തോത്രഞ്ച മൽകൃതഭവന്മഹിമോദയാർച്ചിഃ
സാഹസ്രികേതി പുനരഷ്ടകമാലികേതി
സ്യാൽ പാരമേശ്വരമിദം പഠതാം രുചായ.”

എഴുമൺ, ചെങ്ങന്നൂർ, ഏറ്റുമാനൂർ മുതലായ പല ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ തന്ത്രിമാരാണ് ചെങ്ങന്നൂർ താഴമണ്ണില്ലത്തെ പോറ്റിമാർ. അവരിൽ പരമേശ്വരൻ എന്ന ഒരു തന്ത്രിയുടെ കൃതിയാണ് പ്രസ്തുതസ്തോത്രമെന്ന് ഐതിഹ്യമുണ്ട്. അദ്ദേഹം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി അറിയുന്നു. പാരമേശ്വരത്തിനു സാഹസ്രികയെന്നും അഷ്ടകമാലികയെന്നും കൂടി പേരുകൾ ഉള്ളതിനാലാണ് ‘നാമത്രയോജ്ജ്വലം’ എന്ന വിശേഷണം കവി പ്രയോഗിക്കുന്നത്.

51 വട്ടപ്പള്ളി ഭാസ്കരൻമൂസ്സത്

ശ്രീരാമോദന്തത്തിന്റെ കരുവിൽ വാർത്തെടുത്തിട്ടുള്ള ഒരു കാവ്യമാണ് ശ്രീകൃഷ്ണോദന്തം. അതിനു പ്രചാരം തീരെയില്ല. കവിതാഗുണവും ശൂന്യംതന്നെ. ശ്രീമദ്ഭാഗവതം ദശമം, ഏകാദശം എന്നീ രണ്ടു സ്കന്ധങ്ങളിലും പ്രതിപാദിതമായിരിക്കുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണചരിതമാണ് ഇതിവൃത്തം. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

> "മാധവം പ്രണിപത്യാഹം മായാക്രീഡാകൃതക്ഷണം
> ശ്രീകൃഷ്ണോദന്തമാഖ്യാസ്യേ വേദവ്യാസപ്രകീർത്തിതം.
> പുരാകദാചിദ്വസുധാ ദുഷ്ടഭാരേണ പീഡിതാ
> ബ്രഹ്മാണം ശരണം പ്രാപ്യ തസ്മൈ തൽ
> സംന്യവേദയൽ."

ഒടുവിൽ

> "ഇത്ഥം മായാപടാന്തർഹിതവപുരഖിലാൻ
> മോഹയൻ വിഷ്ണുരവീ–
> മാസാദ്യാഗത്യ രങ്ഗം നട ഇവ ജഗതാം
> നായകശ്ചാരുവേഷഃ
> നാനാരൂപൈർവിലാസൈസ്സകലജനമനഃ–
> പ്രീതിമാധായ പശ്ചാ–
> ദങ്ഗീകൃത്യ സ്വരൂപം ഗമിതനിജപദോ
> യോഗനിദ്രാമുവാഹ"

എന്നു സർഗ്ഗാന്തരീതിയിൽ ഘടിതമായ ഒരു ശ്ലോകത്തോടുകൂടി അവസാനിക്കുന്നു. അതിനുമേൽ

> "കൃതമിദം ഹരിണശ്ചരിതം ശുഭം
> സകലപാപഹരം പഠതാം നൃണാം
> ഗുരുഗൃഹാലയഹൈമവതീകൃപാ–
> ലവയുതേന തു ഭാസ്കരശർമ്മണാ"

എന്നൊരു ശ്ലോകവും കാണ്മാനുണ്ട്. അതിൽനിന്നു ഭാസ്കരൻ എന്നൊരു കവിയാണ് ശ്രീകൃഷ്ണോദന്തത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നും അദ്ദേഹം ആ കൃതി രചിച്ചത് 1025-ാമാണ്ടാണെന്നും വിശദമാകുന്നു. "വട്ടപ്പള്ളി ഭാസ്കരൻ" എന്നുകൂടി ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഒരു കുറിപ്പുണ്ട്. ആ വഴിയ്ക്കു നോക്കിയാൽ ശുചീന്ദ്രത്തു വട്ടപ്പള്ളിയില്ലത്തെ ഭാസ്കരൻ മൂത്തതാണ് ഗ്രന്ഥകാരൻ എന്ന് ഊഹിക്കാം. "ഗുരുഗൃഹാലയം" ഏതെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം IV

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

42. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവാർദ്ധം
43. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച)
44. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച)
45. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച)
46. പതിനൊന്നാം ശതകം, ഉത്തരാർദ്ധം
47. പതിനൊന്നാം ശതകം, ഉത്തരാർദ്ധം (തുടർച്ച)
48. വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനം
49. കൊടുങ്ങല്ലൂർ തമ്പുരാക്കന്മാർ
50. കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ (1020–1090)
51. ചില വൃത്താന്തപത്രങ്ങളും മാസികകളും
52. വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനം (തുടർച്ച)
53. ചില തിരുവിതാകൂർക്കവികൾ
54. കൊച്ചിയിലെ ചില കവികളും കവയിത്രികളും
55. ചില തിരുവിതാംകൂർക്കവികൾ (തുടർച്ച)
56. മലബാറിലെ ചില കവികൾ

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1
2. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2
3. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 3
4. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 4
5. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 5

സായാഹ്ന ഫൗണ്ടേഷൻ, ജഗതി, തിരുവനന്തപുരം 695014